

Metodiskie ieteikumi latviešu diasporas bērnu nometņu rīkošanai

Arnolds Brūders, M.Paed.

Rīga, 2020

Satura rādītājs

Diasporas nometņu veidošanas dažādās iespējas Latvijā Ievads	3
Diasporas nometņu nepieciešamība Latvijā- situācijas raksturojums	4
Diasporas nometņu veidošanas dažādās iespējas Latvijā	7
Latviskās vērtības, to izpratne kā diasporas nometņu veidošanas pamats	10
Vērtību un stratēģiju darbnīca	13
Vērtību darbnīcas norise	15
Vērtību matrica	17
Nometnes misija	18
Nometnes vīzija un filozofija	19
Nometnes stratēģiskie mērķi	20
Izpratne par stratēģisko, taktisko un operatīvo plānošanu	20
Nometnes stratēģijas formulēšanas process	21
Nometnes mērķi	27
Nometnes stratēģisko mērķu formulēšanas process	27
Kopsavilkums un atgriezeniskā saite	28
Nometnes satura izstrāde un plānošana	29
Nometnes satura plānošanas tabulas paraugs	34
Nometnes programmas paraugs	37
Nometnes nosaukums un nometnes vērtības	37
Nometnes misija, vīzija, filozofija	38
Nometnes virsmērķis un mērķi	39
Nometnes leģenda	39
Nometnes programmas paraugs 10 dienu nometnei suitu novadā	40
Kas organizē bērnu nometņu vadītāju apmācību	47
Kā kļūt par bērnu nometņu vadītāju	48
Nometņu reģistrēšanas kārtība	52
Ieteikumi nometņu organizētājiem	54
Veselīga uztura pamatprincipu nodrošināšanai	54
Higiēnas un drošības prasības bērnu nometnē	54
Veselības pārbaudes	55
Nometnes vietas izvēle, ēkas un telpas	56
Tīrīšana un dezinfekcija	58
Gultas veļa	60
Ūdens apgāde, kanalizācija, apkure, ventilācija	60
Veselības apdraudējumi un veselības aprūpe	60
Peldēsanās, saunas, baseini, pārgājieni	62
Katastrofu un to draudu gadījumi	64
Bērnu drošībai	66
Nometnes atvēršanai vajadzīgo atzinumu saņemšanas kārtība	69
Institūciju pārraudzība un kontrole	74
Pielikumi	82
Bērnu nometņu vadītāja apliecība	82
Pieteikums elektroniskai reģistrēšanai tīmekļa vietnē www.nometnes.gov.lv dalībai bērnu nometņu vadītāju apmācībuursos	83
Saisītītie normatīvie dokumenti, ieteikumi	84

Ievads

Latvieši pasaulē sastopami gandrīz vai visur. Diasporas latviešu vidū ir izplatīts teiciens “Lai kur arī mēs būtu, mēs esam latvieši”. Tomēr saglabāt latvietību un kopt latviskās vērtības, dzīvojot tālu no Latvijas, nav nemaz tik viegli. Īpaši grūti ir jaunākajā paaudzē veidot un uzturēt latviskumu, uzturēt vēlmi būt latvietim, mācoties un dzīvojot kopā ar vienaudžiem citā valodas un kultūras vidē.

Tāpēc bērnu nometnes Latvijā diasporas latviešu bērniem, kuru vecākiem ir svarīgi, lai viņu bērniem ir vēlme saprast savu piederību Latvijai un būt lepnēm, ka viņi ir latvieši, piederīgi latviešu kultūrai, ir viena no lieliskām iespējām skolu brīvlaikos mācīties saprast savu latviskumu, piedaloties dažāda veida jēgpilnās, šim nolūkam domātās un rīkotās nometnēs.

Lai šādas nometnes izdotos labāk un to būtu vairāk, tapa šis darbs, kurā apkopota plaša informācija un padomi nometņu organizētājiem un vadītājiem. Viena daļa darba sniedz plašu pārskatu par Latvijas likumdošanā un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un noteikumiem nometņu organizēšanā, nometņu vadītāja apliecības iegūšanas iespējām Latvijā, valsts un pašvaldību institūcijām, kas pārrauga nometņu darbību.

Otra sadaļa, kas balstīta manā personīgajā ilggadīgajā pieredzē, darbojoties pašam un mācot citus nometņu vadītājus, vērsta nometnes jēgpilna satura veidošanas virzienā, ietverot nometnes vērtību, misijas, vīzijas un filozofijas izstrādes vadlīnijas, nometnes attīstības stratēģijas izstrādi un mērķu izvirzīšanu kā arī nometnes programmas un satura veidošanu.

Ar bērnu nometņu organizēšanu un vadīšanu esmu bijis saistīts jau kopš 1977. gada. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, kopā ar domubiedru grupu 90. gados veidojām tolaik pirmās un vienīgās pieprasītās sižetiskās piedzīvojumu nometnes “Zaļais Nags” un “Raibās dienas”. Paralēli tapa jauna profesionālā mācību programma “Nometņu organizators” Rīgas tūrisma skolā, tā pārveidojās par studiju specialitāti “Aktīvā tūrisma menedžments” (tagad- rekreācijas speciālistu sagatavošanas bakalaura studiju programma) Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā, kur tapa arī studiju kurss “Nometņu mācība”, kas tur turpina “dzīvot” vēl šodien manu bijušo studentu, nu jau daža zinātņu doktora un profesora vadībā. Šajos gados paveikts gana daudz - tapuši gan Latvijas Ministru kabineta noteikumu vairāki varianti, gan no pirmā bērnu un jauniešu nometņu kataloga un nometņu informācijas centra, kas tapa sadarbībā ar tagadējo Valsts izglītības satura centru, tikts līdz nometņu vadītāju kursiem, rokasgrāmatai nometņu vadītājiem, metodisko materiālu kopai nometņu vadītājiem, tīmekļa lapai www.nometnes.gov.lv, kur nu jau var atrast Latvijas nometņu vadītāju un nometņu sarakstus ar aprakstiem, kas skaitāmi ne vairs desmitos vai simtos, bet jau tūkstošos. Prieks, ka Valsts izglītības satura centrā profesionāli un ar entuziasmu strādā vecākā eksperte Inta Kraskeviča, kura vada un koordinē Latvijas nometņu kustību. Paldies par sadarbību!

Ceru, ka šeit apkopotā informācija pavērs ceļu arvien lielākam skaitam lielisku nometņu latviešu diasporas bērniem un jauniešiem Latvijā. Lai top un izdodas!

Cieņā – Arnolds Brūders

Diasporas nometņu nepieciešamība Latvijā- situācijas raksturojums

Pēc Latvijas Ārlietu ministrijas datiem ārpus Latvijas dažādās mītnes zemēs pasaulē atrodas vairāk kā 370 000 Latvijas diasporas pārstāvju. Tie ir izceļojuši no Latvijas teritorijas vairākos emigrācijas viļņos kopš 19.gadsimta beigām, tostarp nesenās emigrācijas laikā izbraukušos Latvijas valstspiederīgos, kuri uztur saikni ar Latviju. Šobrīd lielākās latviešu kopienas dzīvo Lielbritānijā, ASV, Kanādā, Īrijā, Zviedrijā, Austrālijā, Krievijā, Brazīlijā, Vācijā, Beļģijā, Izraēlā, Norvēģijā, Spānijā, kā arī citās zemēs pasaulē.¹

Latviešu diasporu ārzemēs pārstāv dažādas nevalstiskās organizācijas, kuras sadarbojas arī savā starpā un rūpējas par latviskuma saglabāšanu diasporā. Starp tām zināmākās varētu būt:

Pasaules Brīvo Latviešu apvienība, kuras mērķis ir apvienot visus latviešus darbā par Latvijas brīvību un valsts neatkarību uzsverot, ka pašlaik mērķis ir veicināt latviešu tautas uzplaukumu neatkarīgā, demokrātiskā, kulturāli un saimnieciski attīstītā Latvijā, veicināt organizētas, ietekmīgas un vitālas latviešu kopienas uzturēšanu ārzemēs un sekmēt latviešu tautas vienotību pasaulē.²

Eiropas Latviešu Apvienība, kurā apvienojušās ap 20 latviešu NVO un kura pati ir dalīborganizācija Pasaules brīvo latviešu apvienībā. Tās mērķis ir pārstāvēt Eiropas latviešu diasporas intereses, saskaņot tās biedru organizāciju darbību informācijas, latviskās izglītības, kultūras un pilsoniskās līdzdalības jomās, kā arī veicināt sadarbību starp biedru un radniecīgām organizācijām³.

Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē, kas pārstāv latviešu organizācijas Austrālijā un Jaunzēlandē. Tās galvenie mērķi ir sekmēt Austrālijas un Jaunzēlandes latviešu un latviešu organizāciju sadarbību sabiedriskā, kultūras un palīdzības laukā, latviskās kultūras veidošanu un saglabāšanu Austrālijā un Jaunzēlandē, sadarbību ar organizācijām un valsts iestādēm Latvijā un sadarbību ar latviešu organizācijām citās zemēs⁴.

Pasaulē darbojas vairāki desmiti dažādas latviešu organizācijas, kuras organizē daudzveidīgus diasporas pasākumus. Vairumu no tām var uzaicināt sadarboties diasporas nometņu organizēšanā (skat. <https://www.latviesi.com/organizacija/>)⁵.

Bērnu- jauniešu nometņu organizēšanas jomā īpaši izceļams **Latviešu centrs Garezers ASV**, kura programmu mērķis ir saglabāt un bagātināt latviešu valodu, ticību, kultūru un veicināt cieņu pret Garezeru un Latviju.

Garezers ik vasaru rīko 4 veidu nometnes:

- GBD: Bērnu dārzs - pusdienas programma (ar rīta un pēcpusdienas grupām) bērniem no 3 līdz 6 g. vecumam.
- GBN: Bērnu nometne- diennakts programma bērniem no 6 līdz 10 g. vecumam.

¹ <https://www.mfa.gov.lv/tautiesiem-arzemes/latvijas-diaspora-pasaule>

² <https://www.pbla.lv/>

³ <https://ela.lv/>

⁴ <http://www.laaj.org.au/>

⁵ <https://www.latviesi.com/organizacija/filter?type=organizacija&limit=12&offset=24>

- GSS: Sagatavošanas skola - diennakts programma jauniešiem no 11 līdz 13 g. vecumam (beiguši 5. – 7. klasi)
- GVV: Vasaras vidusskola - intensīva, sešas nedēļas gara latviešu valodas vasaras programma jauniešiem no 14 līdz 17 g. vecumam.⁶

Lai arī latviešu diasporas bērnu nometņu organizēšanā dažādās pasaules zemēs piedalās tiešām labi diasporas un Latvijas pedagogi, tās nespēj sniegt pilnīgu priekšstatu un izpratni par Latviju, tās sabiedrību, dabu, vēsturi, literatūru, kultūru un, vēl jo mazāk- par esošo, patieso (ne iedomāto) Latviju un dzīvi Latvijā. Tāpēc ir ļoti svarīgi, ka latviešu bērniem un jauniešiem, kuri nedzīvo Latvijā, ir iespēja piedalīties dažādās nometnēs Latvijas latviskajā vidē un kultūrā, iepazīstot Latviju no dažādiem skatu punktiem.

Jāteic gan, ka diasporas jauniešiem Latvijā atsevišķas, tieši viņiem domātas nometnes pagaidām plaši organizētas netiek, taču ir labi aizsākumi un arī labas tradīcijas, īpaši populāro 3 x 3 nometņu rīkošanā.

Lielāko finansiālo atbalstu diasporas bērnu un jauniešu nometnēm Latvijā sniedz Sabiedrības Integrācijas fonds⁷ organizē konkursu Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam 2020. **Programmas mērķis** ir saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju (turpmāk – diaspora) saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt diasporas pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.

SIF ir izdalījis atsevišķu programmu “Atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm”.

Tās mērķis ir saglabāt diasporas saikni ar Latviju un stiprināt tās nacionālo identitāti.

Programmas mērķa grupa ir diasporas bērni vecumā no 6 līdz 18 gadiem, kā arī viņu vienaudži Latvijā. Programma atbalstīs kopīgas nometnes un vasaras skolas Latvijā, kas vērstas uz diasporas bērnu saiknes stiprināšanu ar Latviju (jo īpaši latviešu valodas, kultūras un vēstures zināšanu apguvi), kā arī diasporas un Latvijā dzīvojošo bērnu kopīgu darbošanos.

Finansējuma saņēmēji: Latvijas Republikā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kuriem ir vismaz 2 gadu pieredze darbā ar bērniem un jauniešiem, piemēram, nometņu, neformālās izglītības pasākumu, kultūras, sporta vai atpūtas u.c. pasākumu rīkošanā un iepriekšēja pieredze projektu īstenošanā. Kopējais finansējums 2020.gadam bija 140 864 EUR

Pašlaik diasporas bērniem un jauniešiem ir iespējams izvēlēties un piedalīties kādā no visai plašā klāsta Latvijas bērnu atvērtajām nometnēm. Bērniem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem ar nometņu piedāvājumu Latvijā ir iespējams mājaslapā

⁶ <https://garezers.org/programmas-programs/>

⁷ www.sif.gov.lv

www.nometnes.gov.lv, kur var atrast nometni gan pēc nometnes tipa (sporta, atpūtas un piedzīvojumu, mūzikas un/vai mākslas, radošo nodarbību, apmācību/izglītojošo, vides un dabas pētnieku vai citu veidu nometni), gan uzzināt, kurš būs nometnes organizētājs, nometnes vadītājs, kur un kad nometne notiks, cik tajā būs dalībnieku. Tāpat tur būs pieejama informācija par to, kas paredzēts šajā nometnē (lakonisks nometnes apraksts), vai nometne saskaņota ar visām noteikumos paredzētajām institūcijām un cita informācija par nometni.

Jāteic, ka Latvijā ir vairāk par 2500 sertificētu nometņu vadītāju un nometņu arhīvā varēsiet atrast ap 14 000 dažādu notikušo nometņu. Ik gadu Latvijā tiek organizētas ap 2000 dažādu bērnu nometņu.⁸

---

⁸ <https://nometnes.gov.lv/>

Diasporas nometņu veidošanas dažādās iespējas Latvijā

Latvijā ir plašas iespējas organizēt dažādas bērnu un jauniešu nometnes, izvēloties nometnei piemērotāko izmitināšanas vietu, atbilstošāko ēdinātāju, vajadzīgo aprīkojumu un, protams, nometnes personāla komandu, to savlaicīgi komplektējot un sagatavojot nometnes specifikai.

Izmitināšanas iespēju klāsts apskatāms gan www.nometnes.gov.lv sadaļā “Objekti nometņu organizēšanai”⁹, gan augstskolu dienesta viesnīcu kartē¹⁰. Varat sameklēt jūsu izvēlētajā Latvijas novada izglītības iestāžu dienesta viesnīcas, atrast Latvijas viesu namu lapā <https://viesunamiam.lv/>¹¹ sev piemērotāko, meklēt Latvijas kempingu asociācijas kempingu katalogā¹², tāpat var izmantot asociācijas “Lauku ceļotājs” piedāvātās naktsmītnes¹³ un meklēt Latvijas jaunatnes tūrisma mītnu asociācijas piedāvātos hosteļus¹⁴. Savukārt viskomfortablākos apstākļus droši vien sameklēsiet kādā no Latvijas viesnīcām¹⁵.

Ja plānosiet veidot nometni teltīs, tad visdrošāk būs vērsties A/S “Latvijas valsts meži” un saskaņot nometnes norisi paredzētajā kārtībā¹⁶.

Ja nometne dabā notiek privātā teritorijā, tad, protams, visas formalitātes par teritorijas izmantošanu jākārt ar zemes īpašnieku.

Ēdināšanas iespējas nometnē ir tikpat plašas - katrā novadā jūs atradīsiet vairākus ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus, sākot no izglītības iestāžu ēdināšanas uzņēmumiem, beidzot ar restorāniem. Tie visi sniedz kvalitatīvus ēdināšanas pakalpojumus, atbilstoši pastāvošajiem normatīviem, jūsu izvēlei un iespējām. Plašs ēdinātāju klāsts visā Latvijā ar īsu to raksturojumu atrodams <https://edinasanas-uznemumi.zl.lv/>¹⁸.

Transporta pakalpojumi, ja tādi nometnei ir vajadzīgi, tāpat ir plaši pieejami¹⁹ un pakalpojumu sniedzēji atrodami, piemēram, mājas lapā www.firmas.lv, vai biedrības “Autopārvadātāju asociācija “Latvijas auto”” mājas lapas sadaļā “biedru saraksts”²⁰.

⁹ <https://nometnes.gov.lv/camporganization>

¹⁰ <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1muPC4yutpSHzQcSof4jLjoU0pSN4XEXV&ll=56.95775100000006%2C24.116514000000038&z=8>

¹¹ <https://viesunamiam.lv/>

¹² <https://www.camping.lv/index.php/lv/>

¹³ <https://www.celotajs.lv/lv/c/accommodations>

¹⁴ <http://hostellinglatvia.com/pages/hosteli>

¹⁵ <http://www.hotelsinlatvia.lv/>

¹⁶ <https://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/zemes-pirksana-un-noma/publisku-pasakumu-saskanosana>

¹⁷ <https://edinasanas-uznemumi.zl.lv/>

¹⁸ <https://edinasanas-uznemumi.zl.lv/>

¹⁹ <https://www.firmas.lv/results?srch=Pasa%C5%BEieru+p%C4%81rvad%C4%81jumi>

²⁰ <https://intra.lauto.lv/bs.php>

Katrai nometnei ir vajadzīgs arī daudzveidīgs sporta, tūrisma un pasākumu inventārs un aprīkojums, ko arī var izvēlēties no diezgan plaša šo pakalpojumu piedāvājumu klāsta²¹.

Tāpat ir plašas iespējas nometnēm piesaistīt arī dažādus ūdenssporta un ūdenstūrisma inventāra iznomātājus un instruktorus - gan upes un jūras laivas, gan SUP dēļus, gan vēja dēļus un citu tamlīdzīgu ūdenssporta inventāru²².

Atliek vien komplektēt nometnes darbinieku komandu, izstrādāt nometnes programmu paredzamajam dalībnieku sastāvam un veikt visus vajadzīgos priekšdarbus, lai nometne varētu sākties un veiksmīgi norisināties.

Veidojot un organizējot nometni, izvēloties nometnes vietu, noteikti jāapzina vietējie apstākļi un resursi. Tas attiecas ne tikai uz ēdināšanu, izmitināšanu un citiem tehniskajiem un materiālajiem aspektiem, bet vēl jo vairāk uz kultūrvēsturiskajiem, antropogēnajiem un dabas resursiem, to kvalitāti, pieejamību un ilgtspējīgas izmantošanas aspektiem. Tāpēc ļoti svarīgi ir konsultēties un/ vai izmantot gan atbilstošā tūrisma informācijas centra²³, gan vietējo muzeju (ieskaitot skolas muzeju)²⁴, gan skolu²⁵ un interešu izglītības iestāžu²⁶, gan draudžu²⁷, gan tautas namu/kultūras namu/ centru²⁸, gan dabas aizsardzības pārvaldes²⁹ un dažādo novados esošo biedrību un nodibinājumu³⁰ rīcībā esošo informāciju un iespējas, kas var būt ļoti noderīgas nometnes programmai latvisko vērtību apzināšanā un kopšanā.

Nevajadzētu aizmirst arī par tādu svarīgu latvisko vērtību kā darba tikums. Tāpēc būtu vērts noskaidrot, kādi uzņēmumi, uzņēmēji, individuālie komersanti darbojas tās pašvaldības teritorijā, kurā notiks jūsu nometne³¹ un to, kāda sadarbība ar šiem uzņēmējiem iespējama.

Latvijas novados darbojas daudzas zemnieku saimniecības un amatnieku centri, kas arī var tikt iesaistīti nometnes programmā. Daudzviet iespējami apmeklējumi lauku saimniecībās, amatu darbnīcās, tradicionālās lauku sētās, kur var iepazīt lauku

---

²¹http://www.viss.lv/katalogs/sporta_un_turisma_inventara_noma/; <https://www.gandrs.lv/noma/sporta-inventars/>; <https://www.xsports.lv/noma/>; <http://play4score.lv/inventara-noma/>; <https://ecofit.lv/sporta-inventara-noma/>; <https://holiday-bonus-card.com/lv/kategorija/sporta-invent%C4%81ra-noma/>; <https://tknoma.lv/>; <https://balticsport.lv/1>; <http://www.udo.lv/katalogs>

²²http://www.viss.lv/katalogs/udensturisma_inventars/latvija/; <https://www.juraslaivas.lv/>
http://dzimtenite.lv/katalogs/udensturisma_inventars/; https://pbo.lv/index.php?lang=1&cPath=5&txt_id=20

²³ <https://www.latvia.travel/lv/raksts/turisma-informacijas-centri>

²⁴ <https://www.muzeji.lv/lv/>

²⁵ <http://www.lanet.lv/links/lvschools.html>

²⁶<https://latvija.lv/lv/ppk/izglitiba/interesu-izglitiba/>; <https://katalogs-iksd.riga.lv/lv/izglitibas-iestades/interesu-izglitibas-iestades>

²⁷ <http://www.lalb.lv/lv/>; <https://katolis.lv/>; <http://www.pravoslavie.lv/>; www.lbds.lv/; <https://lvda.dzīvībasavots.lv/draudzes/>

²⁸ http://www.viss.lv/katalogs/kulturas_un_tautas_nami

²⁹<https://www.daba.gov.lv/public/>;

https://www.daba.gov.lv/public/lat/turistiem/apcelo_latvijas_dabas_takas/

³⁰ <https://www.ur.gov.lv/lv/registre/organizaciju/biedriba/>

³¹ <https://www.1188.lv/katalogs/>; <https://www.lursoft.lv/lv/uznemumu-registrs>

dzīves norises, tuvumā aplūkot, pabarot un paglaudīt mājdzīvniekus, redzēt, kā rodas piens, iedot vārdu jaundzimušam jēriņam un nogaršot saimniecībā tapušos lauku labumus.³²

Katrā ziņā, rīkojot nometni, būs jāsadarbojas ar pašvaldību, kurā tā notiks. Tāpēc vērts jau savlaicīgi iepazīties ar pašvaldības pārstāvjiem un vajadzīgo iestāžu vadību, kas varētu palīdzēt sekmīgākai nometnes norisei.³³

---

³² <https://www.celotajs.lv/lv/c/accomm/youths/farms>

³³ <https://www.lps.lv/lv/kontakti/pasvaldibu-kontakti>

Latviskā vērtības, to izpratne kā diasporas nometņu veidošanas pamats

Latviskums, latviskā vērtības, latviešu valoda – tēmas, kam ir galvenā nozīme nometnēs diasporas jauniešiem.

Lai nometnes personālam būtu vienota pieeja, vienoti pamatprincipi, pēc kuriem vadīties, plānojot un realizējot nometnes programmu, vispirmām kārtām ir jāvienojas par veidojamās nometnes vērtībām.

Vērtības ir lietas, fakti, parādības, paradumi, principi, kam piemīt pozitīvo īpašību kopums, ko cilvēks savā apziņā uztver kā sev vai citai personai būtiski nozīmīgus, vēlamus konkrētos vēsturiskos apstākļos, noteiktā kultūrā un konkrētā sabiedrībā un kas sekmē viņa personības veidošanos.³⁴

Citiem vārdiem-

vērtības ir personu vai personu grupu akceptēti principi un standarti, kas nosaka viņu uzvedību. Vērtības izpaužas principos, normās, mērķos, ideālos un raksturo attieksmi pret kultūru, darbu, valsti, cilvēkiem un sevi pašu.

Ja nākas darboties ārpus savas vērtību sistēmas, cilvēks kļūst neefektīvs. Katram ir ārkārtīgi svarīgi skaidri apzināties šīs vērtības un uzturēt tās. Būtībā vērtībām un sniegunam, ikdienas veikumam ir ļoti cieša kopsakarība, jo tā izpaužam sevi darbā, visbiežāk vēloties darīt darbu, ko augsti vērtējam. Ikvienu iekšējā miera un pārliecības pamats ir izpratne par paša pamatvērtībām – kas dzīvē ir galvenais, svarīgākais. Ja šī izpratne ir, tad tā atspoguļojas ikdienas darbā un dzīves norisēs.

Nometnes personāla komandas un arī pašas nometnes veidošanas procesā ir ļoti svarīgi izprast, kāda vērtību sistēma būs veidotās nometnes un tās darbinieku rīcības pamatā. Tas ļaus atrast un īstenot vienotu pieeju visām norisēm nometnē no tikumiskā un estētiskā viedokļa, būt konsekventiem to vai citu pedagoģisko principu un normu iedzīvināšanā, savstarpējo attiecību veidošanā, strīdīgu jautājumu un problēmu risināšanā. Vienošanās par visiem saprotamu un pieņemamu vērtību sistēmu neļaus attīstīties arī smagiem konfliktiem starp nometnes darbiniekiem.

Topošās nometnes vadītājam pirms nometnes ir jāvienojas ar visiem darbiniekiem par galvenajiem nometnes stūrakmeņiem:

- Nometnes vērtības
- Nometnes misija
- Nometnes vīzija
- Nometnes filozofija
- Nometnes stratēģija
- Nometnes mērķi

---

³⁴ Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Termini latviešu, angļu, vācu, krievu valodā. Sast. I. Beļickis, D. Blūma, T. Koķe, D. Markus, V. Skujiņa (vad.), A. Šalme. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 248 lpp.

Diasporas nometņu organizatoriem īpaši derīgi būtu vienoties par latvisko vērtību izpratni un tām latviskajām vērtībām, kuras būs organizētās nometnes pamatā, kuru izpratne un uzturēšana būs ietverta visās nometnes norisēs.

Latvisko vērtību izpratnei var ieteikt izmantot Valda Celma izveidoto latvisko vērtību (jeb latvisko tikumu) iedalījumu.³⁵

Uzturot latviskās vērtības, svarīgi izprast, ka mūsu tautas tikumi ļoti labi atspoguļojas Kr. Barona apkopotajās “Latvju dainās”, kurās var smelties daudz atziņu katrai dienai un kuras ir mūsu tautas pati lielākā garīgā vērtība, ar ko varam lepoties visā pasaulē.

Analizējot dainās minētos un aprakstītos tautas tikumus, iespējams izdalīt 3 lielas latvisko tikumu jeb vērtību grupas:

1. Pamattikumi un pamatnetikumi:

- Labums/ ļaunums
- Gods/ kauns
- Rātums un apdomība/ patvaļa

No tiem izrietošie sāņņtikumi (papildus, blakus minamie)

- Labvēlība,
- Labdarība,
- Godbijība,
- Godprātība,
- Paklausība,
- Rāmums,
- Tiklība,
- Veiklība

2. Paštikumi (es pats, kas man pašam svarīgi)

- Gudrība/ muļķība
- Darbs/ laiskums
- Daiļums/ neglītums
- Prieks/ bēdas

No tiem izrietošie sāņņtikumi (papildus, blakus minamie)

- Apdomība
- Mazrunība
- Čaklība
- Drosme
- Iznesība
- Tīrība
- Pacietība
- Panesība

3. Ļaužņtikumi (es saskarsmē ar citiem cilvēkiem)

- Mīlestība/ bardzība
- Saderība/ naidis

---

³⁵ V.Celms Baltu dievestības pamati; Rīga, AS «Lauku Avīze», 2016.

- Devība/ skaudība
- Taisnība/ netaisnība

No tiem izrietošie sāņtikumi (papildus, blakus minamie)

- Lēnprātība
- Pašaizliedzība
- Miermīlība
- Draudzība
- Taupība
- Viesmīlība
- Žēlsirdība
- Pārstāvība

Visiem šiem tikumiem un sāņtikumiem ir liela nozīme mūsu dzīvēs. Atliek vien saprast un nolemt, kuriem tikumiem (vērtībām) šajā nometnē pievērst vairāk uzmanības, kuru nozīmīgumu izcelt un parādīt darbībā.

Organizējot sagatavošanas posmā vērtību darbnīcu nometnes darbiniekiem, vēlams vienoties, kuras 3-5 no latviskajām vērtībām un kāpēc jūsu nometnē būs visas nometnes norises pamatā, ko šīs vērtības nozīmē jums un nometnes dalībniekiem, kā un tās izpaudīsies nometnes darbībā.

Vērtību un stratēģiju darbnīca

Lai vienotos par nometnes vērtībām un stratēģiju, ieteicams kopā ar visu nometnes personālu organizēt “vērtību darbnīcu”.

Vērtību un stratēģijas darbnīcai paredzamais laiks 6-7 stundas. Nodarbību var organizēt vienā vai vairākos piegājienos, katrā reizē īstenojot vienā vai vairākās nodarbību daļās paredzēto.

Vērtību darbnīcas mērķi

- Vienoties par nometnes vērtībām;
- Izstrādāt nometnes misiju un vīziju;
- Vienoties par nometnes stratēģiskajiem mērķiem, to indikatoriem;
- Vienoties par galvenajām aktivitātēm nometnes stratēģisko mērķu sasniegšanai.

Vērtību darbnīcas norises plāns

Norises Laiki	Nodarbību saturs	Sagaidāmais rezultāts
15 min.	Ievads <ul style="list-style-type: none"> • Iepazīšanās, vienošanās par mērķiem un norisi. 	Atvērtība, brīva atmosfēra, gatavība strādāt.
2 stundas	1. daļa MŪSU VĒRTĪBAS Izmantojot “vērtību matricu”: <ul style="list-style-type: none"> • 5 būtiskāko komandas vērtību noteikšana. • 5 būtiskāko individuālo vērtību noteikšana. • Vienošanās par vērtību saderību. • ienošanās par vērtību nozīmi un to uzturēšanas izpausmēm un iespējām nometnē. 	<ul style="list-style-type: none"> • Noteiktas 5 darbiniekiem būtiskākās personiskās un nometnes vērtības. • Panākta izpratne par personisko un nometnes vērtību nozīmi katra dalībnieka izpratnē. • Panākta vienošanās par personisko un nometnes vērtību saderību. • Panākta kopīga sapratne un vienošanās par nometnes vērtību nozīmi un to uzturēšanas izpausmēm un iespējām nometnē.
30 min. - 1 st.	2. daļa MŪSU MISIJA <ul style="list-style-type: none"> • Priekšlikumu izstrāde nometnes misijas definēšanai 	<ul style="list-style-type: none"> • Panākta vienota izpratne par nometnes misiju un tās nozīmi pedagogiem, audzēkņiem, vecākiem,

	<p>saskaņā ar definētajām komandas vērtībām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vienošanās par nometnes misiju. 	sabiedrībai.
30 min. – 1 st.	<p>3. daļa MŪSU VĪZIJA UN NOMETNES FILOZOFIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priekšlikumu izstrāde nometnes vīzijas formulēšanai. • Vienošanās par nometnes vīziju. • Vienošanās par nometnes filozofiju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Panākta vienota izpratne un formulēta nometnes vīzija. • Izprasta un formulēta nometnes filozofija.
2 stundas	<p>4. daļa STRATĒĢISKIE MĒRĶI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priekšlikumu izstrāde stratēģiskajiem mērķiem uzņēmuma vīzijas un misijas izpildei. • Vienošanās par svarīgākajiem stratēģiskajiem mērķiem. • Vienošanās par stratēģisko mērķu svarīgākajiem indikatoriem un veicamajiem uzdevumiem to sasniegšanai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Noteikti svarīgākie stratēģiskie mērķi nometnes attīstībai. • Panākta vienošanās par nozīmīgākajiem rādītājiem, kas kalpos kā indikatori mērķu sasniegšanas mērīšanai. • Formulēti stratēģiskie mērķi un uzdevumi to sasniegšanai.
30 min.	Kopsavilkums un atgriezeniskā saite.	<ul style="list-style-type: none"> • Veikts nodarbību norises rezumējums. • Sniegta un saņemta atgriezeniskā saite par nodarbībā paveikto.

VAJADŽĪGAIS NODARBĪBU PROCESAM: A4 formāta papīra lapas; rakstāmie, lielās baltās tāfeles papīra lapas, līmlapiņu komplekti, līmlenta lielo lapu piestiprināšanai, sagatavotas un iepriekš izdrukātas nodarbībā vajadzīgās tabulas (skat. materiālos pie konkrētajām sadaļām)

Vērtību darbnīcas norise

Ievads- iepazīšanās, vienošanas par mērķiem un norisi.

- Atkarībā no nometnes darbinieku pazīstamības pakāpes, katrs darbinieks īsi iepazīstina ar sevi, savu pieredzi un savu motivāciju strādāt nometnē.
- Nometnes vadītājs (vai semināra vadītājs) iepazīstina ar nodarbības programmu un vienojas par darba laikiem, pauzēm un sadarbības noteikumiem.

Mūsu vērtības, izmantojot “vērtību matricu”.

- **Kas ir vērtības – minilekcija un grupu darbs .**

Vērtības

- lietas, fakti, parādības, paradumi, principi, kam piemīt pozitīvo īpašību kopums un ko cilvēks savā apziņā uztver kā sev vai citai personai būtiski nozīmīgus, vēlamus konkrētos vēsturiskos apstākļos, noteiktā kultūrā un konkrētā sabiedrībā, kā arī kas sekmē viņa personības veidošanos.
- Vērtības izpaužas vienībā ar principiem, normām, mērķiem, ideāliem un raksturo attieksmi pret kultūru, darbu, valsti, cilvēkiem un sevi pašu.
- *Vērtības ir personu vai personu grupu akceptēti principi un standarti, kas nosaka viņu uzvedību.*

Nometnes vērtību definēšanas process:

- No «vērtību matricas» izvēlieties 5 sev personiski dzīvē vissvarīgākās vērtības.
- Katru no tām uzrakstiet uz atsevišķas līmlapiņas.
- Pielīmējiet visas lapiņas pie lielās lapas.

Vērtību «top 10» noteikšanas process:

- *Personiskās vērtības-* vērtības, kas ir būtiskas katram cilvēkam pašam un veido viņa uzvedību un attieksmi pret visām norisēm dzīvē.
  - No «vērtību matricas» izvēlieties 5 sev personiski dzīvē vissvarīgākās vērtības.
  - Katru no tām uzrakstiet uz atsevišķas līmlapiņas.
  - Pielīmējiet visas lapiņas pie lielās lapas.
- *Nometnes vērtības:*

Nometnes darbinieku akceptēti principi, kas nosaka katra darbinieka uzvedību un attieksmi nometnē, veicot savus darba pienākumus; vienlaikus tās ir vērtības, uz kuru pamata tiks veidota nometnes programma, kuras būs jāciena gan nometnes darbiniekiem, gan dalībniekiem, un kuras tiks uzturētas visā nometnes darbības laikā.

- No «vērtību matricas» izvēlieties 5 vērtības, kuras saskatāt kā būtiskākās nometnē godā turētās vērtības.
- Katru no tām uzrakstiet uz atsevišķas līmlapiņas.
- Pielīmējiet visas lapiņas pie lielās lapas.

- Grupās apkopojiet rezultātus uz lielajām lapām, sakārtojot izvēlētās vērtības svarīguma secībā no 1- 10. Uzrakstiet uz lielās lapas šīs 10 būtiskākās personiskās un nometnes vērtības!

Ko tas nozīmē un ko tas dod?

- Grupās noskaidrojiet, prezentējiet un vienojieties:
  - Ko mums nozīmē katra no 10 personiskajām vērtībām un kāpēc mums tās ir svarīgas?
  - Ko mums nozīmē katra no 10 nometnes vērtībām un kāpēc mums tās

Vērtības	Ko tas nozīmē un kāpēc tās mums ir svarīgas?

ir svarīgas?

- Ko nozīmē katra no nometnes vērtībām nometnes organizatoram, nometnes dalībniekiem, viņu vecākiem un sabiedrībai kopumā?
- Ko tas jums, dalībniekiem, viņu vecākiem un sabiedrībai kopumā dod, ka nometnē tiek turētas godā šīs vērtības? Kāpēc šīs vērtības nometnē jāuztur? Kā tas izpaudīsies nometnes darbībā?

Vērtības	Ko tas nozīmē organizatoram, dalībniekam, vecākiem, sabiedrībai	Ko tas dod? Kāpēc tās jāuztur nometnē?	Kā tas izpaudīsies nometnes darbībā?

Vērtību matrica

Apdomīgums	Izturība	Patīkama vide
Atbildība	Jauninājumi	Personība
Atklātība	Kārtība	Personības izaugsme
Attīstība	Kārtīgums	Prieks
Atvērtība	Komandas darbs	Radošums
Atzinība	Konstruktīvisms	Sabiedriskums
Bagātība	Kontrole	Sacensība
Brīvas gribas izvēle	Korektums	Sadarbība
Brīvība	Kvalitāte	Skaistums
Centīgums	Labdarība	Slava
Cieņa	Labklājība	Solidaritāte
Degsme	Laime	Solījumu izpilde
Draudzība	Lepnums	Stabilitāte
Drosme	Likums	Statuss
Drošība	Līdzjūtība	Stingrība
Dzīvesprieks	Loģika	Taisnīgums
Elastīgums	Lojalitāte	Taupīgums
Garīgums	Mērķtiecība	Tēvzemes labklājība
Godīgums	Miers	Tēvzemes mīlestība
Godprātīgums	Mīlestība	Ticība
Gods	Neatkarība	Tikumība, ētika
Gudrība	Neatlaidība	Tradīcijas
Ģimene	Nopietnība	Uzticamība
Humors	Optimisms	Uzticība
Ietekme	Oriģinalitāte	Vara
Iniciatīva	Panākumi	Vēlme būt labākajam
Inteliģence	Pašcieņa	Vienotība
Izaicinājums	Pašizpaušme	Viedums
Izcilība	Paškontrolē	Vienkāršība
Izglītošanās	Patiesums	Zināšanas

Nometnes misija

Nometnes misija:

- Ar misiju saprot lielu, nozīmīgu uzdevumu, aicinājumu, sūtību. Nometnes misija ir pamatojums, kāpēc nometne tiek veidota, kāpēc tā darbojas.
- Nometnes misija atspoguļo tās virsuzdevumu, sūtību, kāpēc tā darbojas esošajā nometņu piedāvājuma “tirgū”.
- Misija ir cieši saistīta ar vērtībām un kalpo to uzturēšanai un īstenošana.

Nometnes misijas formulēšanas process:

- Grupās uz līmlapiņām sarakstiet katrs savu nometnes misijas formulējumu.
- Salīmējiet tās uz lielās lapas.
- Grupā izskatiet un izvērtējiet visus formulējumus, izveidojiet savas nometnes misijas formulējumu. To prezentējiet pārējiem.
- Visi kopā vienojieties par labāko un precīzāko misijas formulējumu, izveidojot to no grupu darba rezultātiem.
- Vienojieties par nometnes misijas nozīmi pedagogiem, audzēkņiem, vecākiem, sabiedrībai, izmantojot to pašu metodi:
  - Katrs uzrakstiet uz 1 līmlapiņas būtiskāko, ko nozīmē šāda misija a) nometnes pedagogiem, b) nometnes dalībniekiem, c) dalībnieku vecākiem, d) sabiedrībai.
  - Darba grupās vienojieties par svarīgāko, ko dos misija katrai ar nometni saistītajai grupai, prezentējiet pārējiem un vienojieties par būtiskāko, ko dos misijas realizēšana nometnes darbiniekiem, dalībniekiem, vecākiem un sabiedrībai.

Mūsu nometnes misija ir:

**Nometnes
darbiniekiem,
pedagogiem
Audzēkņiem
(dalībniekiem)
Tas nozīmē
Dalībnieku
vecākiem
Sabiedrībai**

Nometnes vīzija un filozofija

Nometnes vīzija.

- Vīzija raksturo nometnes attīstības redzējumu no to veidotāju viedokļa.
- Vīzija ir kodolīgi izteikta nometnes vēlamā nākotne.

Vīzijas definēšanas process:

- Darba grupās uz līmlapiņas uzrakstiet katrs savu redzējuma formulējumu:
  - Kas ir sasniegtais mūsu nometnes darbības gala rezultāts pēc 5 gadiem? (Vienā paplašinātā teikumā, pabeigta darbība, nominatīvā, kas raksturo sasniegto).
  - Uzlīmējiet savus formulējumus uz lielās lapas.
- Grupās izvērtējiet formulējumus un vienojieties par savas grupas labāko vīzijas versiju. To prezentējiet pārējām darba grupām.
- Pēc versiju prezentēšanas, vienojieties par labāko nometnes misijas formulējumu.

Nometnes filozofija.

- Nometnes filozofija pauž to, kādas ētiskās, estētiskās vērtības dalībniekiem un pedagogiem ļaus uzturēt, parādīt, ieaudzināt nometnes īstenošana. Citiem vārdiem – vienošanās par vērtībām būs nometnes filozofijas galvenais stūrakmens.
- Nometnes filozofija ir nometnē īstenotais un uzturētais vērtībās un misijā balstīto ētisko un estētisko principu kopums, kas pauž nometnes idejas dziļāko jēgu, moto un pamatprincipus, kas ļauj sasniegt nometnes vīziju.
- *Nometnes filozofiju var ietvert koncentrētā teicienā, aforismā, kas atspoguļo nometnes jēgu un ko var izmantot arī kā nometnes moto, kar raksturo šīs nometnes būtību un būtību.*

Nometnes filozofijas formulējums var kalpot arī kā labs mārketinga instruments, parādot jūsu nometnes jēgu un būtību, piesaistot potenciālo dalībnieku un viņu vecāku, tāpat arī visas sabiedrības uzmanību.

Nometnes filozofijas definēšanas process:

- Grupā vienojieties un uzrakstiet savu nometnes filozofijas formulējumu;
- Prezentējiet savu nometnes filozofijas variantu pārējām grupām;
- No grupu piedāvātajām nometnes filozofijas versijām izveidojiet un vienojieties par vienu, vislabāko nometnes filozofijas formulējuma variantu.

Nometnes stratēģiskie mērķi

Izpratne par stratēģisko, taktisko un operatīvo plānošanu

Stratēģiskā plānošana.

Attiecībā uz nometņu organizēšanu, stratēģiskie (jeb ilgtermiņa) plāni ir lēmumi, kuri attiecas uz visu nometņu kustību kopumā un pašu organizētajām nometnēm tajā, piemēram, kādas nometnes veidot, kādās nometņu darbības jomās konkurēt: izmaksu, kvalitātes, satura, pieejamības vai elastības; kur rīkot nometnes; kādus materiālos līdzekļus, ekipējumu un iekārtas izmantot; kādām jābūt darbinieku darba iemaņām utt.

Stratēģiskā plānošana ir kompleksu nometnes attīstības plāna izstrādāšana, lai sasniegtu paredzētos ilgtermiņa mērķus. Tā ietver darbības virzienu izvēli un to attīstību, prioritāšu noteikšanu, resursu vajadzības un to iegūšanas avotu prognozēšanu, ārējo faktoru izmaiņu paredzēšanu, piem., nodokļu likmju izmaiņu paredzēšanu, nometnes kā uzņēmējdarbības veida attīstības pakāpes noteikšanu, globālās darbības programmas pasākumu izstrādāšanu, tirgvedības jautājumu risināšanu, uzņēmējdarbības rezultātu paredzēšanu u.c. jautājumus, kas saistīti ar nometnes ilgtermiņa vai vidēju termiņu attīstību. Par nometnes stratēģisko plānu var uzskatīt nometnes biznesa plānu. Stratēģiskās plānošanas procesā ir jānoskaidro, kur nometne grib nokļūt un kā tur nokļūt.

Taktikas plānošana.

Taktikas (vidēja termiņa) plāni, ar plānošanas termiņu no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem, balstās uz nometnes organizēšanas dažādajiem iespējamajiem organizatoriskajiem un tehniskajiem ierobežojumiem un plānotā pieprasījuma prognozēm, ko nosaka ilgtermiņa plāni un pieejamiem resursiem, lai nometne varētu pildīt savus uzdevumus pēc iespējas efektīvāk un ekonomiski izdevīgāk. Lai arī nometnes iespējamo attīstību nosaka ilgtermiņa plāni, to var paātrināt vai palēnināt vidējā termiņa robežās. Taktikas plānošanas procesā var mainīt vienu vai vairākus lēmumus attiecībā uz: darbaspēka resursiem, organizēto nometņu skaitu, nometnes dalībnieku skaitu, nometnes rīkošanai izmantoto resursu un pakalpojumu apjomu, veidu un arī apakšlīgumu efektivitāti un saimniecisko izdevīgumu. Šādi plāni rada zināmas saistības, bet arī nodrošina stabilitāti.

Nometnes taktiskā plānošana ir nometnes atsevišķu funkciju (audzināšanas darbs, saimnieciskais nodrošinājums, ārpakalpojumi utt.) izpildes plānošana, lai izpildītu tos uzdevumus, kas katrai no nometnes darbības sfērām un to vadītājiem ir jāveic nometnes plāna ietvaros, kādas būs viņu tiesības un pienākumi. Kāda perioda taktiskie plāni var paredzēt arī nometnes struktūras izmaiņas, struktūrvienību pienākumu izmaiņu. Visām taktiskos plānos paredzētām izmaiņām ir jāpamato to izdevīgums.

Operatīvā plānošana.

Operatīvās (īstermiņa) aktivitātes nodrošina elastību ikdienā, kas nepieciešama, lai apmierinātu nometnē paredzēto norišu prasības un vajadzības, kā to nosaka iepriekšminētie plāni. Īstermiņa darbība un laika plānojums paredz nometnes dienas norišu nodrošināšanu ar visiem nepieciešamajiem līdzekļiem un pasūtījumu savlaicīgu saņemšanu no pakalpojumu sniedzējiem. Visbiežāk detalizēts laika plānojums tiek izstrādāts vienai nometnes maiņai, tad vienai dienai un, visbeidzot, koriģēts vienai dienai uz priekšu.

Operatīvā plānošana ir nometnes norises programmas plānošana īsam laika periodam [maiņai un katrai dienai], kurai pamatā ir nometnes veida, satura un norišu specifika. Operatīvs ir uz konkrēto norisi, procesu attiecināms, nekavējoši izpildāms. Operatīvie plāni tiek izstrādāti, lai konkretizētu taktiskos un stratēģiskos plānus. Operatīvās plānošanas uzdevums ir:

- 1. Nometnes norises plāna detalizēšana un konkretizēšana, lai noteiktu, kad, kādas norises nometnē notiks, atbilstoši nometnes filozofijai un saturam, atbilstoši iespējamām ārējo vai iekšējo apstākļu prasībām nometnē vai citiem apsvērumiem.*
  - 2. Nepieciešamo resursu [jaudu, materiālo resursu un darbaspēka] vajadzības noteikšana atbilstoši konkretizētajai nometnes programmai.*
  - 3. Materiālo resursu sagādes plānošana un to piegāžu organizēšana atbilstoši konkretizētajam nometnes norises plānam.*
  - 4. Ieņēmumu un izdevumu plānošana, ņemot vērā konkretizētos plānus.*
  - 5. Pārdošanas plānošana.*
  - 6. Atsevišķu nometnes struktūrvienību un darbinieku darba plānošana.*
- Izstrādātie plāni ir jānovērtē, vai tajos nav ieviesušās kļūdas, vai tie ir izpildāmi, optimāli utt.*

Operatīvo plānu paveids ir kalendārais plāns, kas ir plāns, kurā pildāmie uzdevumi ir piesaistīti atsevišķām kalendāra dienām.

Kontrole ir nepieciešama, lai iegūtu informāciju par plānu izpildes gaitu, par novirzēm no plāniem to pildīšanas procesā, lai savlaicīgi pieņemtu lēmumus, ja plāni netiek izpildīti un nometne strādātu bez zaudējumiem.

Nometnes stratēģijas formulēšanas process

- Stratēģisko nometnes klientu un partneru noteikšana
  - Strādājot mazās grupās, uzrakstiet:
    - 1. grupa-
      - kas ir jūsu nometnes klienti (vecāki, bērni, juridiskās personas, bērnu likumiskie pārstāvji utt.), kāda vecuma grupa, dzimums;
      - izveidojiet "Klientu TOP 5".

Klientu TOP

Klienti - fiziskas vai juridiskas personas:

- Šādu klientu skaits;
  - šo klientu vērtība tagad (sakārtojiet pēc svarīguma no 1-5) un nākotnē (kuriem klientiem arvien vairāk būs vajadzīgi mūsu nometnes pakalpojumi, no kuriem klientiem būs atkarīga nometnes nākotne? Novērtējiet pēc svarīguma no 1-5) .
- Mūsu šodien zaudētie/ daļēji zaudētie klienti, ja tādi ir (pierakstiet - kāpēc?)

TOP	Klients (5 svarīgākie šīs grupas klienti)	Vērtība nākotnē (būs vairāk vai mazāk?)	Zaudēts? Kāpēc?	Šīs grupas klientu kopskaits
1				
2				
3				
4				
5				

- 2. grupa-
  - Kas ir jūsu nometnes partneri – pakalpojumu sniedzēji, piegādātāji, ēdinātāji, sponsori utt.
  - Izveidojiet "Partneru TOP 5".

Partneru „TOP”

Partneri - fiziskas vai juridiskas personas, kuriem ir vajadzības un intereses sadarboties ar mūsu nometni:

- Šādu partneru skaits.
- Šo partneru vērtība tagad un nākotnē (kuriem partneriem arvien vairāk būs vajadzīga sadarbība ar nometni, no kuriem partneriem būs atkarīga nometnes nākotne?) Novērtējiet pēc svarīguma no 1-5!
- Nometnei zaudētie/ daļēji zaudētie partneri (Atzīmējiet, kāpēc zaudēti).

TOP	Partneris (5 svarīgākie šīs grupas partneri)	Vērtība nākotnē (būs vairāk vai mazāk?)	Zaudēts? Kāpēc?	Šīs grupas partneru kopskaits
-----	---	--	-----------------	-------------------------------------

1				
2				
3				
4				
5				

- Grupās
  - 1. grupa - nosakiet katram stratēģiskajam klientam:
    - trīs viņa būtiskākās problēmas vai vēlmes un vajadzības, ko viņš vēlas atrisināt ar mūsu nometnes palīdzību;
    - būtiskākajai klienta problēmai nosauciet mūsu nometnes pakalpojumus un tos novērtējiet pēc 10 ballu skalas;
    - nosakiet, kādus pakalpojumus nometne piedāvā pārējo klienta problēmu risināšanai, un tos novērtējiet pēc 10 ballu skalas;
    - nosakiet katram pakalpojumam trīs svarīgākos partnerus, ar kuriem kopā pakalpojumu sniežat;
    - nosakiet katra partnera piecas svarīgākās intereses, kāpēc viņš sadarbojas ar mūsu nometni.

NOMETNES KLIENTA PROBLĒMA (vēlme, vajadzība), PAKALPOJUMI KLIENTAM UN PARTNERI

Klients Nr. 1-

Problēma (vēlme, vajadzība) Nr.-

Nometnes pakalpojums/ -i	Nometnes pašreizējo pakalpojumu vērtējums pēc 10 ballu skalas (10-izcili, 1- ļoti slikti)	Partneri	Katra partnera 3 būtiskākās intereses

- 2. grupa – izvērtējiet sadarbību ar partneriem:

NOMETNES SADARBĪBA AR PARTNERIEM PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS PROCESĀ KLIENTIEM

Nometnē sniegtais pakalpojums	Partneris/ -i	Partnera/-u intereses	Nometnes un partnera sadarbības vērtējums pēc 10 ballu skalas (10- izcili, 1- ļoti slikti)
	1		
	2		
	3		

- Grupās izvērtējiet nometnes esošos un potenciālos pakalpojumus un sadarbību ar klientiem un partneriem:

ESOŠIE UN NEPIECIEŠAMIE PAKALPOJUMI NOMETNES KLIENTIEM

Klients	Esošie pakalpojumi	Nepieciešamie pakalpojumi	Esošie partneri	Potenciālie partneri

Nometnes mērķi

Noskaidrotās klientu un partneru vajadzības un vēlmes, intereses un potenciālās sadarbības iespējas ir pamats, lai skaidri definētu nometnes misijai un filozofijai atbilstošos stratēģiskos mērķus, kas ļaus īstenot formulēto nometnes vīziju.

Virsmērķis

Nometnē būtiskākais ir misijas īstenošana jeb nometnes virsmērķis – īstenojot saturu, sniegt nometnes dalībniekiem pilnīgu sapratni par izvirzīto filozofisko vērtību kopumu un veidot jauniešos pozitīvu attieksmi pret šo ideju īstenošanu.

Praktiski to diez vai varēs sasniegt vienas un pat vairāku nometņu laikā, bet tas būs solis šī mērķa virzienā.

Nometnes mērķi

Virsmērķim pakārtoti ir:

- Pedagoģiskie mērķi.
  - Vispārpedagoģiskie (attīstošie).
  - Audzināšanas.
  - Didaktiskie (izglītojošie, mācīšanās).
- Ekonomiskie mērķi – kāda būs nometnes ekonomiskā efektivitāte un atdeve no idejas īstenošanas dalībniekiem, personālam, sabiedrībai.
- Politiskie jeb ideoloģiskie mērķi - kāds būs nometnes ideoloģiskais pamats.

Nometnes stratēģisko mērķu formulēšanas process

- Vienojieties par nometnes virsmērķi un nometnes būtiskākajiem mērķiem, kas pakārtoti virsmērķim.
- Grupās pārbaudiet izvirzīto svarīgāko mērķu atbilstību nometnes vērtībām, misijai, filozofijai un vīzijai, koriģējiet mērķa formulējumu, ja nepieciešams. (Katra grupa strādā ar vienu konkrētu mērķi).
- Formulējiet un sagatavojiet prezentāciju par tiem rādītājiem, kas jāsasniedz līdz konkrētam nometnes stratēģiskā attīstības posma laikam (gadam). Šie rādītāji būs tie indikatori, kas ļaus nometnes attīstības gaitā kontrolēt un noteikt nometnes attīstības procesa norises rezultātus.
- Pēc katras grupas prezentācijas pārspriediet un vienojieties par būtiskākajiem katra mērķa indikatoriem.
- Pēc indikatoru apstiprināšanas, grupās vienojieties par būtiskākajiem praktiski veicamajiem uzdevumiem noteiktā laika periodā, kas ļaus sasniegt izvirzīto mērķi un tā indikatorus. Prezentējiet sagatavotos uzdevumus pārējām grupām, vienojieties par katra mērķa un tā indikatora sasniegšanas uzdevumiem konkrētam nometnes stratēģiskās attīstības posmam.

Stratēģiskie mērķi

VĒRTĪBAS:

MISIJA:

NOMETNES FILOZOFIJA

VĪZIJA:

NOMETNES VIRSMĒRĶIS:

I. MĒRĶIS:

1. 1. Mērķa sasniegšanas indikators:

1. 20.... gadā

1. 2. Mērķa sasniegšanas indikators:

1.

Būtiskākie uzdevumi, kas veicami šī mērķa un tā indikatoru sasniegšanai

1.1.

1.2.

1.3.

Kopsavilkums un atgriezeniskā saite

Process:

- Grupās apkopojiet dienas veikumu, izveidojot vienu stratēģiskās attīstības plānu savai nometnei.
- Katram nodarbības dalībniekam dodiet iespēju 1-3 teikumus novērtēt nodarbībā sasniegto.
- Vienojieties par tālākajiem nometnes plānošanas un organizēšanas darbiem.

Nometnes satura izstrāde un plānošana

Nometnes saturs - tā ir visa nometnes caurviju darbība, visu pasākumu, nodarbību, aktivitāšu kopums, kas nodrošina iecerētās nometnes misijas pildīšanu, un mērķu sasniegšanu, lai ilgākā laika piosmā īstenotos izstrādātā vīzija.

Nometnes satura veidošanā jāņem vērā vien daži vienkārši principi. Lai kāda arī būtu nometne, tai ir sākums, galvenā norises daļa un noslēgums. Jebkurā nometnē dalībnieku kopums izdzīvos grupas attīstības stadijas - atkarībā no nometnes programmas, pedagogu meistarības, dalībnieku savstarpējās pazīstamības un saskarsmes, grupas dinamiskās attīstības posmi var būt laika ziņā īsāki vai garāki, taču tie būs. Tāpēc, plānojot nometnes norises, jāņem vērā arī grupas dinamika.

Grupas attīstībā var izdalīt 5 stadijas³⁶:

1. **Orientācija stadija** – pirmā diena nometnē:

- Jāstimulē grupas dalībnieku iepazīšanās.
- Jāmazina distance dalībnieku starpā.
- Jācenšas likvidēt viņu bailes.
- Jārada nepiespiesta atmosfēra.
- Drošības un piederības sajūta, piedāvājot pozitīvu pieredzi jaunajā grupā un kopā ar grupu.

Šīs stadijas ilgums ir atkarīgs no līdera prasmes definēt mērķi, uzdevumu, grupas locekļu kompetences, ieinteresētības darboties, grupas locekļu skaita, kā arī ārējiem apstākļiem un situācijas, grupas sociālā statusa.

2. **Stadija “cīņa par varu”** – parasti 2. – 3. diena, atkarībā no nometnes programmas.

- Ir svarīgi, lai katram būtu iespēja parādīt savu īpašo talantu, vērtību, kas var noteikt viņa sociālo statusu grupā.
- Grupai un tās vadītājam ir jāpanāk vienprātība attiecībā uz grupas normām: kā tiks pieņemti kopēji lēmumi, vai tos pieņemot būs iespējams un kā būs iespējams izteikt savas spējas.
- Ir jāapspriež grupas vadītāja loma – vai ir vajadzīgs grupai vadītājs, un kādam tam ir jābūt.

3. **Uzticēšanās stadija** (parasti sākot no 3.- 4. dienas)

- jāstimulē intensīvāks grupas locekļu savstarpējā iepazīšanās process.
- Ir ieteicama atgriezeniskās saites lietošana.
- Tas ir laiks, kad grupas dalībniekiem tiek uzticēta arvien lielāka atbildība par to, kas notiek grupā.

Uzticēšanās fāzes laikā grupa nespēj pieņemt jaunus grupas dalībniekus, šai nolūkā būtu jāatkārto divas pirmās grupas procesa attīstības fāzes.

4. **Diferenciācijas stadija** - līdz sinerģijai (parasti ne agrāk par 4. dienu)

³⁶ Pēc Mēvalte A. Praktiskā rokasgrāmata jaunatnes vadītājiem./ A. Mēvalte, Ž. Gaiļus. Viļņa: [LIJOT], 1997. 117. lpp. un pēc Brūders A. Nometņu mācība: metodiskais izdales un darba materiāls LSPA II un III kursa studentiem./ LSPA. Rīga: [b.i.], 2000. 50 lpp.

- Grupas vadītājam vairāk ir padomdevēja loma, kurš:
  - rada telpu grupas refleksijai;
  - nodrošina grupai atgriezenisko saiti;
  - atbalsta grupu konfliktsituācijās;
  - dot metodiskus padomus.

Dažos literatūras avotos kā diferenciācijas fāzes augstāko sasniegumu laiku izdala sinerģijas fāzi. "Sinerģija" šajā gadījumā nozīmē sistemātiskās pieejas konceptu, ka vienots veselums ir kaut kas vairāk nekā to veidojošo daļu summa. Parādās izteikta grupas mērķu prioritāte pār individuālajiem mērķiem, grupa darbojas visaugstākajā saliedētības līmenī kā vienota komanda.

5. Šķiršanās stadija (dienu pirms nometnes noslēguma).

- Jārada apstākļi konstruktīvam šķiršanās procesam.
- Ar šķiršanās procesu beidzas grupas saturs, rodas emocijas, un tiek piedāvāts pēdējo reizi noskaidrot attiecības.
- Tas ietekmē grupas dalībnieku atvaidīšanos, atstāj labas atmiņas, rada nosacījumus jauniem kontaktiem un attiecībām.

Veidojot nometnes saturu, atbilstoši nometnes veidam un grupas dinamikai, jāplāno dienas nodarbības ar pieaugošu intensitāti, kas rada dalībniekos motivāciju ar aizrautību darboties katru dienu, sagaidot un radot gan individuāli, gan kopā arvien jaunus panākumus, pārsteigumus, atziņas un dažādus citus ieguvumus savas paetronības izaugsmē.

Satura pamatā var būt dažādu mācību nodarbību sērijas, ikdienas sporta nodarbības un treniņi vai treniņi sporta meistarības celšanai, praktiskas ievirzes, mākslinieciskas, literāras, zinātniskas vai pētnieciskas - dažādas radošās darbnīcas, praktisks darbs, spēles un rotaļas, pārgājieni un prasmju apguve dzīvei dabā, izdzīvošanai, rīta un vakara rituāli, kopīgi pasākumi, tikšanās, diskusijas utt. Svarīgākais nosacījums - nodarbību jēga un kopsakarība ar nometnes misiju un mērķi, to savstarpēja loģiska saistība, secība, pieaugoša intensitāte un konkrēts rezultāts.

Atbilstoši idejai, filozofijai, mērķiem, uzdevumiem un metodēm var izveidot, sacerēt stāstu, pasaku vai fabulu par notikumu, kura dēļ dalībnieki uzaicināti uz nometni, lai atrisinātu izvirzīto problēmu. Tikpat veiksmīga intriga var būt gatavošanās noteiktam pasākumam, sporta veida turnīram.

Leģenda – notikums, pastāsts par šo notikumu pirms nometnes, kura dēļ esam ieradusies vai uzaicināti uz nometni. Leģenda ir nometnes saturiskā ievirze, kura satur intrigu – nepabeigto notikumu, kurš tālāk attīstīsies atkarībā no dalībnieku un nometnes tēlu (nodarbību) kopējās sadarbības vai konflikta risināšanas spējām. Veidojot nometnes leģendu, ir jāņem vērā mērķauditorijas vecuma psiholoģiskās īpatnības. Būtiski ievērot arī reklāmas veidošanas principus – leģendā ietvertajai informācijai ir patiesi jāizsaka nometnes filozofiskā būtība, satura būtiskākie aspekti, tai jābūt atraktīvai, jāizraisa vēlēšanos piedalīties.

Intriga – notikumu attīstības gaitu veicinoša interese par to, kas būs, kā būs, ko rosina spriedze par gaidāmo, bet nezināmo. Ja rakstām nometnes leģendu, tad tā saturēs intrigu- leģenda būs ierosinātāja šo intrigu atklāt.

Piemēram, leģenda ar intrigu dabas pētnieku nometnei varētu būt arī šāda:

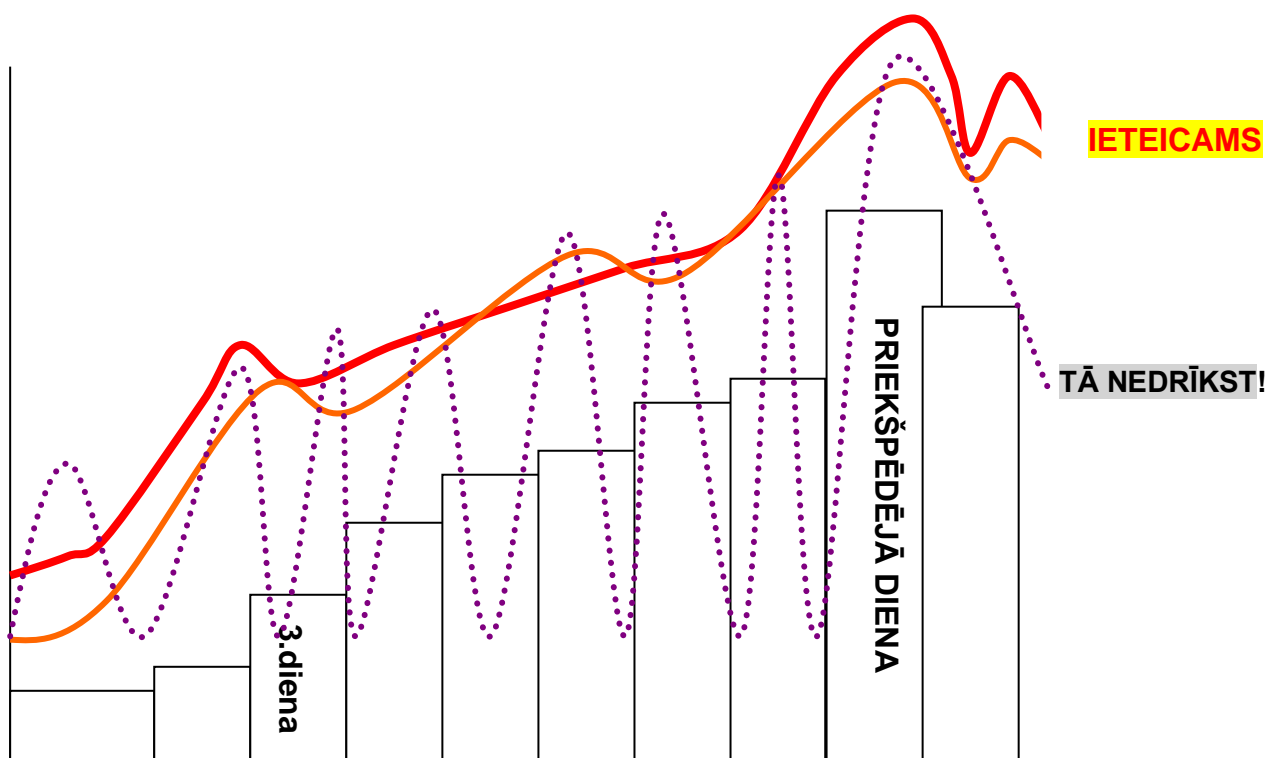
“Pirms vairāk kā 100 gadiem Baltijas jūras Kurzemes piekrasti pētīja jauns ģeologs, kura pētījumi līdz šai dienai ir pamatā zināšanām par Baltijas jūras attīstības stadijām. Savas ekspedīcijas laikā viņš rakstīja dienasgrāmatu, kuras fragmenti nesen atrasti. Tajos ir daudz interesantas informācijas un norādes ne vien par ģeoloģiskajiem procesiem, bet arī par maz zināmām dabas likumsakarībām un vietējām tradīcijām Lībiešu krastā. Dažas savas dienasgrāmatas burtnīcas jaunais zinātnieks esot atstājis kādā no ciemiem, ierokot kādā noteiktā vietā kāpās. Vienā no paslēptajām burtnīcām esot noslēpumā turēta un šodien jau zudusi no dažādām zālītēm gatavota īpaša spēka un veselības dzēriena recepte. Šīs burtnīcas un, jo īpaši veselības dzēriena pazaudētā recepte, būtu vērtīgs ieguvums, ja izdotos atšifrēt jau atrastajās dienasgrāmatas burtnīcās sniegtās norādes par slēptuvi. Esam rekonstrējuši jaunā ģeologa pētījumu ekspedīcijas maršrutu, lai dotos pa viņa pēdām. Palīdzēsi atrast slēptuvi?”

1. Scenārijs

Atbilstoši leģendai izveidot notikumu attīstības plānu jeb scenāriju pa dienām un stundām, kā arī izstrādāt norises organizatorisko un tehniskās īstenošanas plānu.

Plānojot nometnes scenāriju, jāņem vērā nometnes mērķu un uzdevumu izvirzītās prasības, jāveido caurviju darbība visas nometnes garumā, maksimāli iesaistot dalībniekus ideju īstenošanā, ļaujot pašiem dalībniekiem pieņemt lēmumus, dodot izvēles un interaktīvas darbības iespējas nometnes sižeta īstenošanā. Ļoti būtiska ir darba organizatoriskā un tehniskās īstenošanas plāna sastādīšana, kas nodrošinās sekmīgu, nepārtrauktu un nepārslogotu pedagoģiskā personāla darbu.

Nometnes satura plānošanā būtiski ir ievērot arī darbības pieaugošās intensitātes principu, ko labi raksturo nometnes norišu temporitma līknes (skatīt 1. un 2. attēlu).

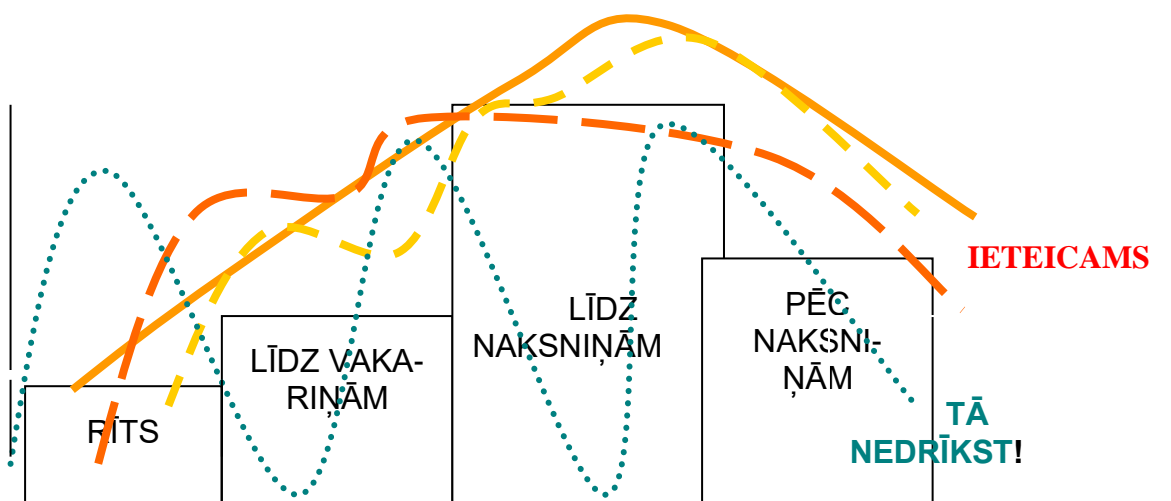

1. attēls. Nometnes satūra norišu temporitma līknes³⁷

Nometnes laikā vēlamas vismaz divas kulminācijas sižeta attīstībā. Pirmo lielāko notikumu vēlams plānot konfliktu fāzes sākumā – 3. un 4. dienā. Otrā kulminācija – nometnes noslēgums. Trešo kulmināciju var plānot starp abām iepriekšējām – nometnes otrās trešdaļas sākumā kā sižeta vai kādas tā nozīmīgas fāzes atrisinājumu.

Nometnes laikā ļoti nepieciešams saglabāt un palielināt dalībnieku emocionālo spriedzi, kāpinātu interesi par notikumu norisi. Tāpēc nav vēlams pieļaut straujus emocionālos kritumus un notikumu gaitas pārrāvumus, kas parasti nometnēs izpaužas kā bez noteiktas nodarbošanās pavadīts laiks. Šādi emocionālie kritumi izsauc nepatiku, nevēlēšanos piedalīties turpmākajos notikumos un garlaicību. Lai panāktu atkārtotu emocionālo pacēlumu, pedagogiem nākas ar katru reizi vēltīt arvien lielākas pūles, tāpēc izdevīgāk un loģiskāk ir saglabāt augšupejošu temporitma līknes tendenci nometnes norisē.

³⁷ Brūders, A. *Nometņu satūra izveide*. // Zinātniski metodiskie raksti / LSPA. 1999, 31.–35. lpp.

2. attēls. Vienas dienas nometnes norišu temporitma līkne³⁸

Dienas satura plānojumā ir būtiski paredzēt arī dienas kulminācijas momentu, kurš atbilstoši nepieciešamībai, bērnu vecuma psiholoģijai un fizioloģijai var būt plānots dažādās dienas daļās (skatīt 1. attēlu). Dienas satura plānojumā sporta nometnēs jāņem vērā treniņu organizēšanas teorija, uzsākot katru nākamo treniņu fizioloģiski atbilstošajā fāzē, bet starplaikos un ārpus tiešā treniņu darba ļoti nepieciešamas ir labi pārdomātas un sagatavotas nodarbības saistībā ar galveno nometnes mērķi un uzdevumiem, kas var būt gan komandu veidošanas darbs, gan psiholoģiskā sagatavošana, gan teorētiskās nodarbes attiecīgajā jomā, gan sportista redzesloka paplašināšana. Šīm ārpus treniņu vai relaksācijas periodu nodarbēm jābūt tikpat loģiski pamatotām un sagatavotām kā treniņos izmantotajām treniņu metodēm un slodzēm. Dienas laikā svarīgi izvēlēties psiholoģiski pamatotāko kulminācijas brīdi (notikumu), pēc tam saglabāt emocionālo spriedzi dienas gaitā. Pēc naksniņām jāplāno emocionālais atslābums, sagatavojot dalībniekus naktsmieram.

Veiksmīgai nometnes norisei noderēs labi saplānotas saturā paredzētās aktivitātes. Plānošanai var palīdzēt satura tabula - paraugā (skat. nāk. lpp.) sniegts iespējamais plānojums vienas nometnes dienas sākumam (ceļšanās, rīta možuma rituāls un brokastis).

³⁸ Brūders, A. *Nometņu satura izveide*. // Zinātniski metodiskie raksti / LSPA. 1999, 31.–35. lpp.

Nometnes satura plānošanas tabulas paraugs

Nometnes misija Latviskuma kopšana

Nometnes mērķi Iepazīt suitu novada kultūru, tradīcijas un dabu

Dienas mērķi Iepazīt suitu novada dabu- ainavu, augus , dzīvniekus, to atspoguļojumu novada dziesmās un tradīcijās

Plkst.	Pasākums, tā mērķis un uzdevumi, kā tie veicina dienas un nometnes uzdevumu izpildi un mērķu sasniegšanu, norise, īstenošanas metodes un paņēmieni	Pasākuma vadītājs, iesaistītie tēli (pedagogi, dalībnieki)	Katra tēla (pedagogu un dalībnieku) uzdevumi	Vajadzīgais aprīkojums aksesuāri, mūzika, gaismas, tērpi, smaržas, garšas, noformējums	Kad pasākumu sagatavo, izmēģina	Kurš, kad aprīko pasākumu – uzstāda, novāc tehnisko un citu aprīkojumu	Ko dara neiesaistītie pedagogi, viņu paralēli veicamie darbi	Kā, kad, kur tiks veikta pasākuma analīze vai atgriezeniskā saite, refleksija
8.00	Celšanās un rīta higiēna	Grupu audzinātāji Apskaņotājs	Modināšana, rīta tualete, sapošanās un guļvietu sakārtošana Muzikālā fona nodrošināšana	Suitu sievu dziedātās dziesmas par dabu pārmaiņus ar putnu balss ierakstiem kā rīta cēliena uzmundrinoša mūzika; Mūzikas atskaņošanas un	Dziesmu un mūzikas atlase pirms nometnes, sagatavotie fragmenti ierakstīti atbilstošās dienas failos	Apskaņotājs 7.30 uzstāda un novāc pēc 8.30	8.00-9.00 Atbildīgais par ēdināšanu un 2 dežūrējošie pedagogi sakārto ēdnīcu, un palīdz noformēt galda klājumu ēdinātājam, kurš ir	Ikvakara atgriezeniskās saites sesijā

				translēšanas aprīkojums			sarūpējis brokastīm vietējās dabas veltes, kā paredzēts ēdienkartē.	
8.30	Rīta možuma rituāls dabā (15 min.) Sagatavošanās brokastīm- 30 min	Sporta instruktors un audzinātāji	Sporta instruktora un audzinātāju vadībā meditatīvi vingrinājumi, ieklausoties dabas skaņās, (pedagogi apguvuši un ieplānojuši pirms nometnes) Audzinātāju pārraudzībā duša, pārgērbšanās, sagatavošanās brokastīm	Sporta apģērbs un apavi dalībniekiem, vadītājiem Vingrinājumu pieraksti nometnes failos atkārtošanai pirms nodarbības	Audzinātāji iepriekšējā dienā klusās stundas laikā pārliecinās par dalībnieku sporta apģērba tīrību un kārtību Pirms nometnes sagatavoti, izmēģināti un atlasīti vingrinājumi.	Nav jāuzstāda	Darbniecu vadītāji sagatavojas savām darbniecām pēc brokastīm	Ikvakara atgriezeniskās saites sesijā
9.15- 9.45	Brokastis	Visi pedagogi un dalībnieki	Satura vadītājs ar īsa fragmenta (1 min.) pirms rituāla	Suitu novada brokastu ēdiens no suitu lauku labumiem un	Ēdienkarte un nepieciešamie trauki, aksesuāri- pirms nometnes	9.45-10.15. dežūrējošie darbinieki (tie paši, kas no rīta) palīdz	Visi iesaistīti	Ikvakara atgriezeniskās saites sesijā

			<p>dziesmas nolasīšanu no D.Priedes grāmatas “Kur sarkanās ogas auga” pirms brokastīm veido noskaņu “šo visu mums sniedz suitu novada daba un cilvēku darbs”. Kopīga brokastu rituāla dziesmas skandēšana.</p> <p>Brokastu baudīšana un pateicība noslēgumā.</p>	<p>atbilstošs galda klājums un noformējums tā baudīšanai</p> <p>Citējamās literatūras izdruka.</p>	<p>vienošanās ar ēdinātāju</p> <p>Noformējuma aksesuāri- un grāmatas fragmentu atlase pirms nometnes</p>	<p>nokopt un sagatavot pusdienu noformējumu</p>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--

Nometnes programmas paraugs

Nometnes nosaukums: “Saule Latvi sēdināja” /Rainis/

Nometnes vērtības

Vērtības	Ko tas nozīmē un kāpēc tās mums ir svarīgas?
Gods	Gods būt latvietim, godīgums kā dzīves princips, godīga un cieņpilna attieksme pret sevi un citiem. Svarīgas vērtības savas nacionālās pašapziņas uzturēšanai un dzīvei demokrātiskā sabiedrībā.
Gudrība	Zināšanas un zinātkāre, vēstures, kultūras, dabas procesu un norišu izpratne, zināšanu pielietojums praksē. Svarīgas vērtības sava redzesloka un pasaules uztveres veidošanā.
Darbs	Mērķtiecīga, neatlaidīga, atbildīga rīcība un radītprieks. Svarīgas vērtības savas personības attīstībai un rezultātu sasniegšanai dzīvē.
Daiļums	Skaistā un neglītā izpratne, daiļa vide ap mums- sakopta, skaista, tīra, glīta, estētika dzīvē- daiļums sevī. Nozīmīgas vērtības estētisko jūtu un priekšstatu veidošanā un šo principu ievērošanā dzīvē.
Saderība	Sadarbība, saskaņa, saskarsmes prasmes, empātija. Nozīmīgas vērtības, darbojoties jebkurā grupā un saskarsmē ar citiem.
Prieks	Prieks par veicamo un paveikto, motivācija, prieks par sevi un citiem, māka radīt patīkamus mirkļus sev un citiem, uzturēt pozitīvu gaisotni, humors. Nozīmīgas vērtības sevis vadībai un saskarsmei ar citiem.

Vērtības	Ko tas nozīmē organizatoram, dalībniekam, vecākiem, sabiedrībai	Ko tas dod? Kāpēc tās jāuztur nometnē?	Kā tas izpaudīsies nometnes darbībā?
Gods Gudrība Darbs Daļums Saderība Prieks	Tiks veidota sapratne par šo vērtību būtību un nepieciešamību dzīvē, to praktisko nozīmi un jēgpilnu pielietojumu praksē, saskarsmē ar citiem, savā dzīvē un sabiedrībā kopumā.	Latvisko tikumu atklāšana un demonstrēšana praksē, to uzsvēršana un praktiskās izpausmes nometnes darbībā, saskarsmē, savstarpējās attiecībās, darbos, aktivitātēs un pasākumos veidos latvietības izpratni un jauno personību vērtību sistēmu.	Katra nometnes aktivitātē būs balstīta šajās vērtībās, lai atklātu šo vērtību jēgu, nozīmi, ieguvumus no šo tikumu izkopšanas sevī un demonstrēšanas attieksmē pret citiem.

Nometnes misija - Latviskuma un latviskās dzīvesziņas kopšana diasporas latviešu jauniešiem, iepazīstot Latviju Latvijā.

Mūsu nometnes misija ir:		Latviskuma un latviskās dzīvesziņas kopšana diasporas latviešu jauniešiem, iepazīstot Latviju Latvijā. Nometnes filozofija un moto ir “Esmu latvietis”.
Tas nozīmē	Nometnes darbiniekiem, pedagogiem	Pazīt un būt lepnam par savu latviskumu, savu tēvzemi, savām latviskajām vērtībām un tradīcijām, padziļināt savas un sniegt nometnes dalībniekiem izpratni, zināšanas, prasmes un iemaņas latvisko vērtību uzturēšanā un kopšanā, latviešu valodas lietošanā, ieinteresēt Latvijas dabas, vēstures un kultūras izziņāšanā un iepazīšanā.
	Audzēkņiem (dalībniekiem)	Latviskā vidē izkopt latviešu valodu, iepazīt un izziņāt Latviju, izprast un vēlēties būt piederīgam latviešu nācijai.
	Dalībnieku vecākiem	Pārlicība un sapratne par bērnu iespēju latviskā vidē kopt savu latvietību, saprast un ar prieku un lepnumu apzināties savu piederību latviešu nācijai.
	Sabiedrībai	Diasporas latviešu un Latvijas latviešu savstarpējās sapratnes un cieņas un sadarbības veidošana un attīstīšana, latvisko tradīciju, latvietības un Latvijas valsts popularizēšana pasaulē.

Nometnes vīzija – 2025 gadā nometne “Saule Latvi sēdināja ”ir kļuvusi par pieprasītāko nometni diasporas latviešu jauniešiem.

Nometnes filozofija: “Esmu latvietis”.

Nometnes virsmērķis- Veidot inteligentu un gudru diasporas latviešu jaunatnes sabiedrību, kas pilnībā izjūt, izprot un lepojas ar savu latviskumu un piederību latviešu nācijai.

Nometnes “Saule Latvi sēdināja” mērķi:

Pedagoģiskie mērķi:

Vispārpedagoģiskie (attīstošie) – latviešu valodas un saskarsmes prasmju attīstība.

Audzināšanas- veidot jauniešos latvisko tikumu, paradumu un tradīciju izpratni. Izkopt jauniešu spēju apgūto izpratni demonstrēt praktiskajās izpausmēs saskarsmē, sadarbojoties ar vienaudžiem un citiem cilvēkiem.

Didaktiskie (izglītojošie, mācīšanās) – latviešu valodas, ģeogrāfijas, bioloģijas, vēstures un kultūras vēstures zināšanu un tautas daiļamatniecības prasmju pamatu apguve.

Ekonomiskie mērķi:

1. Atbalstīt suitu novada uzņēmēju, kultūras un izglītības darbinieku, sabiedrisko organizāciju aktivitāti, iesaistot tos nometnes norisēs.
2. Diasporas jauniešu vecākiem dot iespēju pilnībā nodoties saviem darbiem un plāniem, nometnei uzņemoties pilnu atbildību par bērniem nometnes laikā.
3. Dot iespēju saņemt papildus atalgojumu nometnes darbiniekiem.

Ideoloģiskie mērķi

Kopt latvietību, audzināt diasporas jauniešus par Latvijas patriotiem, radīt viņos vēlmi atgriezties Latvijā.

Nometnes leģenda

Saule, Latvi sēdinot, “Tur kur gali satiekas- balta jūra, zaļa zeme” (Rainis), suitiem atvēlēja tieši tādu vietu Latvijā, kur jūra ar zaļu zemi tiekas. Pie tam, kā izrādās, lēma, ka tas būs viens no krāšņāk tērtajiem, skanīgāk dziedošajiem, interesantu tradīciju bagātākajiem, gardu citur negatavotu ēdienu gatavot protošajiem, izdomas bagātu ļaužu novadiem. Te ir gan stāvākais jūras krasts, gan augstais jūras senkrasts, gan kadiķu audzes, gan dažādi meži, upes un ezeri ar bagātīgu dzīvās radības klāstu.

Iespējams, ka nemaz neesi dzirdējis, kas ir bruslaks, sleņģene, trakādrāna, goskuņģis, ratene, burdons, dūdenieki, nātnā biezputra, ķīsene, sklandrausis un daudz citu tādu interesantu vārdu un nosaukumu. Droši vien, ka stāsti par Dižgabalkalnu, par grāfa Šverina un daiļās Barbaras veikumu Alšvangā, par Miķeļa svētkiem arī vien pa ausu galam dzirdēti. To un daudz ko vēl iemācīties, izpētīt un izzināt, pagatavot un līdzī paņemt, nometnes dienām mijoties kā suitu villaines krāsām, varēsi šajā nometnē, darbojoties kopā ar īstiem suitiem. Varēsi lepoties, ka zini un saproti, kāpēc suitu kultūrtelpa ir iekļauta UNESCO pasaules nozīmes kultūras mantojuma sarakstā.

Nometnes programmas paraugs 10 dienu nometnei suitu novadā

Suiti ir katoļu sala luterticīgajā Kurzemē ar centru Alsungā un ar gandrīz 400 gadus garu vēsturi. Savulaik tas viss bija vienas - grāfu Šverinu - dzimtas īpašums, kas aptuveni aptver tagadējos Alsungas, Gudenieku un Jūrkalnes pagastus. Kad Kurzeme 1561. gadā piedzīvoja reformāciju, arī šis novads pārgāja luterticībā. Taču novada īpašnieks Johans Ulrihs fon Šverins karadienesta laikā pie Polijas karaļa ieskatījās poļu aristokrātē Barbarā Konarskā un pirms savām kāzām 1623. gadā kļuva par katoli. Kad Johans Ulrihs pēc sava tēva nāves 1632. gadā atgriezās Alsungā, tas uzaicināja uz šo vietu jezuītus, lai tie pievērstu katoļticībai arī pārējos novada iedzīvotājus. No šī gada tad arī sākas suitu vēsture.

Reliģiskās atšķirības noveda pie tā, ka suiti noslēdzās savā novadā un maz kontaktējās ar ārpusauli. Tieši šī pašizolācija saglabāja šeit ļoti bagātu tautas tradicionālo kultūru ar dziesmām, dejām, ticējumiem, parašām un daudz ko citu, kas citās valstīs daļās savulaik kā vecs un nevajadzīgs bija atmests un izzudis. Alsunga 20. gadsimtā bija pēdējā vieta, kur Latvijā vēl ikdienā valkāja tautas tērpus, kur tika spēlētas dūdas un kokles, arī bukurags. Daudz kas no šī mantojuma vēl šodien atrodas dzīvā ikdienas aprītē, kas padara Suitu novadu par unikālu visā Latvijā. Sieviešu tautastērpu nēsāšana Suitu novadā izzuda tikai pēc Otrā pasaules kara.

Suitiem ir sava izloksne - valoda. Suitu sieviešu tradicionālajai dziedāšanai ir savas īpatnības, kas saistītas ar ē-o vilkšanu. Suiti - tās ir 52 813 tautas dziesmas folkloras fondos. Tas ir savs, ļoti krāšņs, tautas tērps un gadsimtus pārdzīvojušas kāzu tradīcijas. Tas ir īpatnējs raksturs ar neuzticību, aizdomām, skarbumu pret ienācējiem un īstu uzticību pret savējiem. Suiti ir neko jaunu nepieņemoši. Tos uzskata par stūrgalvīgākajiem un konservatīvākajiem Kurzemes iedzīvotājiem.³⁹

Šī nometne veidota kā tā sauktā “darbnīcu nometne”, kuras sižetu veido dažādu nodarbību pakāpeniski mērķtiecīga norise ar pieaugošu intensitāti un kopīgi, saistīti pasākumi, kas vērsti uz nometnes kulminācijas- noslēguma izstādes un lielās noslēguma koncertizrādes sagatavošanu, realizējot iepriekš aprakstīto nometnes misiju un ceļā uz vīzijas sasniegšanu, īstenojot izvirzītos pedagoģiskos, ekonomiskos un ideoloģiskos mērķus.

Lai arī šāda nometne pēc satura varētu likties kā kādreiz realizēta, un visi tajā minētie pasākumi varētu būt reāli iespējami, iesaistītie cilvēki, saimniecības, iestādes un vietas ir eksistējošas, šādas nometnes nekad nav bijis un šāda nometnes norises programma, kaut arī tā būtu reāli iespējama, ar suitu novada ļaudīm nav reāli saskaņota. Programma veidota vien kā paraugs un ir mans (A. Brūdera) izdomājums. Ieinteresētie nometņu vadītāji, ieviešot programmā savas korekcijas, to varētu arī mēģināt realizēt, saskaņojot norises ar visām nepieciešamajām instancēm un cilvēkiem. Varu novēlēt vien labu veiksmi!

---

³⁹ https://www.suitunovads.lv/lv/kas_ir_suiti/

1. DIENA

Dienas mērķi-

- Iepazīšanās ar dalībniekiem, pedagogiem. noteikumiem, apkārtni un nometnes programmu.
- Piederības sajūtas veidošana.
- Nometnes atklāšana.

9.00 -13 .00	Ierašanās. Ārsta pārbaudes. Iekārtošanās. Iepazīšanās ar nometnes noteikumiem.
13.00	Pusdienas.
14.00	Iepazīšanās (iepazīšanās spēles pa grupām).
16.00	Kas te atrodas – fotoorientēšanās pa nometnes teritoriju un apkārtni - “Stāsts par Alšvangu” ⁴⁰ .
17.00	Grupu uznāciena sagatavošana.
18.00	Vakariņas.
19.00	Nometnes atklāšanas vakars ar grupu uznācieniem, suitu sievietēm, suitu vīriem un iepazīšanās ar pedagogiem- darbnīcu vadītājiem.
22.00	Naktslaunags. Sagatavošanās naktsmieram.
23.00	Dusa ar pasaciņu pagalvī.

2. DIENA

Dienas mērķi:

- Katra dalībnieka sociālā statusa nostiprināšana.
- Nometnes darbnīcu uzsākšana.
- Vakara pasākumu uzsākšana.

8.00	Rīta rituāls.
9.00	Brokastis.
9.30-14.00	Darbnīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, ⁴¹ latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla – pilī.
14.00-15.00	Pusdienas.
15.00- 16.00	Laiks sev- mierīgā stunda.
16.00- 19.00	“Ko tu vari” – dažādas aktīvas un sportiskas spēles ar sacensību elementiem pa grupām un individuāli, atklājot un parādot visai grupai katra grupas dalībnieka kādu īpašu talanta vai spēju šķautni.
18.00-19.00	Vakariņas.
19.00-22.00	Ekskursija pa Alsungu, apmeklējot baznīcu, pilskalnu, pili, un citus ievērojamākos Alsungas objektus, ar konkursa uzdevumiem katram dalībniekam (pa grupām), pēc tās –

⁴⁰ Alšvanga- senais Alsungas nosaukums

⁴¹ Spēlmaņkrogs un Sapņotava- kafejnīcas Alsungā

	konkursa noslēgums, atziņas un katra dalībnieka apbalvošana par kādu konkursa uzdevumu izpildi.
22.00-22.30	Naktslaunags.
22.30-23.00	Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - "vakara aplis".
23.00	Dusa ar pasaciņu pagalvī.

3. DIENA

Dienas mērķi:

- Savstarpējās uzticēšanās veidošana grupās.
- Darbīcu darba attīstība, darba tikuma kopšana (pedagoģisko mērķu realizācija).
- Novada īpatnību un tradīciju iepazīšana, vakarējot ar suitiem.

8.00	Rīta rituāls.
9.00	Brokastis.
9.30-14.00	Darbīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā ⁴² , suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija - Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pili ⁴³ .
14.00-15.00	Pusdienas.
15.00-16.00	Laiks sev- mierīgā stunda.
16.00-19.00	Dabas darbīcas ar uzdevumiem mazās grupās- Žibgrava ⁴⁴ . Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – mazās interesentu kopās - skolas zāle. Ganu spēles un citas jautras suitu izdarīšanas mazās grupās - Ziedu leja ⁴⁵ .
19.00-20.00	Vakariņas.
19.00-22.00	Jūrkalne, vakars pie jūras un tikšanās ar maģajiem suitiem ⁴⁶ .
22.00-22.30	Naktslaunags.
22.30-23.00	Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - "vakara aplis".
23.30	Dusa ar pasaciņu pagalvī.

4. DIENA

Dienas mērķi:

- Savstarpējās uzticēšanās attīstīšana grupās
- Darbīcu darba attīstība, darba tikumu kopšana (pedagoģisko mērķu realizācija)
- Novada īpatnību iepazīšana, vakarējot ar suitiem

8.00	Rīta rituāls.
------	---------------

⁴² Suitu rija- Suitu amatniecības un mākslas telpa Alsungā

⁴³ Pils- Alsungas viduslaiku pils

⁴⁴ Žibgrava- ainaviska grava ar dabas taku tajā Alsungas pievārtē

⁴⁵ Ziedu leja- saietu vieta Kauliņas upes ielejā un parks. Ziedulejas parkā atrodas brīvdabas estrāde, kur notiek dažādi kultūras pasākumi, zaļumballes, Jāņu ielīgošana kā arī starptautiskais burdona festivāls un Latvijas dūdinieku saiets.

⁴⁶ Suitu kopiena dalās trīs grupās – dižie suiti ir Alsungas apkaimes suiti, krētainie suiti ir Gudenieku pagasta suiti, maģie suiti ir Jūrkalnes pagasta suiti.

9.00	Brokastis.
9.30. -14.00	Darbnīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pilī.
14.00-15.00	Pusdienas.
15.00- 16.00	Laiks sev- mierīgā stunda.
16.00-19.00	Suitu ozolu birzs izveides projekta uzsākšana “Suit’ ozol’ bierz”” Dīķņiekos ⁴⁷ . Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – lielkoncerta sagatavošanas projekta uzsākšana skolas zālē. Dabas takas izveides projekta uzsākšana Žibgravas takas turpinājumam.
19.00- 20.00	Vakariņas.
20.00- 22.00	Ciemos pie Gudenieku suitiem jeb “kas ir krētainie suiti”.
22.00-22.30	Naktslaunags.
22.30-23.00	Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - “vakara aplis”.
23.00	Dusa ar pasaciņu pagalvī.

5. DIENA

Dienas mērķi:

- Diferenciācijas fāzes attīstīšana grupās, iekļaujot tajā nakts piedzīvojumu grupām.
- Darbnīcu darba attīstība (pedagoģisko mērķu realizācija), darba tikuma kopšana.
- Novada īpatnību iepazīšana, vakarējot ar suitiem.

8.00	Rīta rituāls.
9.00	Brokastis.
9.30-14.00	Darbnīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pilī.
14.00-15.00	Pusdienas.
15.00-16.00	Laiks sev- mierīgā stunda.
16.00- 19.00	Ozolu birzs izveides projekts “Suit ozol bierz”” Dīķņiekos. Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – lielkoncerta sagatavošanas projekts skolas zālē. Dabas takas izveides projekts Žibgravas takas turpinājumam.
19.00- 20.00	Vakariņas.
20.00-22.00	Tikšanās un vakarēšana ar suitu jauniešu folkloras ansambli “Suitiņi”, jauniešu deju kopu un “Radošās Liepu ielas” jauniešiem.
22.00- 22.30	Naktslaunags.
22.30-23.00	Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - “vakara aplis”.
23.15- 01.00	Suitu nakts piedzīvojums- nakts trase ar komandu sadarbības

⁴⁷ Dīķņieki- mājas Alsungas pievārtē, kurās saimnieko suitu parlamenta vadītājs G.Rozentāls

Pēc 01.00 uzdevumiem dabā.
Dusa ar pasaciņu pagalvī.

6. DIENA

Dienas mērķi:

- Komandas darba attīstīšana grupās.
- Darbīcu darba attīstība, darba tikuma veidošana (pedagoģisko mērķu realizācija).
- Novada īpatnību iepazīšana, vakarējot ar suitiem

9.00 Rīta rituāls.
10.00 Brokastis.
11.30-14.30 Darbīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pilī.
14.30- 15.30 Pusdienas.
15.30-16.30 Laiks sev- mierīgā stunda.
16.30- 19.00 Ozolu birzs izveides projekts “Suit ozol bierz” Dīķņiekos. Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – lielkoncerta sagatavošanas projekts skolas zālē.
Dabas takas izveides projekts Žibgravas takas turpinājumam.
19.00- 20.00 Vakariņas.
20.00-22.30 Vakars ar suitu vīriem un suitu dūdeniekiem- sadziedam, sadancojam.
22.00- 22.30 Naktslaunags.
22.30- 23.00 Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - “vakara aplis”.
23.00 Dusa ar pasaciņu pagalvī.

7. DIENA

Dienas mērķi:

- Komandas darba un sinerģijas attīstīšana grupās.
- Darbīcu darba attīstība (pedagoģisko mērķu realizācija).
- Novada vēstures izzināšana, iepazīstot daiļliteratūru par suitu vēsturi

8.00 Rīta rituāls.
9.00 Brokastis.
9.30- 14.00 Darbīcu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pilī.
14.00-15.00 Pusdienas.
15.00-16.00 Laiks sev- mierīgā stunda.
16.00- 19.00 Ozolu birzs izveides projekts “Suit ozol bierz” Dīķņiekos. Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – lielkoncerta sagatavošanas projekts skolas zālē.

19.00- 20.00	Dabas takas izveides projekts Žibgravas takas turpinājumam. Vakariņas.
20.00-22.00	Tikšanās ar D. Priedi- vēsturiskā romāna par suitu novadu “Kur sarkanās ogas auga” autori un teatralizēti darba fragmentu lasījumi Alsungas pilī.
22.00- 22.30	Naktslaunags.
22.30-23.00	Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - “vakara aplis.
23.00	Dusa ar pasaciņu pagalvī.

8. DIENA

Dienas mērķi:

- Sinerģijas fāzes un šķiršanās fāzes aizsākuma vadīšana grupās.
- Darbniecu darba projektu noslēguma fāzes vadīšana (pedagoģisko mērķu realizācija).
- Projektu noslēguma fāzes vadīšana

8.00

9.00

Rīta rituāls.

9.30-14.00

Brokastis.

Darbniecu cēliens - rokdarbi Suitu rijā, suitu tradīcijas – muzejā, kulinārija- Spēlmaņkrogā un Sapņotavā, latviešu valoda, izloksnes, literatūra- bibliotēkā, lietišķā māksla - pilī.

Visās darbnīcās notiek gatavošanās noslēguma dienas izstādei un priekšnesumam par darbnīcās paveikto – darbu atlase, pieslīpēšana utt.

14.00-15.00

15.00-16.00

Pusdienas.

16.00- 19.00

Laiks sev- mierīgā stunda.

Ozolu birzs izveides projekts “Suit ozol bierz” Dīķņiekos. Projekta noslēguma fāzes sagatavošana.

Dancāšana, ziņģēšana un dūdošana – lielkoncerta sagatavošanas projekts skolas zāle- noslēguma mēģinājumi.

Dabas takas izveides projekts Žibgravas takas turpinājumam- takas pabeigšana un atklāšanas pasākuma sagatavošana.

19.00-20.00

20.00- 22.00

Vakariņas.

22.00- 22.30

Lielkoncerta un noslēguma pasākumu sagatavošanas darbi.

22.30-23.00

Naktslaunags.

23.00

Atgriezeniskā saite par dienas norisi (grupās) - “vakara aplis. Dusa ar pasaciņu pagalvī.

9. DIENA

Dienas mērķi:

- Šķiršanās fāzes vadīšana grupās.
- Darbniecu darba rezumējums (pedagoģisko mērķu realizācija).
- Projektu darba rezumējums.

- Nometnes kulminācija kopīgā lielkoncertā ar suitiem.
8.00	Rīta rituāls.
9.00- 9.30	Brokastis.
9.30- 14.00	Projektu pabeigšana. Izstāžu iekārtošana.
14.00 -15.00	Pusdienas.
15.00-19.00	Projektu veikuma prezentācija- dabas takas atklāšana un ozolu birzs stādīšana, piedaloties Alsungas pašvaldības pārstāvjiem un vietējiem iedzīvotājiem.
19.00-20.00	Vakariņas.
20.00-21.00	Sagatavošanās noslēguma pasākumam un lielkoncertam kopā ar vietējo sabiedrību, suitu sievietēm, suitu vīriem, suitu dūdiniekiem.
21.00- 01.00	Nometnes noslēguma pasākums un lielkoncerts, pēc tam – balle ar naksniņām pa vidu.
Pēc 01.00	Varētu doties uz dusu

10. DIENA

Dienas mērķi:

- Šķiršanās fāzes noslēguma vadīšana grupās.
- Nometnes veikuma rezumējums.
- Gandarījuma sajūtas radīšana dalībniekos par nometnes laikā paveikto nometnes noslēguma rituālā.

10.00	Rīta rituāls.
10.30	Brokastis.
11.00	Atvadu un vēstījumu raksti- aptaujas anketas, novēlējumu siena
12.00	Pusdienas.
12.30	Nometnes noslēguma ceremonija, atvadu vārdi un darbi.
13.30	Atvadīšanās no suitu zemes, suitu draugiem un aizbraukšana.

Kas organizē bērnu nometņu vadītāju apmācību

Kopš 2001. gada bērnu nometņu organizēšanu un darbību Latvijā koordinē Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centrs (līdz 2009. gada jūlijam – Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, turpmāk – VISC). Galvenie VISC darbības uzdevumi bērnu nometņu jomā ir bērnu nometņu vadītāju apmācība un bērnu nometņu vadītāju datubāzes administrēšana un aktualizēšana, informācijas apkopošana par organizētajām bērnu nometnēm Latvijā, metodiskais atbalsts bērnu nometņu vadītājiem un darbiniekiem, informācijas aprīte ar visām saistītajām institūcijām un organizācijām un sabiedrības informēšana.

Kopš 2001.gada bērnu nometņu vadītāja apliecības kopumā ir saņēmuši 6260 nometņu vadītāju. Katru gadu VISC organizētajosursos piedalās un saņem bērnu nometņu vadītāju apliecības vidēji 500 dalībnieku. Pēc bērnu nometņu vadītāju datu bāzes datiem uz šo brīdi Latvijā spēkā esošas apliecības ir 2573 nometņu vadītājiem, 3687 nometņu vadītājiem apliecības derīguma termiņš ir beidzies.

Apkopojot statistiku par 2019.gadu- vasarā bērniem un jauniešiem Latvijā tika organizētas 1957 nometnes. No tām diennakts nometnes-1045, dienas nometnes-912. Ar katru gadu palielinās VISC mājas lapā www.nometnes.gov.lv reģistrēto nometņu skaits (salīdzinājumam: 2014.gads- 1391 nometne, 2015.gadā- 1450, 2016.gadā-1539, 2017.gadā – 1763, 2018.gadā- 1924, 2019.gadā- 1957).

2019.gadā VISC organizēja bērnu nometņu vadītāju sagatavošanas kursus 72 stundu apmērā vadītājiem bez pieredzes un profesionālās kompetences pilnveides kursus 36 stundu apmērā vadītājiem ar pieredzi. Pavisam nometņu vadītāju kursu programmas 2019.gadā apguvuši 452 dalībnieki. No jauna bērnu nometņu vadītāju apliecības ieguvuši 287 nometņu vadītāji, 36 stundu kursu programmu apguvuši 165 nometņu vadītāji. Kursi organizēti ne tikai Rīgā, bet arī Liepājā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu semināru un kursu norisi, tiek pieaicināti profesionāli lektori no valsts institūcijām un nevalstiskā sektora, piem., no Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienestā Rīgas reģiona pārvaldes, Pārtikas un veterinārajā dienestā Sabiedriskās ēdināšanas uzraudzības sektora, Veselības inspekcijas Vides veselības nodaļas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, Āra dzīves apmācību centra „Pelēkais vilks”, SIA “Pieaugušo Izglītības centrs MINERVA”, SIA “Jardi”, SIA “Līksnas nami”, SIA “Juridiskais birojs Bukis&Fleitmane”.

Kā klūt par bērnu nometņu vadītāju

Lai pieteiktos dalībaiursos, personai jābūt sasniegušai 18 gadu vecumu un jāatbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta prasībām (sk. normatīvo dokumentu sarakstu pielikumā).

Bērnu nometņu vadītāju kursi notiek klātienēs apmācībā, taču, ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī, šobrīd tiek piedāvātas arī attālinātās apmācības kurss 72 stundu un 36 stundu apmērā.

2021.gadā VISC kursu dalībniekiem piedāvās attālinātās apmācības iespējas līdz brīdim, kad tās varēs plānot klātienē.

Bērnu nometņu vadītāju apmācību kārtība

Valsts izglītības satura centrs ir izstrādājis Bērnu nometņu vadītāju apmācības kursu organizēšanas kārtību, kas nosaka apliecības saņemšanas un atjaunošanas galvenos noteikumus. Kārtība nosaka bērnu nometņu vadītāju apmācības kursu (turpmāk – kursi) grupas reģistrāciju, kursu norisi, programmas apguves pārbaudi, bērnu nometņu vadītāju apliecības izsniegšanu un reģistrēšanu, bērnu nometņu vadītāja datu saglabāšanu un atjaunošanu.

Bērnu nometņu vadītāju kursu programmas

- sākotnējās apmācības programma bērnu nometņu vadītājiem bez pieredzes - 72 stundas;
- periodiskās apmācības programma bērnu nometņu vadītājiem ar pieredzi - 36 stundas.

Kursus organizē un programmas saturu izstrādā Valsts izglītības satura centrs (turpmāk - VISC). Par programmas apguvi VISC izsniedz Bērnu nometņu vadītāja apliecību (1. pielikums), kura tiek reģistrēta kopējā bērnu nometņu vadītāju datu bāzē, tīmekļa vietnē www.nometnes.gov.lv.

Dalībnieku skaitu kursu grupā un apmācību maksu nosaka, pamatojoties uz VISC sniegto maksas pakalpojumu cenrādi.

Kursu grupas reģistrācija

- Lai pieteiktos dalībaiursos, personai jābūt sasniegušai 18 gadu vecumu un jāatbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta prasībām⁴⁸.
- Persona, kas vēlas iegūt Bērnu nometņu vadītāja apliecību, pirms mācību uzsākšanas ir iepazinusies ar informāciju tīmekļa vietnē www.nometnes.gov.lv (turpmāk – tīmekļa vietne) par kursu norises laiku, vietu, programmas apjomu un aizpilda elektronisko pieteikumu (turpmāk – pieteikums) kursiem (2. pielikums). Veicot elektronisko pieteikšanos, dalībniekam automātiski uz norādīto e-pasta adresi tiek nosūtīts apliecinājums par pieteikšanos konkrētiem kursiem.
- VISC, pamatojoties uz personas pieteikumu, veido kursu grupu.

---

⁴⁸ <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

- Personas pieteikums tiek reģistrēts kursu grupā tā elektroniskā pieteikuma iesniegšanas secībā.
- VISC ne vēlāk kā desmit darba dienas pirms kursu norises sākuma noslēdz kursu grupas komplektāciju un ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā sniedz atbildi pieteikuma iesniedzējam par viņa iekļaušanu kursu grupā, informē par kursu norises laiku, kursu programmu, kursu dalības maksu un samaksas kārtību.
- Kursu dalībnieks veic kursu apmaksu pirms kursu sākuma atbilstoši VISC pakalpojumu sniegšanas cenrādim.⁴⁹
- Ja pieteikuma iesniedzējs ir apstiprināts kursu grupā un norādītajā laikā nevar apmeklēt kursus, viņam par to jāinformē VISC.

Kursu norise

Bērnu nometņu vadītāju sākotnējās apmācības norise -72 stundas (bērnu nometņu vadītājiem bez pieredzes)

Bērnu nometņu vadītājs bez pieredzes ir persona, kura nav apguvusi Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprināto bērnu nometņu vadītāju kursu programmu un nav saņēmusi Bērnu nometņu vadītāja apliecību par programmas apguvi vai kurai Bērnu nometņu vadītāja apliecības derīguma termiņš ir beidzies vairāk nekā pirms gada;

Bērnu nometņu vadītāji bez pieredzes valsts valodā apgūst sākotnējās apmācības kursu programmu 72 stundu apjomā, kurā ietvertas sekojošas apmācību tēmas:

- Bērnu nometņu organizēšanas un vadīšanas kārtība (MK noteikumi nr. 981).
- Nometnes saturs un vērtības.
- Spēļu metodes nometnēs, to izmantošana. Praktiskais darbs.
- Nometnes plānošanas vispārējie jautājumi.
- Nometnes projekta sagatavošana.
- Problemātisku situāciju risināšanas paņēmieni. Praktiskais darbs.
- Bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšana nometnēs. Bērnu pamattiesības un pienākumi dažādos normatīvajos aktos. Ieteikumi pārbaudēs.
- Pārtikas apritē noteiktās higiēnas prasības. Veselīga uztura ieteikumi.
- Nometnes personāls. Personāla komplektēšana, vadība. Atbildību sadale. Nometnes vietas izvēle. Nometnes materiāli tehniskā bāze. Loģistika. Drošības jautājumi nometnē.
- Higiēnas prasību ievērošana nometnēs.
- Normatīvie akti, kas reglamentē ugunsdrošības prasības bērnu nometnēs, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta prasības bērnu

---

⁴⁹<https://likumi.lv/ta/id/259983-valsts-izglitibas-satura-centra-maksas-pakalpojumu-cenradis>

nometņu saskaņojumu saņemšanai un drošas vides nodrošināšanai telpās.

- Juridiskie jautājumi (līgumi, līgumu veidi).
- Pirmās palīdzības kurss (12 stundas).

Bērnu nometņu vadītāju periodiskās apmācības norise - 36 stundas (bērnu nometņu vadītājiem ar pieredzi)

Bērnu nometņu vadītājs ar pieredzi ir persona, kura apguvusi Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprināto bērnu nometņu vadītāju kursu programmu un saņēmusi Bērnu nometņu vadītāja apliecību par programmas apguvi, un kurai Bērnu nometņu vadītāja apliecības derīguma termiņš ir beidzies kārtējā kalendārā gada laikā;

Bērnu nometņu vadītāji ar pieredzi ik pēc pieciem gadiem valsts valodā apgūst periodiskās apmācības programmu 36 stundu apjomā, kurā ietvertas sekojošas apmācību tēmas:

- Bērnu nometņu organizēšanas un vadīšanas kārtība (MK noteikumi nr. 981) - aktuālā informācija;
- Juridiskie jautājumi (līgumi, līgumu veidi) nometņu vadītājiem ar pieredzi;
- Higiēnas prasību ievērošana nometnēs (pieredzes apmaiņa).

Neierašanās gadījumā kursu dalībnieks informē kursu organizatoru par neierašanās apstākļiem.

Bērnu nometņu vadītāja apliecības izsniegšana un reģistrēšana

Pamatojoties uz komisijas protokolu par veikto pārbaudi un VISC struktūrvienības vadītāja rīkojumu, Bērnu nometņu vadītāju apliecību izsniedz:

1. Bērnu nometņu vadītājam bez pieredzes, kurš apmeklējis 72 stundu kursa programmu un sekmīgi nokārtojis pārbaudi.
2. Bērnu nometņu vadītājam ar pieredzi, kurš apmeklējis 36 stundu kursa programmu un sekmīgi nokārtojis pārbaudi.

Kursu dalībnieks parakstās par apliecības saņemšanu. Bērnu nometņu vadītāja apliecība ir derīga piecus gadus.

Bērnu nometņu vadītāja apliecības nozaudēšanas gadījumā vai gadījumā, ja ir izmaiņas Bērnu nometņu vadītāja apliecības datos, bērnu nometņu vadītājs iesniedz pieteikumu VISC jaunas Bērnu nometņu vadītāja apliecības saņemšanai. VISC desmit darba dienu laikā sagatavo apliecības dublikātu un veic nepieciešamās izmaiņas valsts informācijas sistēmā „Bērnu nometņu vadītājiem izsniegto apliecību datu bāze” tīmekļa vietnē.

Bērnu nometņu vadītāja datu saglabāšana un atjaunošana

Tīmekļa vietnē sadaļā „Nometņu vadītāji” par bērnu nometņu vadītāju ir pieejama šāda informācija: personas vārds, uzvārds, Bērnu nometņu vadītāja apliecības numurs, apliecības izsniegšanas un derīguma termiņš, reģions, kuru pārstāv bērnu nometņu vadītājs, kontaktinformācija (kontaktinformāciju nometņu vadītājs var arī neatļaut aplūkot trešajām personām - veicot atzīmi savā profilā).

VISC nodrošina bērnu nometņu vadītāja personas datu (personas kods, adrese, e-pasta adrese) aizsardzību. Personas dati ir pieejami tikai tīmekļa vietnes administratoram un servera turētājam.

Ja bērnu nometņu vadītājs gada laikā pēc Bērnu nometņu vadītāja apliecības termiņa beigām nav apguvis bērnu nometņu vadītāju periodiskās apmācības programmu, datus no tīmekļa vietnes sadaļas „Nometņu vadītāji” pārvieto uz tīmekļa vietnes sadaļu „Datu arhīvs”.

Nometņu reģistrēšanas kārtība

Atbilstoši 2009.gada 1.septembra MK noteikumu Nr. 981 „Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” 8.10. punktam, nometnes organizētājs iesniedz Valsts izglītības satura centram informāciju par nometni iekļaušanai vienotā informācijas sistēmā”. Lai pierēģistrētu nometni Valsts izglītības satura centra (turpmāk- VISC) mājas lapā www.nometnes.gov.lv, jāveic sekojošas darbības:

1. Lai pierēģistrētu nometni mājas lapā, nometņu vadītājam ir nepieciešams lietotārvārds un parole. Paroli un lietotārvārdu pēc katriem nometņu vadītāju apmācības kursiem nosūta uz Jūsu norādītajiem e-pastiem. Ja šādu e-pastu neesat saņēmis vai tas pazudis, ir jānosūta pieprasījums ar lūgumu atjaunot paroli uz VISC e-pastu: nometnes@visc.gov.lv, norādot nometnes vadītāja vārdu, uzvārdu, spēkā esošas nometņu vadītāja apliecības Nr., e-pastu un telefona numuru.

Jāņem vērā, ka lietotārvārds un parole tiks piešķirta tikai tad, ja nometņu vadītājam būs derīga nometņu vadītāja apliecība. Par to var pārliecināties mājas lapas sadaļā „nometņu vadītāji”. Ja nometņu vadītāju sarakstā savu uzvārdu neatrod, bet Jums ir spēkā esoša nometņu vadītāja apliecība, nepieciešams to ieskenēt un atsūtīt uz e-pastu: nometnes@visc.gov.lv labojumu veikšanai.

Ja parole ir aizmirsusies, to var atjaunot bērnu nometnes vadītājs mājas lapas sadaļā- “aizmirsu paroli”.

2. Pirms nometnes reģistrēšanas nometņu vadītājam ir jāpapildina dati par sevi (ja nav ievadīti) - ir jāievada nometņu vadītāja kontaktārunis un informācija par juridisko personu - nometnes organizētāju. To var izdarīt, pieslēdzoties tīmekļa vietnei www.nometnes.gov.lv ar savu lietotārvārdu un paroli un atverot sadaļu “Mani dati”. Ja jūs nevēlaties atklāt savu kontaktāruni un e-pasta adresi trešajām personām, to var izdarīt ieklikšķinot “Labot manus datus” izdzēšot atzīmi lauciņā “Rādīt manu telefonu un e-pasta adresi”).

3. Nometnes reģistrēšana ir iespējama tīmekļa vietnē www.nometnes.gov.lv. Ar paroli jāiereģistrējas, jāatrod sadaļa "Manas nometnes", jāizvēlas sadaļa "Reģistrēt nometni". Lai reģistrētu nometni, ir nepieciešams ievadīt datus - sākot ar nometnes nosaukumu un norises datumiem līdz pat nometnes veidam un aprakstam. Kad tas ir izdarīts, nometne tiek pievienota nometņu kataloga sarakstam un ierakstīto var aplūkot ikviens lapas www.nometnes.gov.lv apmeklētājs, vecāki, bērni, saistītās iestādes.

4. Lai garantētu drošu nometnes darbību, par nometnes norises vietu jāsaņem atzinums no Veselības inspekcijas, Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta. Iesniegumu nosūtīšana šīm iestādēm notiek šādi. Kad nometņu vadītājs ir pieslēdzies lapai www.nometnes.gov.lv ar savu lietotārvārdu un paroli, pretī katrai saistītajai iestādei parādās saite "Iesniegt pieteikumu". To izvēloties, var tikt pieprasīta informācijas papildināšana - nepieciešams aizpildīt visus pieprasītos laukus. Pēc to aizpildes atbilstošajai iestādei tiek nosūtīta informācija par nometni, nometnes vadītāju un juridisko personu- nometnes organizētāju. Iestāde izskata iesniegumu, veic norādītā objekta

pārbaudes un sniedz atzinumu atbilstoši savai kompetencei, atsūtot to elektroniski uz iesniegumā norādīto e-pasta adresi.

- Informējam, tajā brīdī, kad būsiet nosūtījuši iesniegumus Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (VUGD) un Veselības inspekcijai (VI), datus no metnes reģistrācijas lapā vairs labot nebūs iespējams.
- Nosūtot pieteikumus VUGD un VI iesakām ar viņiem sazināties un noskaidrot kad iestādes veiks apsekošanu.
- VUGD atzinums ir bezmaksas pakalpojums, savukārt VI atzinumu saņemsiet, ja veiksiet pakalpojuma apmaksu. VI pakalpojumu cenrādis pieejams VI mājas lapā: www.vi.gov.lv⁵⁰

Lūdzam nesūtīt iesniegumus dubulti - gan no mājas lapas www.nometnes.gov.lv, gan papīra formā - iestādei ir jāatbild uz katru iesniegumu un šādā gadījumā iestādes darbiniekiem ir jāveic šis darbs atkārtoti. Saistītās iestādes ir informētas par šo elektronisko iesniegumu iesniegšanas kārtību un sniegs atzinumus atsūtot tos Jums elektroniski.

Jāpiezīmē, ka nometni nedrīkst organizēt, ja ir kaut viens negatīvs atzinums no saistītām iestādēm –Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienesta (turpmāk-VUGD), Veselības inspekcijas (turpmāk- VI) (MK noteikumu Nr. 981 8.5.punkts un 8.6.punkts). Ja VUGD ir sniedzis negatīvu atzinumu, nometņu reģistrā šī informācija tiks ievadīta nesaskaņojot to ar nometnes vadītāju.

5. Tad, kad elektroniski ir saņemti atzinumi no VUGD un VI, Jums nepieciešams tos ieskenēt un pievienot savas nometnes reģistrācijas lapā atbilstošās iestādes sadaļā.

6. Pārtikas un veterinārajam dienestam (turpmāk-PVD) elektroniski ir jānosūta informāciju par ēdināšanas pakalpojuma sniedzēju nometnes laikā, norādot ēdināšanas uzņēmuma nosaukumu, pakalpojuma sniegšanas adresi un ēdināšanas pakalpojuma sniedzēja reģistrācijas Nr. PVD (ēdināšanas pakalpojuma sniedzējam obligāti ir jābūt reģistrētam PVD - par to var pārlicināties PVD mājas lapā: www.pvd.gov.lv).⁵¹ Informācija PVD aiziet automātiski, un speciāls atzinums Jums nav nepieciešams.

Ja ēdināšanu esat iecerējuši veikt paši - PVD tāpat ir jānosūta informācija, kā arī jānosūta tā darbinieka vārds, uzvārds, kurš atbildēs par ēdināšanas nodrošināšanu.

7. Tad, kad Jūsu nometnes reģistrācijas lapā ir ievadīti saistīto iestāžu pozitīvie atzinumi Nr. (VUGD un VI), nosūtīta informācija arī PVD, tad jānosūta informāciju pašvaldībai, kuras teritorijā notiks nometne. Informācija aiziet automātiski un Jums speciāls atzinums nav nepieciešams. Ja pašvaldība vēlēšies saņemt papildus informāciju, tad sazināties ar Jums personīgi.

⁵⁰ <https://www.vi.gov.lv/lv/maksas-pakalpojumu-cenradis>

⁵¹ <https://registri.pvd.gov.lv/ur>

Ieteikumi nometņu organizētājiem

Veselīga uztura pamatprincipu nodrošināšanai

Nometnes darbības laikā organizētājs nodrošina dalībnieku ēdināšanu, ievērojot *veselīga uztura ieteikumus*. Uzturvielu un enerģijas daudzums, kas jānodrošina ar uzturu, ir atkarīgs no bērnu vecuma. Ēdienu gatavošanai ieteicams izmantot sezonas produktus (dārzeņus, augļus).

Bērnu nometnē ēdienkartes plānošanu veic, ievērojot Latvijā izstrādātās veselīga uztura pamatnostādnes⁵² Tādēļ, slēdzot līgumu ar ēdināšanas pakalpojumu sniedzēju, nometnes organizators līgumā iekļauj nosacījumu par veselīga uztura principu ievērošanu. Ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs ēdienkarti saskaņo ar nometnes organizatoru.

Vispārējie ieteikumi veselīga uztura pagatavošanai:

- piedāvāt bērnam ēdienreizes regulāri, noteiktā laikā. Neaizstāt ēdienreizi ar saldumiem;
- dažādot bērna ēdienkarti ik dienas, nodrošināt bērnam iespēju ēst ar baudu, nesteidzoties, kopā ar ģimeni vai draugiem;
- panākt, ka brokastis ir svarīgākā bērna ēdienreize;
- katrā ēdienreizē iekļaut kādu no ēdieniem, kas bagāts ar saliktajiem ogļhidrātiem;
- nodrošināt, lai katru dienu bērna uzturā tiktu iekļauti olbaltumvielām, minerālvielām un vitamīniem bagāti produkti;
- nodrošināt bērna organismam nepieciešamo kalcija uzņemšanu ar pienu vai piena produktiem;
- katrā ēdienreizē piedāvāt bērnam augļus un dārzeņus (īpaši vietējos), ievērojot dažādību;
- mēreni lietot taukvielas, kas paredzētas bērna uztura pagatavošanai;
- nodrošināt, lai bērnam ēdienreizu starplaikos būtu pieejami dārzeņi, augļi vai rieksti;
- nodrošināt, lai bērns katru dienu uzņemtu pietiekamu šķidrums daudzumu.

Higiēnas un drošības prasības bērnu nometnēs

Katra nometne ir atšķirīga un savā veidā arī unikāla, taču eksistē noteikts prasību kopums, kuru ievērošana ir vienota un obligāta visām nometnēm. Ir noteikta virkne ar higiēnu un drošību saistīto prasību, kuras jāievēro, lai uzturēšanās nometnē neapdraudētu bērna veselību. Noteiktās prasības ir saistītas ar higiēnu un drošību.

Katram nometnes dalībniekam un darbiniekam, lai samazinātu slimību izplatību un neradītu apdraudējumu paša, kā arī apkārt esošo cilvēku veselībai, ir jāpārzina minimālās higiēnas un drošības prasības, un jāpiekopj laba higiēnas prakse.

---

⁵² <https://www.spkc.gov.lv/lv/veseliga-uztura-ieteikumi>

Personīgā higiēna

Labas higiēnas prakses nosacījumi ir regulāra mazgāšanās, īpaši roku mazgāšana, personīgās higiēnas piederumu lietošana, atbilstošu apģērbu izvēle un savlaicīga nomaiņa, regulāras veselības pārbaudes. Personīgā higiēna ir saistīta arī ar darba, atpūtas un miega režīma ievērošanu un uzturēšanos svaigā gaisā.

Mazgāšanās. Regulāra ķermeņa mazgāšana likvidē sviedrus un netīrumus, kas veidojušies dienas gaitā, turklāt silts ūdens uzlabo pašsajūtu, it īpaši pēc fiziskām slodzēm. Mazgājoties rodas iespēja pašam novērtēt savus ievainojumus un izsitumus. Īpaši svarīga ir regulāra roku mazgāšana – pēc iespējas biežāka. Vienmēr rokas ir jāmazgā pēc tualetes, pēc nodarbībām ārā, pēc darbošanās ar dzīvniekiem, pirms ēšanas, arī gadījumos, ja rokas ir acīmredzami netīras. Rokas mazgā rūpīgi siltā, tekošā ūdenī, lietojot ziepes (ieteicams izmantot šķidrās ziepes).

Apģērbs. Noteicoša ir laika apstākļiem un nodarbības veidam piemērota apģērba izvēle. Svarīgi ir atcerēties, ka iekštelpās nestaigā ar āra apaviem. Ejot gulēt, jāseko, lai dienas apģērbs tiktu novilkts vai aizstāts ar nakts tērpu (pidžamu, naktskreklu). Apģērbu un apavus, ja tie ir mitri un netīri, nekavējoties jānomaina un jāizzāvē. Savstarpēja mainīšanās ar apģērbiem nav pieļaujama.

Higiēnas piederumi. Katram nometnes dalībniekam jābūt kabatas lakatiņam – deguna šņaukšanai un slaucīšanai, klepošanai, šķaudīšanai (labāk izvēlies vienreizlietojamus kabatas lakatiņus). Jāseko līdzi, lai dzeršanai un ēšanai tiktu lietoti tīri trauki un galda piederumi vai vienreizlietojamie trauki. Nevajadzētu pieļaut dzeršanu no koplietošanas traukiem. Mazgājoties jālieto tikai savu dvieļi un mazgāšanās līdzekli. Ejot dušā vai pirtī, nevajadzētu staigāt basām kājām, bet valkāt mitruma izturīgus apavus. Svarīgi ievērot, lai katrs nometnes dalībnieks matus ķemmētu tikai ar savu personīgo matu suku vai ķemmi un zobu mazgāšanai lietotu personīgo zobu birsti, kuru pēc lietošanas būtu nepieciešams izskalot un izžāvēt. Nagu kopšanai jālieto tikai savus personīgos manikīra piederumus.

Veselības pārbaudes

Nometnes dalībniekiem: katram nometnes dalībniekam pirms stāšanās nometnē jāsaņem ģimenes ārsta izsniegtai izziņai – veidlapa 27/u- kas izsniegta ne vēlāk kā 7 dienas pirms nometnes, atbilstoši veiktajiem grozījumiem 2009.gada 1.septembra MK noteikumos Nr. 981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”.⁵³

Nometnes darbiniekiem: darba devējs apzina darbiniekus, kuriem darbs ir saistīts ar iespējamo risku citu cilvēku veselībai, un sastāda minēto darbinieku sarakstu. par to, ka drīkst strādāt ar bērniem. Nometnes darbiniekiem, tieši tāpat kā dalībniekiem, ir nepieciešama ārsta izsniegta izziņa (veidlapa 27/u), ar norādi, ka ir atļauts strādāt ar bērniem. Ierodoties darbā bērnu nometnē, darbinieks uzrāda izziņas oriģinālu, kuru darba devējs nokopē un apliecina kopijas pareizību. Pie darba devēja glabājas

⁵³<https://likumi.lv/ta/id/315311-grozijumi-ministru-kabineta-2009-gada-1-septembra-noteikumos-nr-981-bernu-nometnu-organizšanas-un-darbibas-kartiba>

apliecinātā izziņas kopija. Izziņa derīga 1 gadu. Nometnes organizētājam ir jāpārlicinās, ka ārsta izziņā norādītais dalībnieka veselības stāvoklis atļauj strādāt ar bērniem. Nometnes organizētājs, slēdzot līgumu ar darbinieku, var līgumam pievienot apliecinājumu, ka darbinieks apņemas informēt darba devēju par jebkādam veselības izmaiņām, lai neradītu risku darbā ar bērniem.

Nometnes vietas izvēle, ēkas un telpas

Izvēloties vietu nometnei, ieteicams pievērst uzmanību šādiem aspektiem:

- *nav pieļaujama kaitīgu vides faktoru ietekme* – troksnis (vides trokšņa pieļaujamā maksimālā vērtība 55 dB(A)), vibrācija, starojums (attālums no augstspriegumu līniju malējiem vadiem līdz nometnes teritorijai vismaz 30 m), gaisa piesārņojums (izņēmumi ir smakas no lauku saimniecībām, kas būtu pieļaujamas), smiltis un augsne nedrīkst saturēt toksiskas ķīmiskās vielas, āra zonā nevajadzētu būt grauzējiem, insektiem, t.sk. ērcu izplatībai, vaļējām akām, atkritumu bedrēm un citiem potenciālu traumu radošiem objektiem. Nepieciešams pārlicināties, vai nometnes teritorijā neaug indīgie augi un krūmi, it īpaši ar ogām, kā arī paredzēt pasākumus, kas mazinās bērnu saskarsmes iespējas ar šiem augiem;
- *iespēja nodrošināt drošu dzeramā ūdens piegādi un ievērot higiēnas prasības notekūdeņu un atkritumu izvietošanā;*
- *nometnes teritorijas zonējums:* izvērtēt, vai nometnes teritorijā ir iespējams paredzēt nepieciešamās funkcionālās zonas – dzīvojamā zona, kultūras un atpūtas zona, sporta zona, saimniecības zona, lauka apstākļu nometnē arī mazgāšanās vieta ar nepieciešamo inventāru. Nometnes teritoriju ir ieteicams iežogot;
- *rotaļu un sporta ierīču drošums:* pārlicināties, vai ierīces un sporta zonas segums nav tehniski bojāti. nepastāv traumatisma risks, vai ierīces ir tīras un tās iespējams tīrīt, vai ierīces ir atbilstošas nometnes bērnu vecumam;
- iespēju robežās nodrošināt nometnes *teritorijas apgaismošanu;*
- pārlicināties, vai *sadzīves atkritumu savākšana* un uzglabāšana nometnes teritorijā ir higiēniski un epidemioloģiski droša, vai atkritumu uzglabāšanas vietas ir tīras. Konteineru attālums no ēkas logiem vismaz 20 m, tiem ir betonēta vai asfaltēta pamatne, ir noslēdzošs vāks, notiek regulāra iztukšošana. Lauka apstākļu nometnē sadzīves atkritumus iespējams glabāt speciāli šim nolūkam paredzētos polietilēna maisos, kuri tiek aizsieti un nogādāti sadzīves atkritumu uzglabāšanas vietās. Pieļaujama arī bioloģiski sadalošos atkritumu kompostēšana.

Ēkas

Dzīvojamām telpām ieteicams izmantot internātskolu guļamtelpas, skolu un kopmītņu telpas, kā arī citas telpas, kuras iespējams piemērot nometnes vajadzībām. Taču ne vienmēr tas ir iespējams, jo nometnes tiek rīkotas skolās, viesu namos un citās izmitināšanas vietās.

Nometnes organizatoram jāizvērtē, vai ēkā atrodos citas institūcijas (objekti) nerada draudus vai kaitējumu bērnu drošībai un veselībai, proti, nav

ieteicama nometņu izvietošana vienā ēkā ar uzņēmumiem un uzņēmējdarbību, kas rada vai var radīt troksni, vibrāciju, elektromagnētisko starojumu, gaisa un augsnes piesārņojumu. Tāpat arī nav ieteicama nometņu izvietošana ēkās, kur nometnes darbība var apgrūtināt vai traucēt citas institūcijas darbību. Nepieciešams pārliecināties, ka ēkas ir tīras, labi uzturētas, brīvas no insektiem un grauzējiem un to atkritumiem, svarīgi, lai nebūtu caurvējš, smakas un pārmērīgas mitruma un temperatūras svārstības. Durvju stiklojumiem jābūt no triecienizturīga materiāla, ja tāda nav, tad stiklojumu nosedz ar aizsargrežģi. Pirms norises vietas izvēles noteikti jāpārliecinās vai ēkas atbilst ugunsdrošības prasībām.⁵⁴

Telpas

Jāpārliecinās, vai ir visas nometnes programmas īstenošanai nepieciešamās telpu grupas - guļamtelpas, medpunkts ar izolatoru, ja nometne darbojas ilgāk par desmit dienām (gultas vietu skaits izolatorā nav mazāks par 2% no dalībnieku skaita), ēdnīca vai ēdamzāle (ja ēdienu pieved jau gatavu), kultūras un atpūtas telpas, nodarbību telpas, sadzīves telpa, sanitārās telpas (mazgātavas, tualetes, dušas vai pirts, kāju mazgātavas), telpa vai vieta apģērbu un apavu žāvēšanai, telpa vai vieta atpūtas inventāra uzglabāšanai. Darba un atpūtas nometnēs papildus minētajām ir šādas telpas vai vietas – darba apģērbu un apavu glabāšanai, darba inventāra glabāšanai, personīgās veļas mazgāšanai. Tāpat arī vajag pārliecināties, vai telpu apgaismes ķermeņi ir darba kārtībā, un vai grīdas segumi ir bez redzamiem bojājumiem, gludi, viegli kopjami.

Guļamtelpās vienam dalībniekam jāatvēr ne mazāk kā 3,5 m² platību. Atsevišķi ierīko guļamtelpas zēniem un meitenēm, paredzot gultavietu, vietu personīgo mantu un apģērba novietošanai. Nepieciešama brīva telpa 70 cm augstumā virs guļamās virsmas divstāvīgā gultā. Ir jānodrošina ailes starp gultām un iespēja izklūt laukā. Ja nometne izvietota atsevišķās mājīnās, tad paredzēt 3,5 m² grīdas virsmas katrai atsevišķai gultai, ja ir divstāvu gultas – 2,5 m² grīdas zonu. Maksimālais vietu skaits guļamtelpās ir 10.

Sanitārajās telpās uz 10 nometnes dalībniekiem ir jābūt pieejamam vienam klozetpods un vienai izlietne; vienai dušai uz 20 bērniem. Ja tik lielu skaitu dušu nav iespējams nodrošināt, ir jāsastāda grafiks, pēc kura bērni apmeklē dušas, lai nebūtu drūzmēšanās. Būtiski ir pārliecināties, vai šīs ierīces ir darba kārtībā. Dušu var neiekārtot īslaicīgas darbības (līdz 3 dienām) un lauka apstākļu nometnēs. Sausās tualetes izvietojumu pieļauj tikai attālākās nometnes vietās vismaz 20 m attālumā no ēdamtelpām vai virtuves, guļamtelpām, bet ne vairāk kā 60 m attālumā no guļamtelpas durvīm. Pie sausām tualetēm novieto roku mazgāšanas ierīci. Tuaeletē ir tualetes papīrs vai salvetes, ziepes un roku žāvēšanas vai susināšanas līdzeklis (ierīce).

Nakšņošana teltīs. Var dzīvot teltīs, ja ir attiecīgs nodrošinājums gulēšanai (matračī, paklājiņi, segas, guļammaisi). Teltīm jāatrodas uz siltumu un mitrumu

⁵⁴ <https://likumi.lv/ta/id/281646-ugunsdroshibas-noteikumi>

izolējošiem pamatiem (ieskaitot viengabala slēgta tipa telšu pamata daļu), tām jābūt no blīva materiāla un ar atveramiem logiem – lūkām. Ap teltīm jāierīko lietus ūdeņu noteces grāvīši. Jābūt papildu nodrošinājumam pret lietu. Telšu nometnēs jābūt iekārtotai atsevišķai mazgāšanās vietai ar nepieciešamo inventāru. Minimālā platība teltī uz vienu personu ir 3 m², personām ar īpašām vajadzībām – 4,7 m². Minimālais attālums starp gulētājiem ir 0,9 m.

Tīrīšana un dezinfekcija

Nometnē ir jābūt izstrādātam *tīrīšanas un dezinfekcijas plānam* (piemēru skatīt 1. tabulā). Nometnes telpu mitro uzkopšanu jāveic katru dienu, izmantojot mazgāšanas līdzekļus, mitro uzkopšanu jāveic arī pēc katras gultas veļas maiņas. Roku saskarsmes virsmas, piemēram, durvju rokturi, jātīra vismaz divas reizes dienā. Tualetes jāuzkopj pēc vajadzības, bet ne retāk kā divas reizes dienā, izmantojot dezinfekcijas līdzekļus un katrai telpu grupai nepieciešamo inventāru. Pēc katras dalībnieku maiņas nometnes darbība tiek pārtraukta, un tiek veikta visu nometnes telpu tīrīšana, izmantojot mazgāšanas līdzekļus. Ikdienas jeb rutīnas dezinfekcija dzīvojamās telpās nav jāveic, bet dezinfekcija papildus nepieciešama, ja ir saslimšanas ar infekcijas slimībām, zināmi ierosinātāji un kontaktpersonas.

Uzkopšanas inventārs ir identificēts atbilstīgi izmantošanas veidam, katrai telpu grupai paredzēts atsevišķs inventāra komplekts, tualetes uzkopšanas inventāru glabā nodalīti no pārējā uzkopšanas inventāra. Inventāru pēc lietošanas mazgā ar mazgāšanas līdzekļiem un izžāvē.

Bērnus nevajag iesaistīt šādos darbos: uzkopšanas darbos, kas saistīti ar traumu risku (logu un gaismas ķermeņu mazgāšana), sanitāro mezglu uzkopšana, izlietņu tīrīšana, atkritumu savākšana, darbos, kur tiek izmantoti dezinfekcijas līdzekļi.

1. tabula

Tīrīšanas un dezinfekcijas plāns nometnes darbības laikā

Kas?	Kad?	Ar ko?	Kā?	Kas?
Roku mazgāšana	Ja rokas netīras, pēc tualetes, pirms darba ar pārtiku, pirms un pēc ēšanas, pēc darbošanās ar dzīvniekiem, pēc spēlēšanās ārā.	Mazgāšanas līdzeklis – dozators vai personīgais ziepju gabaliņš.	Ziepes uz mitras ādas un pēc tam ar ūdeni uzputot.	Visi.
Roku kopšana pēc nepieciešamības	Pēc mazgāšanas.	Ādas krēms no tūbiņas vai dozatora.	Uz sausas ādas, labi ierīvēt.	Visi.

Iekārtas, virsmas, sildķermeņi	Ja nosmērējas – tūlīt, pēc nometnes beigām vai divas reizes mēnesī.	Tīrīšanas līdzeklis, ūdens.	Pēc ražotāja norādēm, mitrā tīrīšana, t.sk. putekļu mitrā noslaucīšana.	Tīrīšanas personāls .
Ēdienu izdāle vai zāle	2 reizes dienā un pēc vajadzības.	Tīrīšanas līdzeklis, ūdens.	Pēc ražotāja norādēm, mitrā tīrīšana.	Tīrīšanas personāls .
Izlietnes, tualetes pods un sēdeklis, rokturi, durvju rokturi sanitārajās telpās	Vismaz 2 reizes dienā, ja nosmērējas – tūlīt.	Dezinfekcijas līdzeklis, ūdens.	Pēc ražotāja norādījuma, mitrā tīrīšana.	Tīrīšanas personāls .
Durvis, sienas sanitārajās telpās	1 reizi nedēļā, ja nosmērējas – tūlīt.	Dezinfekcijas līdzeklis, ūdens.	Pēc ražotāja norādījuma, mitrā tīrīšana.	Tīrīšanas personāls .
Grīdas (izņemot sanitārās telpas)	Vismaz 1 reizi dienā, ja nosmērējas – tūlīt.	Grīdas tīrīšanas līdzeklis.	Pēc ražotāja norādījuma, mitrā tīrīšana.	Tīrīšanas personāls .
Grīdas sanitārajās telpās, dušās	2 reizes dienā, ja nosmērējas – tūlīt.	Dezinfekcijas līdzeklis, kas darbojas arī pret sēnēm un vīrusiem.	Pēc norādījumiem, mitrā tīrīšana.	Tīrīšanas personāls .
Gultas piederumus (matračī, segas, spilveni) un guļammaisi	1 reizi gadā pirms atkal izmantošanas.	Tīrīšanas līdzeklis, ķīmiskā tīrīšana.	Pēc norādījumiem.	Darbinieki.

Ja nometnē konstatēti kaitēkļi – grauzēji (žurkas, peles), kaitīgie posmkāji (blusas, blaktis, prusaki), ir jāvērsas pie ēkas apsaimniekotāja, lūdzot nodrošināt šo kaitēkļu iznīcināšanu. Latvijā profilaktisko dezinfekciju, dezinsekciju un deratizāciju veic īpaši apmācīti darbinieki dezinfektori, kas nosaka kaitīgo posmkāju un grauzēju mitināšanās, barošanās un pārvietošanās vietas, izvērtē un izvēlas atbilstošas metodes un līdzekļus to iznīcināšanai, kā arī iesaka aizsardzības pasākumus. Aizliegts izmantot grauzēju un kaitīgo posmkāju atbaidīšanas metodes.

Gultas veļa

Jānodrošina, lai matračī, gultas, gultas piederumi ir tīri, labā stāvoklī. Guļamās segas, spilvenus lieto tikai kopā ar gultas veļu. Vienam nometnes dalībniekam jāparedz ne mazāk kā divus gultas veļas komplektus. Gultas veļas un dvieļu maiņu veic pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi 10 dienās. Pēc katras nometnes dalībnieku maiņas veic gultas piederumu vēdināšanu āra apstākļos. Gultas piederumus mazgā vienu reizi gadā, matračus vienu reizi gadā tīra, turklāt ir ieteicami mazgājami matraču pārvalki.

Netīrā gultas veļa ir jāsavāc neabsorbējošos tekstila maisos vai vienreizlietojamajos maisos. Ja mazgāšana notiek uz vietas, tad veļu šķiro, gultas veļu un dvieļus mazgā vismaz 60⁰C temperatūrā.

Ūdens apgāde un kanalizācija

Nometnē (telpās) jānodrošina gan aukstā, gan siltā ūdens padeve. Jāpārlicinās, vai dzeramais ūdens atbilst obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām, noskaidrojot, kad pēdējo reizi veiktas ūdens apgādes sistēmas vai individuālās ūdens ņemšanas vietas (aka) laboratoriskās analīzes. Īpašu vērību nepieciešams veltīt ūdens mikrobioloģiskajiem rādītājiem. Ja ūdensvads nav ilgi lietots vai nav veiktas akas ūdens pārbaudes, veic ūdens kvalitātes testēšanu. Testam jābūt veiktam ne senāk kā pirms četrām nedēļām. Lauka apstākļu nometnēs rekomendējams dzeršanai lietot rūpnieciski fasētu dzeramo ūdeni. Ja dzeramo ūdeni piegādā cisternās, pirms lietošanas uzturā to ieteicams vārīt.

Jāpārlicinās, vai esošā kanalizācijas sistēma ir epidemioloģiski droša: notekūdeņu savākšana nedrīkst radīt virszemes un pazemes ūdeņu, augsnes piesārņojumu, nedrīkst radīt nepatīkamas smakas. Ja ierīkotas sausās tualetes, tām jāatrodas vismaz 20 m attālumā no ēkām un vismaz 50 m attālumā no ūdens ņemšanas vietas.

Apkure un ventilācija

Apkures sistēmai jānodrošina optimāla dzīves vide un minimālā gaisa temperatūra (18⁰C), nodrošinot iekštelpu gaisa vienmērīgu sasilšanu un neradot iekštelpu gaisa piesārņojumu. Ja nometnē ir vietējā malkas apkure, kurtuves nedrīkst atrasties dzīvojamo telpu pusē, turklāt kurināšanu pārtrauc divas stundas pirms gulētiešanas. Nometnes telpas laikā no 1. oktobra līdz 1. maijam jāapsilda.

Nometnes telpām jābūt vēdināmām. Visās telpās, kur pastāvīgi uzturas cilvēki, nepieciešama dabīgā ventilācija, atveramie logi vai citas atveres sienās. Mākslīgā ventilācija ieteicama sanitārajās telpās.

Veselības apdraudējumi un veselības aprūpe

Nometnes organizētājs nodrošina neatliekamo medicīnisko palīdzību dalībniekiem, darbiniekiem un nometnes vadītājam, informācijas izvietošanu redzamā vietā nometnē par ārstniecības personu vai ārstniecības iestādi, ar kuru noslēgta vienošanās par medicīnisko apkalpošanu (atrasšanās vietu un

kontakttālruni). Var slēgt līgumu ar medicīnisko personu, kas veiks ārsta pienākumus nometnē.

Nometnes pirmajā dienā visās nometnēs ir jāveic dalībniekiem pedikulozes pārbaude. Tiek sagatavots atsevišķs žurnāls, kurā tiek atzīmēta veiktā pārbaude, datums un laiks, ārsta apliecinājums par pārbaudes veikšanu.

Nometnes vadītājs nodrošina dalībnieku drošību, kā arī veselības un dzīvības aizsardzību, ir atbildīgs par rotaļu un sporta ierīču, inventāra, aprīkojuma un nodarbībās izmantojamo materiālu drošumu, nekaitīgumu un atbilstību dalībnieku vecumam, nodrošina ar aptieciņu pirmās palīdzības sniegšanai.

Jebkuras saslimšanas gadījumā, ja tiek apdraudēta bērna veselība vai dzīvība, nometnes vadītājs par šo faktu informē bērna vecākus un, ja nepieciešams, izsauc medicīnas darbinieku vai neatliekamo medicīnisko palīdzību. Infekcijas slimību gadījumā līdz vecāku ierašanās laikam izolē saslimušo no pārējiem nometnes dalībniekiem.

Medikamentus dod tikai medicīnisko indikāciju gadījumos, konsultējoties ar medicīnas speciālistu. Ar vecāku ziņu un atbilstoši ārsta izziņai var dot medikamentus, ja tos ir izrakstījis ārsts, un bērnam ir līdzī zāles, kuras nepieciešams lietot regulāri. Ikvienu medikamentu došana ir jāatzīmē speciālā žurnālā, norādot vārdu, uzvārdu, vecumu, preparāta nosaukumu un došanas datumu un laiku.

Kuņģa un zarnu trakta saslimšanas gadījumos, kuru izpausme ir slikta dūša, vemšana, sāpes vēderā, caureja, kas parasti kombinējas ar paaugstinātu ķermeņa temperatūru, līdz vecāku atbraukšanai slimo bērnu izolē no pārējiem. Virsmas un priekšmetus, kas bijuši tiešā saskarē, dezinficē. Slimā bērna kopējs nedrīkst piedalīties ēdienu gatavošanā un izdalē.

Indīgie augi

Ja bērni, lietojot indīgos augus, ir saindējušies, tad biežākie simptomi ir vājums, vemšana, siekalošanās, tāpat arī var būt novērojams nemiers, auksti sviedri un citi simptomi. Novērojot minētos simptomus, nekavējoties izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Peldēšanās

Peldēšanās pieļaujama tikai atbilstoši iekārtotās vietās un dienas gaismā. Peldvietas robežas ūdenī ir ierobežotas ar spilgtiem, labi redzamiem peldošiem signāliem. Ūdenskrātuves dibens ir attīrīts no objektiem un priekšmetiem (akmeņi, celmi, ūdensaugi, sadzīves atkritumi), kas var apdraudēt peldētāju drošību un radīt ievainojumus. Peldvietu nepieciešams nodrošināt ar papildu drošības inventāru (glābšanas riņķi, peldvestes). Peldēšanos organizē vismaz divu darbinieku klātbūtnē, no kuriem viens atrodas ūdenī no atklātās (dziļās) ūdenskrātuves puses, otrs novēro notiekošo ūdenī no krasta. Nepieļaut, ka vienlaicīgi ūdenī atrodas vairāk par 10 bērniem. Aizliegt bērniem lēkt ūdenī no laivām, tiltiem, kā arī

peldēties tumsā. Būtiski uzraudzīt, lai bērniem nebūtu auksti peldēšanās laikā un pēc peldes.

Slēgtās peldvietās (peldbaseinos) nometnes organizētājs nodrošina, ka peldbaseinam nepieklūst svešas personas un dzīvnieki. Plunčāšanās baseinus katru dienu uzpilda ar tīru ūdeni un vakaros iztukšo un iztīra.

Ir jānoskaidro peldvietu ūdens kvalitāte. Ja peldvieta ietverta valsts monitoringa programmā, tad informācija atrodama Veselības inspekcijas mājaslapā⁵⁵ (www.vi.gov.lv); ja nav ietverta, tad pirms nometnes darbības uzsākšanas jāveic peldvietu ūdens kvalitātes pārbaude jebkurā šajā jomā akreditētā laboratorijā, kā arī jāsaņem Veselības inspekcijas speciālista atzinumu par testēšanas pārskatu. Testējamie mikrobioloģijas rādītāji (fekālā piesārņojuma indikatori) – E. Coli un enterokoki.

Pārgājieni

Organizējot pārgājienus, atbilstoši bērna vecumam jāņem vērā pieļaujamās fiziskās slodzes: noietie attālumus, pārnēsājami smagumi, pārgājienus dienu skaits (skatīt 2. tabulu), kā arī jānodrošina Ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu brauciena vai gājiena laikā.

2. tabula

Pieļaujamās fiziskās slodzes pārgājienos

Vecuma intervāls gados	Noietais skaits dienā (km)	Pārnēsājamais smagums (kg)	Dienu skaits
6–10	6 km	3 kg	2
11–12	15 km	5 kg	3
13–14*	18 km	6 kg	7
15–16*	20 km	Meitenes – 8 kg Zēni – 14 kg	15
16–18	20 km	Meitenes – 10 kg Zēni – 20 kg	20

* Katra trešā diena ir atpūtas diena.

Braucienos ar laivām un citām peldierīcēm drīkst piedalīties tikai bērni, kas iepazīstināti ar drošības noteikumiem uz ūdens un ir nodrošināti ar glābšanas līdzekļiem. Izmanto tikai tehniski drošus palīglīdzekļus, ievērojot to tehniskās ekspluatācijas norādījumus – vietu skaits, celtségja. Pārgājiena laikā laivas pārvietošanas pārrēdzamības zonā, turklāt darbinieki atrodas vadošajā un noslēdzošajā laivā.

⁵⁵ <https://www.vi.gov.lv/lv/peldvietas>

Saunas un baseini

Saunu apmeklēšanai nepieciešama vecāku piekrišana. Saunā bērni iet mazās grupās, lai viņus varētu labi uzraudzīt, turklāt kontrolējot, lai tiktu izmantoti atbilstoši personīgie apavi. Pie saunas ir garderobe un duša, kā arī speciāli aprīkota vieta matu žāvēšanai. Vienmēr jāpārlicinās, ka bērniem ir iespēja saņemt minerālūdeni, dzeramo ūdeni vai tēju. Jāatceras, ka saunā nedrīkst lietot ēteriskās eļļas.

Katastrofu un to draudu gadījums

Latvijā ir tikai viens tālruņa numurs, kas garantē ātru un efektīvu rīcību nelaimes gadījumos – **112 – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests**. Tas ir bezmaksas zvans no jebkura telefona (arī bez mobilā telefona SIM kartes – no jebkuras vietas Latvijā, kur ir mobilā sakaru tīkla pārklājums). Dienests sniegs informāciju, kā rīkoties konkrētajā situācijā, vai arī savienos ar atbilstošu palīdzības dienestu – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu („ātro palīdzību”), Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (ugunsdzēsējiem), Valsts policiju, Pašvaldības policiju, gāzes avārijas dienestu, kā arī ar citiem dienestiem. Tāpat var izmantot dienestu tiešos telefona savienojumus:

- ugunsdzēsēji – 112;
- policija – 110;
- neatliekamā medicīniskā palīdzība – 112 vai 113;
- gāzes avārijas dienests – 114.

Iedzīvotāju apziņošana. Lai brīdinātu iedzīvotājus katastrofu un to draudu gadījumos, tiks iedarbinātas trauksmes sirēnas. Ja skan trauksmes sirēnas signāls, nepieciešams ieslēgt „Latvijas radio 1”, „Latvijas radio 2”, „Radio SWH”, „Latvijas Kristīgo radio”, kā arī LTV 1, LTV 7, TV3, LNT, TV5, PBK („Pirmais Baltijas kanāls”), lai saņemtu informāciju par dabas katastrofu, rūpniecisko avāriju un to draudu gadījumiem, rīcību un veicamajiem pasākumiem. Neizslēgt radioaparātus un televizorus, klausīties turpmāko informāciju. Ieklausīties policijas un ugunsdzēsības un glābšanas dienesta personāla sniegtajos paziņojumos pa skaļruņiem un izpildīt tos. Paziņot par notikušo tuvākajiem kaimiņiem.

Apdraudēto cilvēku evakuācija. Informācija par evakuēšanās nepieciešamību un papildus norādījumi tiks sniegti pa radio un televīziju vai ar policijas un ugunsdzēsēju automašīnu skaļruņu palīdzību. Evakuācijas izziņošanas gadījumā, ar nodrošināto transportu (ja iespējams – ar savu personīgo autotransportu) doties prom norādītajā virzienā. Evakuācijas gadījumā ņemt līdzi personas apliecinošus dokumentus, skaidru naudu, vērtslietas, pārtikas rezervi, dzeramo ūdeni un tikai nepieciešamo apģērbu. Necelt paniku un saglabāt mieru.

Gatavība nestandarta situācijām. Iepriekš sagatavojieties iespējamām ārkārtas, nestandarta situācijām. Ieteicams turēt rezervē:

- sērkokoņus, sveces, kabatas lukturus, petrolejas lampu;
- radio ar rezerves baterijām;

- gāzes (spirta) plītiņu;
- medicīnisko aptieciņu un nepieciešamās zāles;
- pārtikas rezerves, kuras uzglabājamas ārpus ledusskapja, un dzeramo ūdeni;
- skaidru naudu.

Bīstamu ķīmisko vielu noplūdes gadījumos. Bīstamās ķīmiskās vielas organismā var nokļūt caur elpošanas ceļiem, absorbējoties caur ādu vai lietojot uzturā piesārņotus pārtikas produktus. Tās var neatgriezeniski ietekmēt cilvēku veselību. Avārijas sekas ir atkarīgas no izplūdušās vielas daudzuma, noplūdes intensitātes un vietas, meteoroloģiskajiem apstākļiem un citiem faktoriem.

Rīcība, atrodoties telpās. Aizvērt un noblīvēt (ar ūdenī samitrinātu audumu) logus, durvis, ventilācijas lūkas, dūmvadus un izslēgt kondicionierus. Ja ir aizdomas par sprādzienbīstamu koncentrāciju izveidošanos telpā, neizmantojot elektroierīces. Aizsargāt elpošanas ceļus, izmantojot vājā etiķskābes vai citronskābes šķīdumā, vai vienkārši ūdenī samērcētus vates un marles apsējus un citus vairākkārt salocītus gaisa caurlaidīgus materiālus. Ja iespējams, pārliecinieties, vai kaimiņi zina par avāriju un vai prot atbilstoši rīkoties. Atstāt drošās telpas tikai pēc atbildīgo valsts institūciju paziņojuma saņemšanas (televīzija, radio, skaļruņi).

Rīcība, atrodoties ārpus telpām. Saņemot brīdinājumu par avāriju vai sajūtot asu, kodīgu smaku, meklēt patvērumu tuvākajā ēkā. Ja tas nav iespējams, steidzīgi doties projām no bīstamās zonas perpendikulāri vēja virzienam (tā, lai vējš pūstu no sāniem). Ja ir apgrūtināta elpošana, samērcēt jebkuru gaisa caurlaidīgu audumu ar ūdeni un elpot caur to. Ja tas nav iespējams, veikt īsas, seklas ieelpas. Ja pasliktinās veselības stāvoklis, griezties tuvākajā medicīnas iestādē vai izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (112 vai 113).

Rīcība, ja notikusi tieša saskarsme. Piesārņotos apavus un apģērbu nekavējoties uzmanīgi novilkt un, ja iespējams, iepakot plastikāta maisos. Bojāto ādas apvidu skalot ar tekošu ūdeni.

Ugunsgrēks.

Bīstamība – ugunsgrēks var izraisīt ķermeņa un elpošanas ceļu apdegumus un saindēšanos ar degšanas produktiem. Rīcība – par ugunsgrēku ziņot ugunsdzēsības un glābšanas dienestam pa tālruni 112. Ugunsgrēka gadījumā, neradot paniku, doties uz tuvāko evakuācijas izeju, pa kuru iespējama evakuācija. Evakuējoties nekādā gadījumā neizmantojot liftu. Tas var apstāties stāvā, kurā izcēlies ugunsgrēks. Lifta šahta var būt stipri piedūmota. Apziņot tuvākos kaimiņus un palīdzēt evakuēties cietušajiem, invalīdiem un bērniem. Ja nepieciešams, izmantot esošos ugunsdzēsības līdzekļus. Liela sadūmojuma gadījumā pārvietoties gar nesošajām sienām un iespējami tuvāk grīdai (pietupstoties, rāpus), jo tur būs vieglāk elpot.

Ja, piemēram, ir informācija par cietušajiem vai iesprostotiem cilvēkiem, gāzes noplūdi, paziņot par to glābšanas dienestam pa tālruni 112. Ja evakuācija nav iespējama, tad palikt dzīvoklī (mājoklī), aizvērt durvis, spraugas durvīs noblīvēt ar ūdenī samitrinātu audumu. Pieiet pie loga un signalizēt par savu atrašanās vietu,

izmantojot dažādus pamanāmus un sadzirdamus priekšmetus (piemēram, palagus, metāla virtuves piederumus), pārliecināties, ka kāds to ir pamanījis. Bez vajadzības neatvērt logus. Ja ir apdegums, tad to atdzēsēt ar aukstu ūdeni un uzlikt tīru apsēju. Ja cilvēkam deg apgērbis, apsegt viņu ar biezu segu, sākot no galvas. Ja deg apgērbis, nogulties un velties pa zemi.

Vētra.

Bīstamība – vētra var izraisīt koku lūšanu, elektrolīniju vadu pārraušanu konstrukciju apgāšanos, ūdens līmeņa celšanos. Tā var nodarīt postījumus ēkām, izraut kokus ar visām saknēm, pārvietot nepietiekami nostiprinātus priekšmetus. Vētras gadījumā iespējami elektropadeves traucējumi, kā arī sakaru, apkures un ūdens padeves traucējumi.

Rīcība – sagatavoties iespējamiem elektropadeves traucējumiem, nostiprināt vai noņemt priekšmetus no māju balkoniem, aizvērt ēku un būvju durvis, logus, bēniņu lūkas un neuzturēties logu tuvumā. Neatstāt telpas bez īpašas nepieciešamības. Atrodoties ārpus telpām, nestāvēt pašiem un nenovietot transporta līdzekļus zem kokiem, vieglām konstrukcijām un elektrolīnijām. Netuvoties pārrautiem elektrolīniju vadiem. Klajā laukā patverties ieplakā, grāvī vai nogulties zemē. Ja pamanītas bojātas elektrolīnijas (sarauti vadi, uz vadiem uzkrituši zari, koki), par bīstamām situācijām ziņot AS “Sadales tīkls”, zvanot uz diennakts bezmaksas bojājumu pieteikšanas tālruni 8404, vai Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, zvanot – 112.

Radiācijas avārija.

Bīstamība – avārija var radīt vides radioaktīvo piesārņojumu, kā rezultātā cilvēks tiek pakļauts jonizējoša starojuma ietekmei gan ārīgi, gan iekšīgi (ieelpojot piesārņotu gaisu un lietojot uzturā piesārņotus produktus).

Rīcība – aizvērt un noblīvēt logus, durvis, ventilācijas lūkas, dūmvadus. Aizsargāt elpošanas ceļus, izmantojot vates un marles apsējus, blīva auduma apgērbu, apmetņus, cimodus, zābakus. Joda tabletes lietot saskaņā ar lietošanas norādījumiem un rekomendācijām. Neuzturēties ārpus telpām un, ja iespējams, pārliecināties, vai kaimiņi zina par avāriju un prot atbilstoši rīkoties. Sagatavot dzeramā ūdens krājumus slēgtos traukos un pārtikas produktus hermētiskā iepakojumā. Sagatavoties iespējamai evakuācijai, līdzīgi ņemot nepieciešamās mantas hermētiskā iepakojumā. Ja pasliktinās veselības stāvoklis, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (112 vai 113).

Rīcība plūdu gadījumā.

Par plūdiem jāinformē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pa tālruni 112. Iedzīvotājiem jāuzklausā meteorologu brīdinājumus. Lai samazinātu dabas katastrofas nodarītos materiālos zaudējumus, jāpārvieto mantas no pagrabtelpām un pirmajiem stāviem uz augšējiem stāviem vai bēniņiem, jānostiprina pagalmā un mājas tuvumā esošos priekšmetus.

Jau savlaicīgi jāsaņem līdžņemšanai dokumenti, nepieciešamie medikamenti, nauda, apģērbi un apavi, pārtikas rezerve. Pieejamā vietā jātur kabatas lukturīši vai sveces, ar kuru palīdzību var dot signālu par savu atrašanās vietu applūšanas gadījumā. Atstājot māju un saimniecības ēkas, atslēgt elektroenerģijas un gāzes padevi, vietējās apkures ierīces un iekārtas. Ēkām un būvēm jāaizver logi un durvis, lūkas un slēgi. Atteikums no evakuācijas personai jāapstiprina rakstiski, tādējādi uzņemoties personīgu atbildību par sekām.

Bērnu drošībai. Pieaugušie ir atbildīgi, lai bērna apkārtnē būtu maksimāli droša. Pieaugušajiem nevajag iedomāties, ka bērns ir nodrošināts pret negadījumiem arī tad, ja ir stāstīts par drošību mājās. Atbildību nedrīkst uzvelt bērniem.

Svarīgi, lai bērni zinātu, kā rīkoties apdedzināšanās vai applaucēšanās gadījumos, ja blakus nav pieaugušie. Apdegumi jāatdzesē zem vēsas, tekoša ūdens strūkļas, kas mazinās sāpes un samazinās brūces lielumu. Cietusī vieta jādzesē vismaz 10 minūtes.

Ja bērnam nepieciešama palīdzība, viņam jāzvana 112. Bērniem ir jāzina, kam un kā jāzvana, ja nepieciešama palīdzība. Šādai informācijai ir jābūt pieejamai nometnes telpās redzamā vietā, vai, ja nometne notiek ārpus telpām – tad atsevišķā ierīkotā vietā, kur apkopota visas nometnes informācija.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta pirmajā daļā noteikts, ka bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citu tādu iestāžu vadītāji un darbinieki, kurās uzturas bērni, *bērnu pasākumu un tādu pasākumu organizatori, kuros piedalās bērni, ir atbildīgi par bērna veselības un dzīvības aizsardzību, par to, lai bērns būtu drošībā, lai viņam tiktu sniegti kvalificēti pakalpojumi un ievērotas citas viņa tiesības.*

Lai nodrošinātu bērnu tiesību ievērošanu, nometnes organizētājam ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības. Papildus īpaša uzmanība jāpievērš drošības jautājumiem.

Saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likumu⁵⁶:

- fiziskās un juridiskās personas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir tiesīgas saņemt no kompetentām valsts institūcijām informāciju par infekcijas slimību izplatību un epidemioloģisko situāciju Latvijā;
- personām, kurām ir infekcijas slimības pazīmes vai kurām ir radušās aizdomas par inficēšanos, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir tiesības uz:
  - medicīnisko pārbaudi, konsultācijām infekcijas slimības diagnozes noteikšanai, arī uz anonīmām medicīniskām un laboratoriskām pārbaudēm, ja sabiedrības veselību neapdraud šīs infekcijas slimības uzliesmojums vai epidēmija;
  - konfidenciālu laboratorisko pārbaudi, ārstēšanu, konsultācijām veselības jautājumos;

⁵⁶ <https://likumi.lv/ta/id/52951-epidemiologiskas-drosibas-likums>

- nepieciešamo pretepidēmijas pasākumu veikšanu šo personu dzīvesvietā, darba vai uzturēšanās vietā.
- Fizisko un juridisko personu pienākumi un tiesības epidemioloģiskās izmeklēšanas, uzraudzības un kontroles laikā:
  - fiziskās un juridiskās personas nedrīkst traucēt epidemiologam un Veselības inspekcijas inspektoram veikt epidemioloģisko izmeklēšanu, uzraudzību un kontroli.
  - fizisko un juridisko personu pienākums ir sniegt epidemiologam un Veselības inspekcijas inspektoram nepieciešamās ziņas:
    - Fiziskajām un juridiskajām personām ir tiesības saņemt no epidemioloģiskās izmeklēšanas veicējiem informāciju par epidemioloģiskās izmeklēšanas un novērošanas pamatotību, norisi un rezultātiem.
    - Gadījumos, kad draud izplatīties infekcijas slimības (izņemot bīstamās infekcijas slimības), pašvaldības ir tiesīgas pēc Latvijas Infektoloģijas centra vadītāja vai Veselības inspekcijas vietējās struktūrvienības vadītāja ieteikuma pieņemt lēmumus par karantīnas pasākumu noteikšanu izglītības, ārstniecības un sociālās aprūpes iestādēs, kā arī par sabiedrisko pasākumu rīkošanas vai peldvietu lietošanas ierobežošanu vai aizliegšanu.

Teritorijas un objektu uzturēšana un sakopšana, nodrošinot kaitīgo posmkāju un grauzēju iznīcināšanu un nepieļaujot to ieviešanos, ir teritorijas vai objekta īpašnieka vai viņa pilnvarotas personas (ja tāda ir) pienākums.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 981 *nometnes organizētājs ir atbildīgs par šādas informācijas izvietojumu nometnē ikvienai personai redzamā vietā:*

- Nometnes juridiskā un faktiskā adrese, kontakttālrunis.
- Organizētāja nosaukums vai vārds un uzvārds, kontakttālrunis.
- Nometnes vadītāja vārds un uzvārds, kontakttālrunis.
- Tās ārstniecības personas vai ārstniecības iestādes kontakttālrunis un atrašanās vieta, ar kuru ir noslēgta vienošanās par dalībnieku, darbinieku un nometnes vadītāja medicīnisko apkalpošanu.
- Informācija par operatīvo dienestu izsaukšanu;
- Dalībnieku guļvietu izvietojuma plāns diennakts nometnē.
- Nometnes iekšējās kārtības noteikumi un drošības noteikumi.
- Nometnes dienas kārtība.
- Konfesija, kas darbojas reliģiska satura nometnē, ja attiecināms.

Nometnes organizētājs ir atbildīgs par dalībnieku drošību saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likumu un noteikumiem Nr. 981. Nometnes darbības laikā organizētājs nodrošina:

- Nometnes programmas īstenošanu.
- Neatliekamo medicīnisko palīdzību dalībniekiem, darbiniekiem un nometnes vadītājam.

- Iespēju dalībniekiem, darbiniekiem un nometnes vadītājam izsaukt operatīvos dienestus.
- Dalībnieku ēdināšanu, ievērojot veselīga uztura ieteikumus un pārtikas aprītē noteiktās higiēnas prasības.
- Dalībnieku informēšanu un apmācību par ievainojumu un traumu profilakses jautājumiem atbilstoši nometnes darbības programmai.
- Vismaz vienu darbinieku (neskaitot saimnieciskos darbiniekus) uz 10 dalībniekiem.
- Nometnes vadītāju ar mobilo saziņas līdzekli un medicīnisko aptieciņu pirmās palīdzības sniegšanai, ja saskaņā ar nometnes programmu paredzēta dalībnieku došanās ārpus nometnes teritorijas.
- Civilās aizsardzības, ugunsdrošības, darba aizsardzības, vides aizsardzības un citu prasību ievērošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Nometnē katram nometnes dalībniekam ir jābūt ne ātrāk kā 7 darbdienu pirms nometnes darbības uzsākšanas izsniegta primārās veselības aprūpes ārsta izziņa (vai tās kopiju) par dalībnieka veselības stāvokli.

Saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likumu⁵⁷ izglītības iestādes, sociālās aprūpes institūcijas vai citas iestādes *vadītājs nodrošina informācijas sniegšanu telefoniski Latvijas Infektoloģijas centra attiecīgā reģiona epidemiologam, ja viņam radušās aizdomas par grupveida saslimšanu* (iestādē ir divas (vai vairāk) personas ar šādām infekcijas slimības pazīmēm – caureja, vemšana, ādas, gļotādas vai acu ābolu dzelte, paaugstināta ķermeņa temperatūra, izsitumi vai citi ādas bojājumi).

Saskaņā ar noteikumiem Nr. 618⁵⁸ profilaktiskās *dezinfekcijas, dezinfekcijas un deratizācijas pakalpojumus objektā vai teritorijā veic īpaši apmācīts darbinieks – dezinfektors, kuram ir vidējā izglītība vai profesionālā pamatizglītība un kurš ir apguvis dezinfektora mācību programmu.*

---

⁵⁷ <https://likumi.lv/ta/id/52951-epidemiologiskas-drosibas-likums>

⁵⁸ <https://likumi.lv/doc.php?id=213318>

Nometnes atvēršanai vajadzīgo atzinumu saņemšanas kārtība

Lai nometne varētu notikt ir nepieciešami saistīto iestāžu atzinumi - Veselības inspekcijas atzinums, Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienesta atzinums. Pārtikas un veterinārajam dienestam ir jānosūta informāciju par nometnes ēdinātāju, pašvaldība jāinformē, ka viņu teritorijā notiks nometne.

Veselības inspekcijas atzinuma saņemšanas kārtība

Nometņu higiēnisko novērtēšanu pēc juridiskas vai fiziskas personas (piemēram, nometnes organizētājs, nometnes vadītājs, telpu izīrētājs, mācību iestādes vadītājs) pieprasījuma (rakstiska pieteikuma) veic Veselības inspekcijas speciālisti – higiēnas ārsti vai vides veselības analītiķi, sagatavojot dokumentu „Atzinums par objekta gatavību darbības uzsākšanai” ar pielikumu „Objekta higiēniskais novērtējums” (turpmāk – atzinums). Nometnes vadītāji Veselības inspekcijas atzinumu pieprasa, izmantojot mājas lapu www.nometnes.gov.lv, no sava nometnes profila nosūtot pieprasījumu elektroniski. Šobrīd, ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī un veiktos grozījumus 2009.gada 1.septembra MK noteikumos nr. 981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”, Veselības inspekcijas atzinums ir nepieciešams visām nometnēm - gan nometnēm telpās, gan nometnēm ārpus telpām.

Lai rīkotu bērnu nometnes, nepieciešams saņemt Veselības inspekcijas (VI) pozitīvu atzinumu par telpu atbilstību higiēnas prasībām.

Līdz 2021. gada 30.jūnijam VI atzinums ir nepieciešams **visām** nometnēm!

Saskaņā ar šiem noteikumiem atzinums nav nepieciešams, ja attiecīgais atzinums par nometnes norises vietu jau ir un tam nav beidzies derīguma termiņš. (Veselības inspekcijas atzinums ir derīgs 1 gadu).

Lai veiktu novērtējumu, speciālists no pieteikuma iesniedzēja papildus var pieprasīt šādu informāciju:

- juridiskās personas reģistrācijas apliecības kopiju;
- nometnes vadītāja apliecības numuru;
- nometnes dalībnieku skaitu un vecuma intervālu;
- nometnes darbības ilgumu;
- nometnes programmu;
- telpu plānu;
- telpu nomas līgumu vai īpašumtiesības apliecinošu dokumentu;
- dzeramā ūdens laboratorisko izmeklējumu rezultātus decentralizētas ūdens apgādes gadījumā, ja nav ticamas informācijas par dzeramā ūdens kvalitāti;
- peldvietas ūdens laboratorisko izmeklējumu rezultātus (tikai rekomendējoši).

Saskaņā ar Iesnieguma likuma 5. panta trešo daļu pēc pieteikuma saņemšanas speciālists viena mēneša laikā no pieteikuma saņemšanas dienas apseko un novērtē objektu uz vietas. Maksa par sagatavoto atzinumu ir jāveic atbilstoši Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādī.

1.	dienas nometnei ar dalībnieku skaitu līdz 20	31,96 EUR
2.	dienas nometnei ar dalībnieku skaitu vairāk par 20	36,12 EUR
3.	diennakts nometnei ar dalībnieku skaitu līdz 20	40,27 EUR
4.	diennakts nometnei ar dalībnieku skaitu vairāk par 20	44,44 EUR

Objekta higiēniskajā novērtējumā apraksta galvenos apsekošanas konstatējumus, sniedz nepieciešamās rekomendācijas, ņemot vērā apsekojuma laikā konstatētās nepilnības un iespējamo bērnu drošības un veselības apdraudējumu. Inspekcija, piemēram, izvērtē, vai tualetes telpu aprīkojums ir pietiekams un nevarētu būt par iemeslu infekcijas slimību izplatībai, vai ir nodrošināta iespēja nomazgāt rokas pirms ēšanas, reālo nometnes organizētāja iespēju novērst nepilnības.

Negatīva atzinuma saņemšanas gadījumā norāda nepilnību novēršanas termiņu, kam seko atkārtota speciālista vizīte. Ja iepriekš konstatētās problēmas ir novērstas, atkārtoti tiek izsniegts pozitīvs atzinums par objekta gatavību darbības uzsākšanai.

Sagatavoto atzinumu Veselības inspekcija nosūta nometnes vadītājam/organizētājam elektroniskā formātā.

Informācijas sniegšana Pārtikas un veterinārajam dienestam

Prasība veikt bērnu ēdināšanas pakalpojuma reģistrāciju Pārtikas un veterinārajā dienestā attiecas uz visām bērnu nometnēm, kuru ietvaros tiek sniegts ēdināšanas pakalpojums neatkarīgi no tā, vai ēdienus gatavos nometnes personāls vai saskaņā ar noslēgto līgumu – cits ēdināšanas pakalpojuma sniedzējs (piemēram, izglītības iestādes ēdnīca, pilsētas kafejnīca).

! Slēdzot līgumu par ēdināšanas pakalpojuma sniegšanu, nometnes organizators pārliecinās, *vai ēdināšanas uzņēmums ir reģistrēts Pārtikas un veterinārajā dienestā*. Informāciju par reģistrētajiem uzņēmumiem var pārbaudīt Pārtikas un veterinārā dienesta mājaslapā (<http://www.pvd.gov.lv/lat/uznemumi/>).

Lai reģistrētu bērnu ēdināšanas pakalpojumu Pārtikas un veterinārajā dienestā, nometnes organizators:

- Aizpilda reģistrācijas pieteikuma veidlapu.
- Iesniedz aizpildīto veidlapu Pārtikas un veterinārā dienesta teritoriālajā struktūrvienībā vai nosūta to pa pastu vai elektroniski, ja tā sagatavota atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu.
- Sadaļā „Pārtikas aprītes posma vai objekta nosaukums” norāda „Bērnu nometne”.
- Nometnes norises vietas faktisko adresi un norises periodu.

- Sadaļā „Pamatdarbības un papilddarbības veidi” norāda: slēgta tipa īslaicīgas darbības ēdināšanas uzņēmums (klasifikatora kods 35.13.).
- Ja nometne slēdz līgumu ar ēdināšanas pakalpojuma sniedzēju, norāda tā nosaukumu un Pārtikas un veterinārā dienesta piešķirto reģistrācijas numuru.
- Ja nepieciešams, var norādīt pirmsreģistrācijas pārbaudes vēlamo norises laiku.

Reģistrācijas pieteikuma veidlapa tiek nosūtīta PVD elektroniski no mājas lapas www.nometnes.gov.lv, no konkrētās nometnes profila.

Saņemot reģistrācijas pieteikumu, Pārtikas un veterinārais dienests piecu darbdienu laikā reģistrē bērnu nometni kā ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietu, piešķirot pagaidu reģistrācijas numuru. Pārtikas un veterinārā dienesta mājaslapā ir pieejama *datubāze par reģistrētajām bērnu un jauniešu nometnēm*, ievērojot nometnes darbības periodu. Bērnu un jauniešu nometņu reģistrs pieejams: Reģistri > Atzīto un reģistrēto uzņēmumu saraksti > PVD uzraudzības objekti ar ierobežotu darbības periodu ⁵⁹.

Pārtikas un veterinārais dienests var apturēt pārtikas uzņēmuma darbību, tostarp ēdināšanas pakalpojuma sniegšanu bērnu nometnē bez iepriekšēja brīdinājuma, ja šī darbība nav reģistrēta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta atzinuma saņemšanas kārtība

Iesniegums tiek nosūtīts Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta teritoriālajai struktūrvienībai no mājas lapas www.nometnes.gov.lv, no konkrētās nometnes profila.

Lai saņemtu atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām, ir nepieciešams uzrādīt šādu informāciju:

- ēkas, ēkas daļas vai telpas, kurus izmantos bērnu nometne (piemēram, Saldus pamatskola. 1. korpusa 1. stāva 2., 3. un 4. telpa un 1. korpusa 2. stāvs);
- adrese;
- ēkas, telpu īpašnieks (valdītājs):
  - juridiskai personai - reģistrācijas numurs;
  - fiziskai personai - personas kods;
- iestāde, kurai paredzēts iesniegt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta atzinumu;
- nometnes darbības laiks;
- cilvēku skaits, kuri vienlaicīgi uzturēsies nometnē (darbinieki un bērni);
- apliecības par nometņu vadītāja kursu programmas apguvi kopija,
- ugunsdrošības instrukcijas,
- cilvēku evakuācijas plānu,
- par ugunsdrošību atbildīgā darbinieka apmācību apliecināšanu dokumentu kopijas, ja tādi ir sagatavoti uz iesniegšanas brīdi.

⁵⁹ <https://www.zm.gov.lv/partikas-un-veterinarais-dienests/statiskas-lapas/pvd-uzraudzibas-objekti-ar-ierobezotu-darbibas-periodu?id=7707#jump>

Pašvaldību informēšana par bērnu nometnes norisi

Nometnes organizētājs vismaz 30 darba dienas pirms nometnes darbības uzsākšanas pašvaldībā iesniedz Pieteikumu par nometnes organizēšanu, ietverot tajā šādu informāciju:

- ziņas par nometnes organizētāju:
  - ziņas par juridiskām personām:

Nometnes organizētāja – juridiskās personas vai institūcijas – nosaukums	
Nometnes organizētāja reģistrācijas numurs	
Nometnes organizētāja pasta adrese	
Nometnes organizētāja kontaktārunis, e-pasta adrese	

- ziņas par fiziskām personām:

Vārds, uzvārds	
Kontaktārunis, e-pasta adrese	

- ziņas par nometnes vadītāju:

Vārds, uzvārds	
Personas kods	
Deklarētās dzīvesvietas adrese	
Faktiskās dzīvesvietas adrese	
Kontaktārunis, e-pasta adrese	
Informācija par nometnes vadītāja un iesaistīto pedagogu pieredzi nometņu darbībā	
Nometnes vadītājs ir reģistrēts nometņu vadītāju datubāzē Valsts izglītības satura centra interneta vietnē (www.visc.gov.lv) sadaļā „Bērnu nometnes” ⁶⁰	Jā/nē
Nometnes vadītāja apliecības numurs un derīguma termiņš	

.

⁶⁰ *Datubāze pieejama Valsts izglītības satura centra mājaslapā: www.visc.gov.lv/audzinasana/nometnes/vadkoord.shtml

- ziņas par nometni:

Nometnes nosaukums	
Nometnes darbības laiks	
Nometnes norises vieta	
Nometnes veids atbilstoši dalībnieku uzturēšanās laikam diennaktī	
Nometnes veids atbilstoši dalībnieku izmitināšanas veidam	
Nometnes programma	
Dalībnieku skaits	
Dalībnieku vecums	

Ja saistošie noteikumi to paredz, pašvaldībai ir tiesības pieprasīt bērnu nometnes organizētājam papildu informāciju par pašu bērnu nometnes organizētāju vai plānoto nometni.

Ja nometne netiek īstenota objektīvu iemeslu dēļ, nometnes vadītājs plānoto nometni atsauc mājas lapā www.nometnes.gov.lv

Pašvaldībai ieteicams oficiālajā interneta mājas lapā ievietot saiti uz Valsts izglītības satura centra Nometņu reģistru www.nometnes.gov.lv, kas ir vienīgais legālo bērnu nometņu reģistrs Latvijā saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 1. septembra noteikumiem Nr. 981 „Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”.

Institūciju pārraudzība un kontrole

Bērnu nometņu darbību atbilstoši kompetencei pārrauga un kontrolē šādas iestādes un institūcijas:

- Veselības inspekcija;
- Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
- Pārtikas un veterinārais dienests.

Pašvaldībai un tās dienestiem ir tiesības pārbaudīt nometnes darbību, kā arī pieprasīt nometnes organizētājam sniegt informāciju par nometnes organizētāju vai nometni.

Veselības inspekcijas kontroles kritēriji

Veselības inspekcijas Kontroles pārvaldes inspektori veic gan nometņu plānveida kontroles, gan kontroles, izskatot saņemtas sūdzības un informāciju par nometnes darbības laikā konstatētiem pārkāpumiem. Epidemioloģiskās drošības jomā Veselības inspekcija pārbauda:

- Vai ir sastādīts to personu saraksts, kuru darbs saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai (nometnes darbinieku saraksts).
- Vai personas, kuru darbs saistās ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, veikušas obligātās veselības pārbaudes, par ko ir ieraksts personas medicīniskajā grāmatiņā un pārbaudes termiņš ir atbilstošs prasībām.
- Vai nometnes vadītāja rīcībā ir visiem nometnes dalībniekiem ne ātrāk kā 7 darbdienu pirms nometnes darbības uzsākšanas izsniegtu primārās veselības aprūpes ārsta izziņu (vai tās kopiju).
- Vecāku aizpildītas aptaujas anketas par dalībnieka veselības stāvokli, alerģijas, hroniskās saslimšanas, speciālo medikamentu lietošana, ēdināšanas paradumi u.c.
- Vai infekcijas saslimšanu gadījumos tiek veiktas visas noteiktās darbības (epidemiologa norādījumi), lai novērstu infekcijas tālāku izplatību.
- Kā teritorijas vai objekta īpašnieks vai viņa pilnvarotas personas (ja tāda ir) uztur un sakopj teritorijas un objektu, nodrošinot kaitīgo posmkāju un grauzēju iznīcināšanu un nepieļaujot to ieviešanos.
- Vai nometnē redzamā vietā ir izvietota informācija ar tās ārstniecības personas vai ārstniecības iestādes kontaktāruni un atrašanās vietu, ar kuru ir noslēgta vienošanās par dalībnieku, darbinieku un nometnes vadītāja medicīnisko apkalpošanu.

Sadarbība ar bērnu vecākiem (likumiskajiem) pārstāvjiem

Ar katra bērna vecākiem (likumisko pārstāvi) ir jānoslēdz līgums par bērna uzņemšanu nometnē. Līgumā ieteikums precīzi noteikt personas un organizētāju tiesības, pienākumus un atbildību. Ja bērnu nometnei piesaka likumiskais pārstāvis, jāpārlicinās, vai persona ir pilnvarota pārstāvēt bērnu.

- Par katru bērnu ir jābūt vecāku aizpildītai anketai (noteikumu Nr. 981 13.1. apakšpunkts).
- Katram bērnam ir jābūt primārās veselības aprūpes ārsta izziņai par veselības stāvokli (izziņa-27/u);
- Ieteicams sniegt vecākiem pēc iespējas precīzāku informāciju par nometnes plānotajām aktivitātēm un informācijas apmaiņas kārtību starp bērnu, vecākiem un nometnes organizētājiem nometnes laikā (minētais ļaus izvairīties no pārpratumiem un samazinās risku konfliktsituācijām).
- MK Noteikumu Nr. 981 13.1. un 13.2. apakšpunktā ir noteikti vecāku pienākumi par būtiskas informācijas nodošanu nometnes organizētājam. Sarunā ar vecākiem droši var atsaukties uz noteikumiem.
- Pirms nometnes darbības uzsākšanas sarunā ar vecākiem ieteicams vēlreiz pārrunāt jautājumus par to, kam jāpievērš uzmanība nometnes laikā (bērna uzturs, saskarsme).

Īpaši pievērst uzmanību sarunai ar vecākiem, ja bērns uz nometni brauc pirmo reizi. Ieteicams pirms nometnes detalizēti informēt vecākus par atbildīgajām personām, vietu, laiku, nepieciešamo mantu sarakstu, kas jāņem līdzi uz nometni un citām praktiskām lietām, piemēram, nokļūšanu uz nometnes vietu.

Nometnes darba kārtības noteikumi un drošības noteikumi

Izstrādājot nometnes iekšējos noteikumus, jāņem vērā diennakts laiku, kurā dalībnieki uzturas nometnē, izmitināšanas veids un nometnes programma. Nometnes drošības noteikumos, atbilstoši nometnes darbības programmai, jāiekļauj nosacījumus traumu un ievainojumu profilaksei.

Lai nodrošinātu dalībnieku drošību, jāiekļauj informācija, kas atbilst nometnes situācijai. Īpašu uzmanību jāpievērš:

- drošības jautājumiem pārgājienu laikā, piemēram, atrodoties mežā vai citās vietās, kur plānotas nometnes aktivitātes;
- ceļu satiksmes drošības noteikumiem;
- ugunsdrošības noteikumiem;
- pirmās palīdzība sniegšanai;
- drošībai pie ūdens (peldēšanās, laivu braucieni un citas aktivitātes pie ūdens un ūdenī). Piemēram, ja ir plānots izmantot laivas, tad iekļaut informāciju par drošību uz ūdens, izmantojot laivas un vestes.

Izstrādājot nometnes drošības noteikumus, kā arī vēlāk praktiski iepazīstinot bērnus un pieaugušos ar minimālajām drošības prasībām, var izmantot metodiskos materiālus no Valsts policijas mājaslapas (www.sargi-sevi.lv), Valsts ugunsdzēsības

un glābšanas dienesta mājaslapas (www.vugd.gov.lv), kā arī citus pieejamos resursus.

Ja nometnē tiek iekļautas tādas aktivitātes, kurās ir paaugstināts traumatisma risks, piemēram, paintbols, minēto aktivitāšu īstenošanu jāaskaņo ar vecākiem un jāievēro specifiskas drošības prasības. Nometnes organizētājs ir atbildīgs par rotaļu un sporta ierīču, inventāra, aprīkojuma un nodarbībās izmantojamo materiālu drošumu, nekaitīgumu un atbilstību dalībnieku vecumam.

Ja dalībnieki dodas ārpus nometnes teritorijas, darbiniekam, kurš vada dalībnieku grupu ir jābūt līdzī mobilajam saziņas līdzeklim un medicīniskajai aptiecināšanai pirmās palīdzības sniegšanai.⁶¹

! Jāatceras, ja ir apdraudēta dalībnieka drošība, veselība vai dzīvība, nekavējoties jāinformē organizētājs, likumiskie pārstāvji un atbildīgās institūcijas.

Nometnes iekšējās kārtības noteikumi

Nometnes iekšējās kārtības noteikumos norāda dalībnieku tiesības, pienākumus, atbildību un citus būtiskus jautājumus, kas jāievēro nometnes dalībniekiem, atrodoties nometnē. Tāpat arī var izvērtēt iespēju nometnes noteikumos iekļaut sadaļu par atbildību, norādot, ka par atkārtotiem nometnes iekšējās kārtības pārkāpumiem nometnes organizētājs ir tiesīgs pārtraukt pakalpojuma sniegšanu. Šādos gadījumos obligāti jāsaazinās ar bērna likumisko pārstāvi. Iekšējās kārtības noteikumos var noteikt arī trešo personu uzturēšanās kārtību nometnē.

Izstrādājot nometnes iekšējos normatīvos aktus, var konsultēties, piemēram, ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas speciālistiem (www.bti.gov.lv), kā arī izmantot informāciju, kas pieejama citās valsts iestāžu mājaslapās.

Nometnes komanda

Veidojot nometnes komandu, izvērtē darbinieku iepriekšējo pieredzi. Ieteicams pārrunāt jautājumus, kā rīkoties krīzes situācijās, kas jāņem vērā, ja rodas konfliktsituācijas starp bērniem un citus jautājumus, piemēram, pienākumu sadalījums, bērnu uzraudzība.

Nometnes organizētājiem liels izaicinājums ir bērnu disciplinēšanas jautājumi, tieši tāpēc ir būtiski, lai nometnes komanda būtu profesionāla. Ieteikumos pozitīvai bērnu disciplinēšanai var atrast Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas mājaslapas (www.bti.gov.lv) sadaļā „Metodiskie ieteikumi”), nodibinājuma centra „Dardedze” mājaslapā (www.centrsdardedze.lv). Strādājot ar bērniem nometnē, galvenais uzdevums nav pāraudzināt bērnus, bet mācīt viņiem pieņemamu uzvedību, īstenojot nometnes mērķus. Pirms nometnes uzsākšanas var noskaidrot vietējā policijas iecirkņa inspektora kontaktinformāciju, lai nepieciešamības gadījumā var sazināties.

---

⁶¹ <https://nometnes.gov.lv/lapa/metodiskie-materiali-leaders>

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas kontroles kritēriji

Inspekcija vērtē:

- *Nometnes atbilstību projekta saturiskajiem aprakstiem:*
  - Vai projekta darbības nometnes dienas kārtība atbilst plānotajam. Dienas kārtība ir svarīga, lai bērni būtu iesaistīti aktivitātēs, atbilstoši nometnes programmai, kā arī bērniem būtu iespēja atpūsties. Nometnes laikā tas samazina konfliktsituāciju un dažādu pārkāpumu risku. Nometnes vadītājam ir tiesības mainīt aktivitātes, piemēram, atbilstoši laika apstākļiem vai citiem šķēršļiem;
  - Vai bērnu skaits nometnē atbilst plānotajam. Lai darbinieku un bērnu skaita attiecība būtu atbilstoša noteikumu Nr. 981 noteiktajām prasībām, jānodrošina vismaz viens darbinieks, neskaitot saimnieciskos darbiniekus, uz 10 dalībniekiem. Šīs prasības ievērošana ir ļoti būtiska, lai nodrošinātu bērnu drošību. Ieteicams darbiniekiem vienoties par atbildīgajiem nakts laikā.
- *Informācija par bērniem:*
  - ar katra bērna vecākiem (likumisko pārstāvi) ir noslēgts līgums par bērna uzņemšanu nometnē;
  - katram bērnam ir primārās veselības aprūpes ārsta izziņa par veselības stāvokli;
  - par katru bērnu ir vecāku aizpildīta anketa;

Pārbaudes laikā ar nometnes organizētājiem tiek pārrunāts, kā tiek nodrošināta informācijas apmaiņa starp bērnu, vecākiem un nometnes organizētājiem nometnes laikā.

- *Nometnes iekšējā kārtība*
  - Vai nometnē ir izstrādāti iekšējās kārtības noteikumi. Būtiski, lai bērni praktiski tiktu iepazīstināti ar nometnes iekšējās kārtības noteikumiem, lai viņi zinātu, kādi ir viņu pienākumi un tiesības, kas jāņem vērā, lai ievērotu drošības prasības. Vairākās nometnēs ir novērota pieredze, ka rīta vai vakara apļos tiek pārrunāts, kā katram ir gājis, ko vajadzētu mainīt vai darīt citādāk, lai ar noteikumu ievērošanu veiktos labāk. Ieteicams iekļaut informāciju nodarbību, aktivitāšu laikā, izmantojot radošu pieeju, kā arī izmantot nometnes iekšējās kārtības noteikumus kā praktisku, izglītojošu materiālu, kas veicina bērnu drošības nodrošināšanu nometnes laikā.
- *Informācijas pieejamība bērniem*

Lai neapjuku, kad ir noticis nelaimes gadījums, ir svarīgi, lai gan pieaugušajiem, gan bērniem būtu pieejama precīza informācija, tāpēc inspekcija vērtē, vai redzamā vietā ir informācija:

- Par operatīvo dienestu izsaukšanas kārtību.
- Par dalībnieku skaitu un viņu izvietojumu nometnē.
- Nometnes juridiskā un faktiskā adrese, kontaktārunis.
- Organizētāja nosaukums vai vārds un uzvārds, kontaktārunis.

- Nometnes vadītāja vārds un uzvārds, kontakttālrunis.
- Tās ārstniecības personas vai ārstniecības iestādes kontakttālrunis un atrašanās vieta, ar kuru ir noslēgta vienošanās par dalībnieku, darbinieku un nometnes vadītāja medicīnisko apkalpošanu.
- Dalībnieku guļvietu izvietojuma plāns diennakts nometnē.
- Nometnes iekšējās kārtības noteikumi un drošības noteikumi.
- Nometnes dienas kārtība.
- Konfesija, kas darbojas reliģiska satura nometnē, ja nepieciešams.

Informācijas pieejamība ir ļoti būtiska, īpaši tajos gadījumos, kad rodas krīzes situācijas. Piemēram, informācija par nometnes adresi nepieciešama, jo ne visi bērni pazīst vietu, kurā viņi atrodas, reizēm nometnes vieta ir tālu no mājām.

PVD pārbaudēs vērtētie kritēriji

- Ēdienu gatavošanas telpas vai vietas atbilstība higiēnas prasībām:
  - Telpu/ vietas aizsardzība pret piesārņojumu.
  - Telpu konstrukciju (sienu, griestu, durvju, logu) atbilstība – nevērtē pielāgotās telpās, t.sk. privātmājās, ēdienu gatavošanas teltīs, ārpus telpām u.c. pielāgotos apstākļos.
  - Ventilācijas, kanalizācijas un apgaismojuma atbilstība – vērtē darba vides atbilstību.
- Ēdienu gatavošanā izmantoto iekārtu un inventāra atbilstība higiēnas prasībām:
  - Ēdienu gatavošanā izmantoto iekārtu virsmas atbilstība (materiāls, tehniskais stāvoklis, tīrība).
  - Iekārtu, inventāra un galda trauku mazgāšanas un dezinfekcijas nodrošinājums (mazgāšanas ierīces, karstā un aukstā ūdens esamība, mērķim atbilstoši mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļi).
  - Darba instrumentu, aprīkojuma un galda trauku žāvēšanas un uzglabāšanas apstākļi (tīra vieta, plaukti, inventāra novietojums).
- Ūdensapgādes atbilstība higiēnas prasībām:
  - Nodrošinājums ar dzeramo ūdeni (t.sk. dzeramā ūdens atbilstība nekaitīguma un kvalitātes kritērijiem).
- Ēdienu gatavošanas tehnoloģisko procesu ievērošana.
- Pārtikas produktu / gatavo ēdienu aizsardzība pret apkārtējās vides piesārņojumu (nebojāts iepakojums, trauku tīrība, pārtikas pārsegšana ar vāku/ plēvi, uzglabāšanas vietas tīrība, pārtikas produktu saderības nodrošināšana ledusskapī/ saldētavā / noliktavā (t.sk. jēlproduktu un gatavo produktu nodalīšana uzglabāšanas laikā), kukaiņu un grauzēju klātbūtnes novēršana, personīgās higiēnas ievērošana darba procesā, atsevišķa inventāra izmantošana jēlproduktu apstrādē).
- Pārtikas piedevu atbilstoša lietošana saskaņā ar lietošanas kritērijiem – vērtē gadījumos, kad ēdienu/ dzērienu gatavošanā izmanto krāsvielas, konservantus, skābuma regulētājus, biezinātājus u.c. pārtikas piedevas.
- Iepakošanas un iesaiņošanas materiāls:
  - Pārtikas iepakošanai/ iesaiņošanai izmantoto materiālu atbilstība (pārtikas plēve, papīrs, maisiņi, plastmasas un keramikas trauki u.c.)
  - Materiālu uzglabāšanas vietas tīrība.
- Atkritumu higiēniska apsaimniekošana:
  - Pārtikas un nepārtikas atkritumu higiēniska savākšana, uzglabāšana un iznīcināšana.
  - Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu izbarošanas aizlieguma ievērošana saistībā ar produktīviem lauksaimniecības dzīvniekiem.
- Pārtikas pārvadāšana:
  - Pārtikas / ēdienu piesārņojuma novēršana pārvadāšanas laikā (nebojāts iepakojums, taras tīrība, termosu un aukstuma somu izmantošana temperatūras nodrošināšanai).

- Ēdienu gatavošanā iesaistītā personāla higiēna:
  - Personas medicīniskās grāmatiņas esamība un atbilstošs noformējums.
  - Personāla apmācība higiēnas jautājumos - apliecība par lekcijas „Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā” noklausīšanos.
  - Darba apģērba tīrība un higiēniska uzglabāšana, roku tīrība darba procesā (t.sk. nagu higiēna).
  - Roku mazgāšanas un dezinfekcijas apstākļu nodrošinājums (mazgājamie un dezinfekcijas līdzekļi, roku susināšanas līdzekļi, nodrošinājums ar tekošu auksto un karsto ūdeni).
- Paškontroles procedūru ieviešana:
  - Temperatūras režīmu ievērošana pārtikas (izejvielu) uzglabāšanas un ēdienu gatavošanas, uzglabāšanas, pārvadāšanas laikā.
  - Pārtikas / ēdienu derīguma termiņu ievērošana.
  - Pārtikas izsekojamības (pavaddokumentu, marķējuma) nodrošināšana.
- Tīrīšanas un dezinfekcijas procedūru nodrošināšana:
  - Ķīmisko līdzekļu uzglabāšana atsevišķi no pārtikas.
  - Ķīmisko līdzekļu atbilstoša lietošana (atbilstība lietošanas mērķim, instrukciju esamība un ievērošana).
  - Kaitēkļu apkarošanas procedūras (kukaiņu un grauzēju klātbūtnes novēršana).
- Veselīga uztura principu ievērošana ēdienkartes plānošanā:
  - Ēdienkartes sastādīšanas pamatojums.
  - Pārtikas produktu/ ēdienu daudzveidība.
  - Sezonas produktu izmantošana.
  - Ēdienu atbilstība bērnu vecumam.
  - Pārtikas alergēnu un ģenētiski modificētu pārtikas produktu informācijas nodrošināšana nepieciešamības gadījumā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta kontroles kritēriji

Pirms izsniegt Atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām, Valsts ugunsdrošības uzraudzības inspektors veic iesniegumā norādītās būves, tās daļas ugunsdrošības pārbaudi, lai pārliecinātos, ka nometnes norisei izvēlētajā ēkā, vai tās daļa atbilst normatīvajos aktos noteiktajām ugunsdrošības prasībām. Inspektors pārbauda vai:

- Ir veikti visi pasākumi, lai neizceltos ugunsgrēks no vietējām apkures ierīcēm (ja tādas tiek izmantotas).
- Elektroietaisies atbilst noteiktajām prasībām.
- Ugunsgrēka izcelšanās vai cita apdraudējuma gadījumā ir iespējama nometnes dalībnieku un personāla pietiekami droša evakuācija- evakuācijas ceļi un izejas ir atbilstošā skaitā ir apzīmēti un brīvi izmantojami.
- Ēkā izbūvētās uguns aizsardzības sistēmas ir darba kārtībā un tiek uzturētas atbilstoši prasībām.
- Ēka nodrošināta ar ugunsdzēsības līdzekļiem.

Pozitīvs atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām nosaka, ka šajā ēkā var rīkot nometni izpildot 2016. gada 19.aprīļa MK noteikumus Nr. 238 “Ugunsdrošības noteikumi”⁶² un 2009. gada 1.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” ugunsdrošības prasības.

Nometnes organizatoram jānodrošina:

- Ugunsdrošības instrukcijas izstrāde.
- Instruktaža.
- Evakuācijas plānu izvietošana guļamtelpās, ja ir paredzēta nakšņošana.
- Evakuācijas ceļu un izeju uzturēšana atbilstošā stāvoklī.
- Ēkā izbūvēto uguns aizsardzības sistēmu uzturēšana atbilstoši prasībām.
- Ugunsdzēsības līdzekļu pastāvīga pieejamība un to uzturēšana darba kārtībā.
- Citi ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka būvē izmantotie ugunsdrošības risinājumi un nometnes specifika.

---

⁶² <https://likumi.lv/ta/id/281646-ugunsdroshibas-noteikumi>

Pielikumi

1. pielikums

Bērnu nometņu vadītāja apliecība

Papildinātais Mazais valsts ģerbonis

VALSTS IZGLĪTĪBAS SATURA CENTRS

BĒRNU NOMETŅU VADĪTĀJA
APLIECĪBA

Nr. _____

_____
<vārds, uzvārds>

personas kods <000000-00000>

apguva bērnu nometņu vadītāju <00> stundu kursu programmu

<programmas nosaukums>

Programma saskaņota ar Izglītības un zinātnes ministriju 14.09.2012.,
lēmums Nr.279

Valsts izglītības satura centra

Neformālās izglītības

departamenta direktors

<paraksts>

<atšifrējums>

Z.v.

Programmas vadītāja

<paraksts>

<atšifrējums>

Izdota: <vieta>, <0000>.gada <00.>.<mēnesī>

Derīga līdz: <0000>.gada <00.>.<mēnesim>

Valsts izglītības satura centrs, Vaļņu ielā 2, Rīgā, LV-1050

**Pieteikums elektroniskai reģistrēšanai tīmekļa vietnē
www.nometnes.gov.lv dalībai bērnu nometņu vadītāju apmācībuursos**

PIETEIKUMS	
Valsts izglītības satura centra	
Bērnu nometņu vadītāju apmācības kursiem	
Vārds	
Uzvārds	
Personas kods	
Dzīvesvietas adrese (deklarētā)	
Iestāde vai organizācija, kuru pārstāv (pilns nosaukums)	
Tālrunis (fiksētais tālr. un/vai mob.tālr.)	
E-pasts	
Izvēlētais kursu norises laiks - no/līdz	
Vai ir spēkā esoša Bērnu nometņu vadītāja apliecība? (atbilstošo apvilkt)	<ul style="list-style-type: none"> • IR • NAV
Apliecinu, ka atbilstu Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.pantam un Izglītības likuma 50.pantam	
Rekvizīti (ja kursus apmaksā juridiska persona)	
Datums	

Saistītie normatīvie dokumenti, ieteikumi

1. 2009.gada 1.septembra MK noteikumi Nr.981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”, <https://likumi.lv/ta/id/197039-bernu-nometnu-organizšanas-un-darbības-kārtība>
2. 2020.gada 6.jūnija grozījumi MK noteikumos Nr.981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” <https://www.vestnesis.lv/op/2020/110B.7>
3. 2017.gada 27.jūnija grozījumi MK noteikumos Nr.981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” <https://likumi.lv/ta/id/291919-grozījumi-ministru-kabineta-2009-gada-1-septembra-noteikumos-nr-981-bernu-nometnu-organizšanas-un-darbības-kārtība>
4. Izglītības likums, <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglītības-likums>

Veselības inspekcijas normatīvie dokumenti:

5. 2020.gada 9.jūnija MK noteikumi Nr.360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, <https://likumi.lv/ta/id/315304-epidemioloģiskās-drošības-pasākumi-covid-19-infekcijas-izplatības-ierobežošanai>
6. 2018.gada 24.jūlija MK noteikumi Nr. 447 „Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaužu veikšanas kārtība”; <https://likumi.lv/ta/id/300636-noteikumi-par-darbiem-kas-saistīti-ar-iespējamu-risku-citu-cilvēku-veselībai-un-obligāto-veselības-parbaužu-veikšanas-kārtība>
7. 2016.gada 6.septembra MK noteikumi Nr. 594 „Sportistu un bērnu ar paaugstinātu fizisko slodzi veselības aprūpes un medicīniskās uzraudzības kārtība , <https://likumi.lv/ta/id/284600-sportistu-un-bernu-ar-paaugstinātu-fizisko-slodzi-veselības-aprūpes-un-medicīniskās-uzraudzības-kārtība>
8. Ārstniecības personu reģistrs, <https://registri.vi.gov.lv/rap>
9. Vadlīnijas piesardzības pasākumiem bērnu nometņu organizētājiem, <https://www.vi.gov.lv/lv/bernu-nometnes>

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta normatīvie dokumenti:

10. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums, <https://likumi.lv/ta/id/68293-ugunsdrošības-un-ugunsdzēsības-likums>
11. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums, <https://likumi.lv/ta/id/282333-civilās-aizsardzības-un-katastrofas-parvaldīšanas-likums>
12. 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumi Nr. 238 “Ugunsdrošības noteikumi” <https://likumi.lv/ta/id/281646-ugunsdrošības-noteikumi>
13. Rīcība dažādu apdraudējumu gadījumos, <https://www.vugd.gov.lv/lv/vai-tu-zini-ka-rikoties-arkartas-gadījumos>

Pārtikas un veterinārā dienesta normatīvie dokumenti:

14. Prasības informācijas sniegšanai par nefasētu pārtiku, <https://m.likumi.lv/doc.php?id=277278>
15. Veselības ministrijas „Ieteikumi veselīga uztura pagatavošanai bērniem vecumā no diviem līdz astoņpadsmit gadiem” (apstiprināti ar Veselības ministrijas 2003.gada 25.jūlija rīkojumu Nr.202);
16. Veselīga uztura ieteikumi, <https://www.vm.gov.lv/lv/veselīgs-uzturs>;
17. PVD uzraudzībai pakļauto uzņēmumu reģistrs, <https://registri.pvd.gov.lv/ur>

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas normatīvie dokumenti:

18. Bērnu tiesību aizsardzības likums, <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

19. Civillikums <https://likumi.lv/doc.php?id=225418>

Metodiskais materiāls nometņu organizēšanai

20. Metodiskais atbalsta materiāls nometņu vadītājiem,
<https://nometnes.gov.lv/lapa/metodiskie-materiali-leaders>